

ΕΣΠΑ 2007-13\Ε.Π. Ε&ΔΒΜ\Α.Π. 1-2-3

«Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών στις 8 Π.Σ., 3 Π.Σ.Εξ., 2 Π.Σ.Εισ.»

Με συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε. Κ. Τ.)

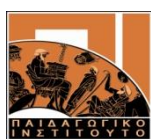

ΒΑΣΙΚΟ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΤΟΜΟΣ Β: ΕΙΔΙΚΟ ΜΕΡΟΣ ΠΕ05 ΓΑΛΛΙΚΩΝ Αρχική Έκδοση Μάιος 2011

Τελικός Δικαιούχος

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ 2007-13\Ε.Π. Ε&ΔΒΜ\Α.Π. 1-2-3

«Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών στις 8 Π.Σ., 3 Π.Σ.Εξ., 2 Π.Σ.Εισ.»

Με συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε. Κ. Τ.)

ΒΑΣΙΚΟ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ ΤΟΜΟΣ Β: ΕΙΔΙΚΟ ΜΕΡΟΣ ΠΕ05 ΓΑΛΛΙΚΩΝ Αρχική Έκδοση Μάιος 2011

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα:

«ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ»

Πράξη: «Μείζον Πρόγραμμα Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών-Α' φάση, Άξονες Προτεραιότητας 1,2,3 - MIS 298330, MIS 298347, MIS 298349»

Εμπειρογνώμονες Εκπαιδευτικής Πρακτικής και Εφαρμογών ΠΕ05:

Συντονιστής: Νικόλαος Σηφάκης

Εμπειρογνώμονας: Μαρία – Χριστίνα Αναστασιάδη

Επιστημονικός Υπεύθυνος Μείζονος Προγράμματος Επιμόρφωσης:

Παναγιώτης Αναστασιάδης

Αντιπρόεδρος Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Αν. Καθηγητής Πανεπιστημίου Κρήτης

Copyright © 2011 ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

B1: ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ – ΓΑΛΛΙΚΗ

ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΣΑΓΩΓΗ¹

Στόχος αυτής της εισαγωγής είναι ο αρχικός προσδιορισμός και η οριοθέτηση ορισμένων όρων και εννοιών που παίζουν σημαντικό ρόλο στη διδασκαλία και εκμάθηση της ξένης γλώσσας. Βρισκόμαστε σε μια μεταβατική περίοδο, κατά την οποία μεταβαίνουμε από τα ισχύοντα προγράμματα σπουδών και τα αναλυτικά προγράμματα για τις ξένες γλώσσες (ΔΕΠΠΣ, ΑΠΣ) σε ένα νέο, Ενιαίο Πρόγραμμα Σπουδών για τις Ξένες Γλώσσες (ΕΠΣ-ΞΓ). Αυτή η σημαντική μετάβαση σηματοδοτεί και την αναγνώριση (δηλαδή την ενσωμάτωση στο δημόσιο σχολείο) νέων τρόπων επικοινωνίας και έκφρασης, νέων αναγκών και προκλήσεων για τη διδασκαλία και εκμάθηση της ξένης γλώσσας σε μια χώρα όπως η Ελλάδα. Για μια τόσο σημαντική αλλαγή είναι απαραίτητο να προετοιμαστούμε κατάλληλα.

Στις γραμμές που ακολουθούν, καθώς επίσης και σε όλο τον τόμο που έχετε ανά χείρας, έχει γίνει κάθε προσπάθεια να παρουσιαστούν με τρόπο κατανοητό τόσο έννοιες και όροι που σάς είναι λίγο-πολύ οικείοι όσο και προτάσεις για τον σχεδιασμό μαθημάτων που ενσωματώνουν καινοτόμες οπτικές εκμάθησης και διδακτικής της ξένης γλώσσας. Ο απώτερος στόχος όλων των θεωρητικών κειμένων όσο και των σχεδίων που ακολουθούν είναι να αποτελέσουν αφορμή για στοχασμό και συζήτηση, σε σχέση πάντα με τη διδακτική κατάσταση και τα βιώματα του καθενός από εμάς.

Η γενική εισαγωγή χωρίζεται σε τρεις ενότητες. Η πρώτη ενότητα αναφέρεται στο «Νέο Σχολείο» και πιο συγκεκριμένα στις προκλήσεις που αυτό εμπεριέχει για τη διδασκαλία και εκμάθηση μιας ξένης γλώσσας. Η δεύτερη ενότητα παρουσιάζει, με συνοπτικό τρόπο, μια σειρά από θέματα που σχετίζονται με την εκμάθηση και τη διδασκαλία της ξένης γλώσσας σε σχολικά περιβάλλοντα, ανάμεσα σε άλλα, οι παράγοντες που επηρεάζουν τη μαθησιακή διαδικασία, τα κίνητρα για μάθηση και τρόποι ενεργοποίησής τους στην σχολική τάξη, η επικοινωνιακή διδακτική προσέγγιση, η αξιολόγηση. Τέλος, η τρίτη ενότητα εστιάζει σε πεδία εφαρμογής των αρχών του «Νέου Σχολείου», με σαφή αναφορά στη διδακτική της ξένης γλώσσας, όπως η διαφοροποιημένη διδασκαλία και μάθηση, η περιβαλλοντική εκπαίδευση, η ενσωμάτωση των τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας, η διαπολιτισμική προσέγγιση και η αξιοποίηση της εξωσχολικής γνώσης.

---

¹ Συντάκτες της Γενικής Εισαγωγής: Μαρία-Χριστίνα Αναστασιάδη, Δάφνη Βηδενμάιερ, Αγγελική Δεληγιάννη, Ελένη Μανωλοπούλου-Σέργη, Νίκος Σηφάκις (συντονιστής: Νίκος Σηφάκις).

1. Το Νέο Σχολείο και οι Ξένες Γλώσσες

Δραστηριότητα 2

Ανατρέξτε στο κείμενο του Υπουργείου Παιδείας για το «Νέο Σχολείο» (http://www.minedu.gov.gr/?option=com_content&view=article&id=402&Itemid=785&lang=el).

Σημειώστε στο τετράδιο σκέψεων τις απόψεις σας για τα παρακάτω:

- Ποια είναι η αναγκαιότητα του «Νέου Σχολείου»;
- Πώς εσείς αντιλαμβάνεστε το «Νέο Σχολείο», μέσα από τις αρχές που περιγράφονται;
- Με ποιους τρόπους θεωρείτε ότι θα πρέπει να κινηθείτε για να ενσωματώσετε τις αρχές αυτές στη δική σας καθημερινή διδακτική πρακτική;

Όταν ολοκληρώσετε την καταγραφή των σκέψεών σας, διαβάστε παρακάτω.

Τι σημαίνει με όρους καθημερινής διδακτικής πρακτικής το «Νέο Σχολείο» για τον εκπαιδευτικό ΞΓ; Με απλά λόγια, στόχος του «Νέου Σχολείου» είναι η ενσωμάτωση της σύγχρονης παγκοσμιοποιημένης κοινωνικής πραγματικότητας, μέσα στην οποία ζει ο σημερινός μαθητής της πρωτοβάθιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Πιο συγκεκριμένα, εστιάζοντας στην ξενόγλωσση εκπαίδευση, ο στόχος είναι η ανάπτυξη των γνωστικών, κοινωνικών και επικοινωνιακών δεξιοτήτων των μαθητών σε σχέση με συγκεκριμένα επίπεδα γλωσσομάθειας (όπως αυτά προσδιορίζονται στο ΕΠΣ-ΞΓ), μέσα από δραστηριότητες που εστιάζουν στη μάθηση και παράλληλα αναπτύσσουν τις γενικότερες δεξιότητες που προβλέπονται από το Εθνικό Σχολικό Πρόγραμμα Σπουδών.

1.1 Νέο Σχολείο και Εκπαίδευση

Ας δούμε, όμως, λίγο πιο αναλυτικά τι μπορεί να σημαίνει το «Νέο Σχολείο» για την ξενόγλωσση εκπαίδευση στο δημόσιο σχολείο.

Μία από τις κυρίαρχες αρχές του «Νέου Σχολείου» είναι η μαθητοκεντρικότητα.

Δραστηριότητα 3

Πώς αντιλαμβάνεστε τον όρο «μαθητοκεντρικότητα»; Πώς θα περιγράφατε τον ρόλο του εκπαιδευτικού; Σκεφτείτε το λίγο και σημειώστε στο τετράδιο σκέψεων τουλάχιστον 3 ή 4 χαρακτηριστικά της εκπαίδευσης η οποία επικεντρώνεται στον μαθητή και στη μάθηση. Στη συνέχεια, σκεφτείτε κατά πόσο η μέχρι τώρα διδακτική σας πρακτική, αλλά και η προηγούμενη εμπειρία σας ως μαθητές, μπορεί να χαρακτηριστεί μαθητοκεντρική. Ανεξάρτητα από το αν η απάντησή που δώσατε είναι θετική ή αρνητική προς τη μαθητοκεντρικότητα, σκεφτείτε και καταγράψτε τους λόγους. Όταν ολοκληρώσετε τις σκέψεις σας, συνεχίστε διαβάζοντας παρακάτω.

Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία (π.χ., McCombs & Whisler, 1997) η εκπαίδευση που έχει ως επίκεντρο τη μάθηση και τον μαθητή έχει τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

- Οι μαθητές δεν αντιμετωπίζονται ως αποδέκτες της γνώσης αλλά ως κατασκευαστές και συνδημιουργοί της. Αυτό επιτυγχάνεται μέσα από διεργασίες όπως η συγκέντρωση και σύνθεση πληροφοριών, ενώ προϋποτίθεται η ενεργή σύνδεσή τους με τις γενικές δεξιότητες της έρευνας, της επικοινωνίας, της κριτικής σκέψης, της επίλυσης προβλημάτων.
- Η μάθηση επιτυγχάνεται μέσα από συνεργατικές διεργασίες, τόσο μέσα όσο και έξω από τη σχολική τάξη.
- Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στην αποτελεσματικότητα με την οποία καλούνται οι μαθητές να χρησιμοποιήσουν τη νέα γνώση, τις νέες δεξιότητες και στάσεις για την αντιμετώπιση

ζητημάτων και προβλημάτων που σχετίζονται άμεσα με την καθημερινή τους πραγματικότητα.

- Ο εκπαιδευτικός καλείται να καθοδηγεί, να υποστηρίζει και να διευκολύνει τη μαθησιακή διαδικασία, εμπλέκοντας όλους τους μαθητές σύμφωνα με τα ενδιαφέροντα και τις ικανότητές τους. Από την όλη διεργασία της μάθησης μαθαίνει τόσο ο μαθητής όσο και ο εκπαιδευτικός.
- Η αξιολόγηση της μάθησης δεν είναι υποχρέωση μόνο του εκπαιδευτικού. Σε αυτήν εμπλέκονται ενεργά και οι μαθητές. Η αξιολόγηση της μάθησης αποσκοπεί στην προώθηση της μάθησης, είναι μια διαρκής διαδικασία, συνδέεται άρρηκτα με τη διδασκαλία και είναι το αποτέλεσμα της συνεργατικότητας εκπαιδευτικού και μαθητών.

Μία δεύτερη αρχή του «Νέου Σχολείου» είναι η δημιουργική χρήση του ελεύθερου χρόνου του μαθητή τόσο μέσα όσο και έξω από τη σχολική τάξη (Thompson, 2002). Πιο συγκεκριμένα, οι μαθητές καλούνται να χρησιμοποιήσουν τις ΞΓ στο πλαίσιο των εξωσχολικών δραστηριοτήτων τους με βάση τα ενδιαφέροντά τους, με απώτερο στόχο την όσο το δυνατό μεγαλύτερη εξοικείωση με την ΞΓ.

Δραστηριότητα 4

Διαβάστε προσεκτικά και σκεφτείτε για λίγο το κείμενο που ακολουθεί:

«Είναι ευρέως παραδεκτό ότι στην Ελλάδα δεν ευνοείται η εκτενής χρήση της ΞΓ. Όλοι χρησιμοποιούμε την ελληνική γλώσσα για να επικοινωνήσουμε και να εκφραστούμε. Αυτό σημαίνει ότι η μόνη ευκαιρία που έχουν οι μαθητές των δημοσίων σχολείων μας να εκτεθούν και να χρησιμοποιήσουν την ΞΓ είναι οι λιγοστές ώρες του μαθήματος της ΞΓ στο σχολείο, καθώς επίσης και οι αντίστοιχες ώρες του φροντιστηρίου ή του ιδιαίτερου μαθήματος.»

Γράψτε στο τετράδιό σας τις σκέψεις σας σχετικά με το παραπάνω κείμενο. Συμφωνείτε; Διαφωνείτε; Καταγράψτε τουλάχιστον 3 με 4 λόγους. Όταν τελειώσετε, διαβάστε παρακάτω.

Είναι αλήθεια ότι η Ελλάδα δεν έχει το αποικιοκρατικό παρελθόν άλλων χωρών της Αμερικής, της Ασίας ή της Αφρικής, σε πολλές από τις οποίες αναγνωρίζονται επίσημα και χρησιμοποιούνται εκτενώς η αγγλική, η γαλλική ή η γερμανική γλώσσα. Παρ' όλα αυτά, ενώ στα χρόνια που προηγήθηκαν ο μόνος τρόπος έκθεσης στην ΞΓ ήταν όντως οι τάξεις του σχολείου και του φροντιστηρίου, εδώ και αρκετά χρόνια οι αλλαγές που έχουν επέλθει στην τεχνολογία έχουν αλλάξει με απόλυτο και δραστικό τρόπο τον τρόπο που επικοινωνούμε. Αυτές οι αλλαγές, μάλιστα, φαίνονται με τον πλέον έντονο τρόπο στις συνήθειες των μαθητών μας. Η χρήση του ηλεκτρονικού υπολογιστή για τη συγγραφή και ανάγνωση κειμένων, η μεγάλη δημοφιλία ηλεκτρονικών παιχνιδιών σε διάφορες πλατφόρμες (π.χ., Playstation, X-box, κ.τ.ό.), η εκτενέστατη χρήση του διαδικτύου, κυρίως μετά την «επέλαση» των εργαλείων κοινωνικής δικτύωσης (π.χ., Facebook, Twitter, Wikipedia), η διάδοση των κινητών συσκευών κάθε τύπου («έξυπνα» κινητά τηλέφωνα, παιχνιδιομηχανές, κονσόλες ηλεκτρονικής ανάγνωσης όπως το Kindle), όλα αυτά έχουν αλλάξει ριζικά όχι μόνο τον τρόπο με τον οποίο επικοινωνούμε και εκφραζόμαστε, αλλά (και εδώ είναι το σημαντικότερο για τους εκπαιδευτικούς ΞΓ) και την εξοικείωση που πολλοί από τους μαθητές μας έχουν με τις ξένες γλώσσες.

Αυτό το φαινόμενο έχει πολύ συγκεκριμένες συνέπειες για τους εκπαιδευτικούς ΞΓ. Κατά πρώτο, η ένταξη των παραπάνω τρόπων επικοινωνίας στο «Νέο Σχολείο» και η κατάλληλη χρήση τους μπορούν να τα καταστήσουν αποτελεσματικά εργαλεία μάθησης που θα λειτουργούν τόσο ως κίνητρα για τους μαθητές, οι οποίοι θα βλέπουν ότι η ζωή τους έξω από το σχολείο συνεχίζεται με τρόπο ομαλό και μέσα σε αυτό, όσο και ως αφετηρία για συνεργατική, βιώματική μάθηση.

Δραστηριότητα 5

Ας δούμε εδώ και μια άλλη πλευρά της εκπαίδευσης. Μελέτες όπως αυτή της Lesko (2001) κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου για τους τρόπους με τους οποίους τα δημόσια εκπαιδευτικά συστήματα αντιμετωπίζουν τη διαμόρφωση της εφηβικότητας αποσπασματικά και χωρίς ενδιαφέρον για πολλές από τις ιδιαιτερότητες και τις ανάγκες των εφήβων. Στο ίδιο συμπέρασμα, αλλά αναφερόμενη στους μαθητές της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, καταλήγει η

βρετανίδα Sue Palmer, η οποία επισημαίνει τη σχολική εκπαίδευση ως μία από τις βασικότερες πηγές «τοξικότητας» της παιδικής ηλικίας (πρβλ. Palmer, 2006). Σύμφωνα με την Palmer, το πρόβλημα εντοπίζεται σε πολλές περιοχές, όπως τη μείωση του παιχνιδιού σε εξωτερικούς χώρους, την εμπορευματοποίηση της παιδικής ηλικίας, τη «σχολειοποίηση» (“schoolification”) της πρώιμης παιδικής ηλικίας, την ελλιπή ανάπτυξη γλωσσικών και επικοινωνιακών δεξιοτήτων, με ποιο σημαντική αυτή της ακρόασης, την πολλές φορές υπερβολική έμφαση του σχολείου στις δοκιμές (τεστ).

Στο τετράδιό σας, γράψτε τις σκέψεις σας πάνω στις εξής ερωτήσεις:

- Σε ποιο βαθμό συμφωνείτε ή διαφωνείτε με τις απόψεις της Palmer; Για ποιους λόγους;
- Πώς αντιλαμβάνεστε την έννοια «σχολειοποίηση»; Μπορείτε να δώσετε κάποια παραδείγματα μέσα από τη δική σας εμπειρία;
- Κατά τη γνώμη σας, πώς μπορεί το μάθημα της ξένης γλώσσας στο δημόσιο σχολείο να συνδράμει στο να αλλάξει αυτή η κατάσταση;

Οποιαδήποτε αλλαγή του υπάρχοντος εκπαιδευτικού συστήματος απαιτεί χρόνο, την αντίστοιχη υλικοτεχνική υποδομή αλλά, κυρίως, την κατάλληλη επιμόρφωση του εκπαιδευτικού. Εντούτοις, η σκέψη ότι είναι απαραίτητο να προσπαθήσουμε να επικαιροποιήσουμε κάποιες από τις πρακτικές μας, κυρίως αυτές που έχουν αποδειχθεί ότι δεν υποστηρίζουν ιδιαίτερα την εκμάθηση της ΞΓ και δεν βρίσκουν απήχηση στους μαθητές μας, μια τέτοια σκέψη θα πρέπει να αρχίσει να μας απασχολεί σοβαρά.

Γίνεται επίσης σαφές ότι η διάχυση της τεχνολογίας, με τον τρόπο που αναφέρθηκε παραπάνω, εντός και εκτός του σχολείου, δεν μπορεί παρά να έχει ευρύτερες συνέπειες στον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβανόμαστε την έννοια του γραμματισμού. Ίσως η σημαντικότερη από αυτές είναι η εισαγωγή στη σύγχρονη Γλωσσοδιδασκτική του όρου «πολυγραμματισμοί».

Δραστηριότητα 6

Πώς αντιλαμβάνεστε τον όρο «πολυγραμματισμοί»; Μπορείτε να εντοπίσετε τα σημεία στα οποία συμπληρώνει ή και διαφέρει από την έννοια «γραμματισμός»; Σημειώστε τις σκέψεις σας στο τετράδιό σας και, όταν ολοκληρώσετε, συνεχίστε παρακάτω.

Ένας από τους βασικούς στόχους της Γλωσσοδιδασκτικής είναι η απόκτηση, από την πλευρά των μαθητών, της ικανότητας να αντιλαμβάνονται και να χρησιμοποιούν την ξένη γλώσσα ανάλογα με το επίπεδο γλωσσομάθειας στο οποίο βρίσκονται. Αυτή ήταν η βάση πάνω στην οποία στηρίχθηκε η έννοια του «γραμματισμού»². Παρ’ όλα αυτά, οι απαιτήσεις και η πολυπλοκότητα της σύγχρονης κοινωνίας διαμορφώνουν την ανάγκη για μια επικοινωνιακή ικανότητα χρήσης της ξένης γλώσσας που παύει να είναι απλώς ένας κατάλογος γλωσσικών πράξεων και ενσωματώνει τις κατάλληλες στρατηγικές με τις οποίες υποστηρίζεται ο γραπτός και ο προφορικός λόγος. Η πολυπλοκότητα των δυνατοτήτων που παρέχει η σύγχρονη τεχνολογία έχει αλλάξει άρδην τις παραδοσιακές αντιλήψεις τόσο περί προφορικού και γραπτού λόγου – για παράδειγμα, ένα SMS συντάσσεται ως γραπτό κείμενο αλλά, ως κειμενικός τύπος, υιοθετεί περισσότερο τις προδιαγραφές του προφορικού λόγου (Rettie, 2009). Ένα άλλο πεδίο αλλαγών είναι οι τρόποι με τους οποίους συνδυάζεται η εικόνα με το γραπτό κείμενο (Castells, 2001, Jewitt, 2006, Kress, 2003, McKenna et al, 2005, Coiro et al, 2007). Αυτό έχει ως αποτέλεσμα την ανάγκη να ενσωματωθούν αυτοί οι νέοι τρόποι επικοινωνίας (με τους οποίους, σημειωτέον, είναι απολύτως εξοικειωμένοι οι μαθητές) στη νέα Γλωσσοδιδασκτική με τρόπο που να καλλιεργείται η ικανότητα του μαθητή να αντιλαμβάνεται, να αναλύει, να αντιμετωπίζει κριτικά και να παράγει τους διάφορους τύπους λόγου (Collins & Blot, 2003, Patel Stevens & Bean, 2007).

Κατά συνέπεια, ο στόχος της γλωσσικής διδασκαλίας δεν είναι απλώς ο «γραμματισμός» των μαθητών αλλά η ενδυνάμωσή τους στο να επαναπροσδιορίζουν με ενσυνείδητο και κριτικό τρόπο την επικοινωνία μέσω της ξένης γλώσσας σε σχέση με τις απαιτήσεις του κοινωνικού και

² Άλλωστε η παραδοσιακή αντίληψη του «γραμματισμένου» ανθρώπου είναι αυτή του ανθρώπου που «ξέρει γράμματα, που έχει σπουδάσει», του μορφωμένου (Μπαμπινιώτης, 2005: 438).

πολιτισμικού περιβάλλοντος στο οποίο κινούνται. Αυτή η ενδυνάμωση είναι ιδιαίτερα σημαντική, αν σκεφτεί κανείς ότι το σύγχρονο σχολείο καλείται να εκπαιδεύσει μαθητές οι οποίοι θα πρέπει να είναι σε θέση να έρθουν αντιμέτωποι με καταστάσεις στη ζωή τους για τις οποίες γνωρίζουμε ελάχιστα πράγματα ή δεν μπορούμε να προβλέψουμε σήμερα, πράγμα που καθιστά ιδιαίτερα σημαντική την ικανότητα της δια βίου μάθησης (βλ. και UNESCO, 2006). Τα τελευταία χρόνια, ο όρος «πολυγραμματισμοί» (Cope & Kalantzis, 2000) προτάθηκε με σκοπό την καταγραφή δεξιοτήτων που ανταποκρίνονται στον σύγχρονο τρόπο επικοινωνίας και στην περαιτέρω ανάπτυξη ενός κατάλληλου παιδαγωγικού μοντέλου γλωσσοδιδασκτικής.

Ας αναφέρουμε ένα παράδειγμα. Μπορεί να ακούγεται εξαιρετικά καινοτόμο και ίσως είναι έξω και πέρα από τη δική μας σχολική εμπειρία, όμως είναι ενδεικτικό της νέας διδακτικής στην οποία ενδεχομένως οδηγηθούμε στο μέλλον. Σε εκτενές άρθρο στους *New York Times* (Σεπτέμβριος 2010) παρουσιάζεται ένα νέο δημόσιο «πειραματικό» γυμνάσιο της Νέας Υόρκης στο οποίο το αναλυτικό πρόγραμμα βασίζεται εξολοκλήρου στη χρήση και ανάπτυξη βιντεοπαιχνιδιών ως εργαλείων μάθησης. Το συγκεκριμένο σχολείο αποτελεί μια πρόταση σύγκλισης του σχολείου (ίσως του πιο «ανθεκτικού» στην αλλαγή συστήματος) και της κοινωνίας των μαθητών (ίσως του πιο γρήγορα μεταβαλλόμενου συστήματος που υπάρχει). Μπορείτε να διαβάσετε το πλήρες άρθρο και να δείτε ένα σύντομο βίντεο για αυτό το σχολείο εδώ: <http://www.nytimes.com/2010/09/19/magazine/19video-t.html>.

Βέβαια, κανείς δεν ισχυρίζεται ότι το παραπάνω παράδειγμα αποτελεί τη λύση στα προβλήματα που συναντούμε στο δικό μας δημόσιο σχολείο. Είναι όμως μία από τις πολλές εναλλακτικές προτάσεις εκπαίδευσης που υπάρχουν στις μέρες μας και αυτό ίσως είναι ενδεικτικό. Ο στόχος είναι να γίνει κατανοητό ότι η κοινωνία αλλάζει με πολύ γρήγορους ρυθμούς και ότι το σχολείο θα πρέπει να αλλάξει και αυτό μαζί της, ίσως όχι με την ίδια ταχύτητα, σίγουρα όμως με βάση έναν σοβαρό προβληματισμό γύρω από τους τρόπους με τους οποίους είναι δυνατή η βιώσιμη βελτίωση του υπάρχοντος συστήματος.

Δραστηριότητα 7

Το μπορεί να σημαίνει μια ρεαλιστική βελτίωση για την εκπαίδευση ΞΓ στο ελληνικό δημόσιο σχολείο; Ποιοι τομείς χρήζουν μιας τέτοιας βελτίωσης; Σκεφτείτε για λίγο γύρω από αυτά τα ζητήματα. Φέρτε στο μυαλό σας την εμπειρία σας ως εκπαιδευτικοί μέχρι σήμερα και γράψτε στο τετράδιο σκέψεών σας 3 τουλάχιστον περιοχές οι οποίες χρήζουν είτε ριζικής αλλαγής είτε άμεσης βελτίωσης. Προσπαθήστε, στην απάντησή σας, να είστε όσο περισσότερο συγκεκριμένοι μπορείτε. Στη συνέχεια, συγκρίνετε τις σκέψεις σας με τις δικές μας.

Κάποιες από τις περιοχές οι οποίες χρήζουν βελτίωσης ή αλλαγής στο χώρο της ξενόγλωσσης δημόσιας εκπαίδευσης σήμερα μπορεί να είναι οι παρακάτω:

- Η χρήση ενός και μοναδικού σχολικού εγχειριδίου. Πόσο μπορεί ένα βιβλίο (σε αυτό εντάσσουμε το βιβλίο του καθηγητή καθώς και το τετράδιο ασκήσεων του μαθητή) (α) να εμπεριέχει με τρόπο παιδαγωγικά κατάλληλο τη «διδασκτέα ύλη», (β) να ανταποκρίνεται στις ανάγκες και τα κενά όλων των μαθητών κάθε τάξης, (γ) να ανταποκρίνεται στα ενδιαφέροντα όλων των μαθητών; Είναι σαφές ότι η ανάγκη αυτονομίας του εκπαιδευτικού είναι μεγάλη. Με τον όρο «αυτονομία» εννοούμε την ικανότητα να αντιλαμβάνεται ο εκπαιδευτικός τις γλωσσικές ανάγκες και τα ενδιαφέροντα του συνόλου των μαθητών του και να τους εμπλέκει στη μαθησιακή διαδικασία, είτε με την ενσωμάτωση εναλλακτικού εκπαιδευτικού υλικού, είτε με τη χρήση πολυμέσων και νέων τεχνολογιών, πάντως με βάση τον σχεδιασμό παιδαγωγικά σωστών μαθημάτων.

- Η διδασκαλία της ξένης γλώσσας σε μαθητές (συχνά πολύ) διαφορετικού επιπέδου γλωσσομάθειας.
- Η αντίληψη της διδασκαλίας της ξένης γλώσσας ως ενός «διακριτού» γνωστικού αντικειμένου. Το ότι η «ώρα της ξένης γλώσσας» είναι διακριτή από τα υπόλοιπα μαθήματα του σχολείου δεν σημαίνει ότι αυτή θα πρέπει να την αντιμετωπίζουμε ως άλλο ένα «μάθημα». Εάν αντιλαμβανόμαστε τη μάθηση της ξένης γλώσσας πρώτα ως ικανότητα αντίληψης του κόσμου, έκφρασης και επικοινωνίας μέσα από αυτή και μετά ως οικειοποίηση και παγιοποίηση κάποιων γλωσσικών κανόνων, τότε η ανάγκη να δούμε την ξένη γλώσσα περισσότερο ως μια ευκαιρία εξέλιξης του εαυτού μας ξαφνικά γίνεται ολοένα και πιο σημαντική.

1.2 Ο Εκπαιδευτικός Ξένων Γλωσσών και το Νέο Σχολείο

Δραστηριότητα 8

Ανοίξτε πάλι το τετράδιο σκέψεών σας και απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις:

- Τι αλλαγές απαιτείται να γίνουν για την προσαρμογή του υπάρχοντος παιδαγωγικού συστήματος στις αρχές του Νέου Σχολείου;
- Πιο συγκεκριμένα, πώς αντιλαμβάνεστε τον ρόλο του εκπαιδευτικού ΞΓ στο «Νέο Σχολείο»; Μπορείτε να καταγράψετε 3 χαρακτηριστικά που θα πρέπει να έχει ο εκπαιδευτικός ΞΓ για να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις αυτές;

Όταν ολοκληρώσετε την καταγραφή των σκέψεών σας, συγκρίνετέ τις με το κείμενο που ακολουθεί.

Πρακτικά, τι σημαίνουν όλα όσα αναφέρθηκαν παραπάνω για τον δάσκαλο της αγγλικής, της γαλλικής ή της γερμανικής; Κατά πρώτο, σημαίνει την ουσιαστική *ενημέρωση και επιμόρφωσή του πάνω σε στόχους διαπαιδαγώγησης που ευνοούνται ιδιαίτερα από την ξενόγλωσση εκπαίδευση*. Τέτοιοι στόχοι είναι η ανάπτυξη της διαπολιτισμικής επίγνωσης, η ανάγκη για διαφοροποιημένη διδασκαλία και βιωματική μάθηση, η διαθεματικότητα, κ.ά. Θα αναφερθούμε διεξοδικά σε αυτές τις περιοχές παρακάτω, καθώς και στο Β' μέρος του τόμου αυτού, όπου και θα δούμε λεπτομερώς συγκεκριμένα παραδείγματα και σχέδια μαθημάτων. Σημαίνει, επίσης, την *εξοικείωσή του με διαδικτυακές πηγές ενημέρωσης*, καθώς επίσης και με τα εργαλεία που μπορεί να βρει στο διαδίκτυο (και μάλιστα δωρεάν) τα οποία μπορούν να τον υποστηρίξουν σημαντικά, διευκολύνοντας το έργο του, εμπλουτίζοντας τα όποια διδακτικά εγχειρίδια χρησιμοποιεί, και κινητροποιώντας του μαθητές του εντάσσοντας στη διδακτική του πραγματικότητα συνθήκες οι οποίες έχουν τη δύναμη να κινητροποιήσουν τους μαθητές του.

Αλλά πάνω από όλα, σημαίνει ότι ο εκπαιδευτικός ΞΓ αποκτά τις ικανότητες για *αυτόνομη διδασκαλία*, πράγμα που σηματοδοτεί από μέρους του την ανάγκη:

- να αποκτήσουν συνείδηση του ρόλου τους ως δημιουργοί διδακτικού υλικού και παραγωγοί μάθησης
- να αξιοποιούν σύγχρονες προσεγγίσεις μάθησης με απώτερο στόχο την ενσωμάτωση των διαφορετικών ρυθμών μάθησης των μαθητών, των ιδιομορφιών στην τάξη, των διαφορετικών κοινωνικο-πολιτισμικών αναπαραστάσεων και όλων τα άλλων στοιχείων που καθιστούν τη διδασκαλία μια μοναδική, μη-τυποποιημένη διαδικασία
- να μπορούν να σχεδιάζουν δραστηριότητες και μαθησιακές ενότητες με βασική αρχή τη στοχοκεντρικότητα και γνώμονα τις γνωστικές διαδικασίες και τις προδιαγραφές των προγραμμάτων σπουδών και τους τρόπους αξιολόγησης των μαθητών
- να μπορούν να υλοποιούν τις μαθησιακές ενότητες και να αξιολογούν την αποτελεσματικότητά τους

2. Ειδικά θέματα μάθησης και διδακτικής της ξένης γλώσσας σε σχολικά περιβάλλοντα

Σε αυτό το τμήμα του υλικού θα συζητήσουμε βασικές θεωρητικές αρχές που αφορούν στην εκμάθηση της ξένης γλώσσας σε σχολικά περιβάλλοντα που, όπως γίνεται κατανοητό, διαφέρει

κατά το μάλλον ή ήττον από την εκμάθηση της ξένης γλώσσας σε περιβάλλοντα όπου η γλώσσα-στόχος ομιλείται και έξω από το σχολείο. Η εκμάθηση της ξένης γλώσσας σε σχολικά περιβάλλοντα, που εκ των πραγμάτων στερούνται της αυθεντικότητας της «ζωντανής» χρήσης της γλώσσας, υπόκειται σε κάποιους περιορισμούς, όπως η περιορισμένη έκθεση στην υπό εκμάθηση γλώσσα εκτός σχολείου, το ήθος του σχολείου (ανταγωνιστικό ή συνεργατικό), οι επιπτώσεις που αυτό μπορεί να έχει στα κίνητρα των μαθητών/τριών κ.τ.λ.

Οι εκπαιδευτικοί που διδάσκουν την ξένη γλώσσα έχουν, συνεπώς, ένα δύσκολο έργο, αφού επιχειρούν να διδάξουν ένα φυσικό εργαλείο επικοινωνίας με τους άλλους, αλλόγλωσσους συνανθρώπους του «μικρού» μας πλέον πλανήτη μέσα σε ένα περιορισμένο και «φτωχό» περιβάλλον. Κατά συνέπεια, σημαντικό μέρος της προσπάθειάς τους είναι να καταφέρουν να «ζωντανέψουν», όσο αυτό είναι δυνατό, αυτό το τεχνητό περιβάλλον μάθησης και να το προσομοιώσουν τεχνητά προς την πραγματικότητα. Στην επόμενη ενότητα του θεωρητικού κεφαλαίου του υλικού, θα συζητηθούν ορισμένες προσεγγίσεις που προτείνονται από το Ενιαίο Πρόγραμμα Σπουδών για τις Ξένες Γλώσσες (ΕΠΣ-ΞΓ) ως αποτελεσματικές στο να δημιουργούν ένα ζωντανό, συναρτώμενο άμεσα με την πραγματικότητα μαθησιακό περιβάλλον. Στην παρούσα ενότητα θα συζητήσουμε βασικά θεωρητικά ζητήματα όπως α) πώς μαθαίνεται η ξένη γλώσσα και ποιοι είναι οι παράγοντες που είναι πιθανόν να επηρεάζουν τη μαθησιακή διαδικασία, β) τα κίνητρα για μάθηση και οι τρόποι ενεργοποίησής τους στην σχολική τάξη, γ) στρατηγικές μάθησης, δ) πώς διδάσκεται η ξένη γλώσσα και ε) πώς αξιολογούμε την πρόοδο των μαθητών αλλά και τη δική μας, ως εκπαιδευτικών που επιζητούμε την αυτοβελτίωσή μας.

Δραστηριότητα 9

Πριν συνεχίσουμε, είναι χρήσιμο να σκεφτούμε εάν και κατά πόσο είναι αναγκαίο για τον εκπαιδευτικό να είναι ενήμερος γύρω από θεωρητικά ζητήματα που σχετίζονται με τη διδακτική πρακτική. Με αυτή την έννοια αντιλαμβανόμαστε την επιστημονική γνώση (δηλ. τις θεωρητικές τοποθετήσεις και τα πορίσματα ερευνών) τόσο της επιστήμης της Εφαρμοσμένης Γλωσσολογίας όσο και της διδακτικής της ξένης γλώσσας. Γιατί είναι όμως σημαντικό να ενημερώνομαστε για τα «τελευταία νέα» της επιστήμης μας; Από τη δική σας πλευρά, κατά πόσο και με ποιους τρόπους φροντίζετε να ενημερώνετε θεωρητικά για θέματα που αφορούν στη μάθηση και τη διδακτική της ξένης γλώσσας; Σημειώστε τις θέσεις σας στο τετράδιο σκέψεών σας και, στη συνέχεια, συνεχίστε να διαβάζετε παρακάτω.

Όπως έχουν επιχειρηματολογήσει πολλοί (Malderez & Wedell, 2007· Wright & Bolitho, 2007· Ur, 2007), η γνώση των θεωρητικών προσεγγίσεων (όπως ορίστηκαν παραπάνω) μπορεί να βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς α) να εξηγήσουν τις δικές τους «προσωπικές θεωρίες» και καθημερινές πρακτικές και να τις αναθεωρήσουν, β) να απεξαρτηθούν από πεπαλαιωμένες διδακτικές πρακτικές που δεν αποδίδουν, γ) να αυτονομηθούν και να αποκτήσουν αυτοπεποίθηση για πειραματισμούς και προσωπική έρευνα μέσα στις τάξεις τους. Δεν είναι τυχαίο άλλωστε που εκπαιδευτικοί με καλή θεωρητική γνώση (λόγω περαιτέρω σπουδών ή προσωπικής προσπάθειας) έχουν μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση μέσα στις τάξεις τους.

2.1 Πώς μαθαίνεται η ξένη γλώσσα – παράγοντες που επηρεάζουν τη μαθησιακή διαδικασία

Πρόσφατες θεωρητικές θέσεις για την εκμάθηση της ξένης γλώσσας (πρβλ. Skehan, 1998, Doughty & Long 2003, Dörnyei, 2009) την ορίζουν ως μια γνωστική διαδικασία και αναγνωρίζουν τις επιρροές που το μαθησιακό περιβάλλον μπορεί να έχει πάνω σε αυτή τη διαδικασία (Dörnyei, 2009, Manolopoulou-Sergi, 2004). Σε αντίθεση με παλαιότερες απόψεις που θεωρούσαν ότι η εκμάθηση της ξένης γλώσσας μπορεί να επιτευχθεί όπως περίπου και εκείνη της

μητρικής, σήμερα έχει γίνει σαφές ότι η εκμάθηση της ξένης γλώσσας έχει πολλές ιδιαιτερότητες – μία από τις βασικότερες αφορά στη σημασία που έχει η συνειδητή προσοχή που πρέπει να επιδείξει ο μαθητής και η προσπάθεια που απαιτείται από μέρους του για την «αποθήκευση» της όποιας νέας πληροφορίας σχετίζεται με την ξένη γλώσσα. Το πώς αυτές οι θεωρητικές θέσεις μπορούν να γίνουν πράξη στην τάξη είναι ένα πολύ σημαντικό θέμα το οποίο είναι αντικείμενο έρευνας διαφόρων διδακτικών προτάσεων, όπως αυτή της εργασιοκεντρικής μάθησης ('task-based learning', πρβλ. Ellis, 2003). Οι προτάσεις που ακολουθούν είναι κάποιες βασικές διδακτικές πρακτικές προς αυτήν την κατεύθυνση.

Δημιουργία προσδοκιών

Η πρότερη γνώση και εμπειρία των μαθητών/τριών πρέπει να ενεργοποιείται πριν παρουσιασθεί το νέο υλικό προς μάθηση. Άρα, ένα αρχικό στάδιο που συνήθως ονομάζουμε «προετοιμασία» ή, πιο απλά, «ζέσταμα» είναι πολύ σημαντικό στο μάθημά μας. Σε αυτό το στάδιο, οι εκπαιδευτικοί εκμαιεύουμε την ήδη υπάρχουσα γνώση των μαθητών ως προς το θέμα που θα εισηγηθούμε με τεχνικές όπως τον «καταιγισμό ιδεών», την παρουσίαση απαραίτητου λεξιλογίου, τη σύντομη συζήτηση με βάση, για παράδειγμα, μία εικόνα ή ένα τραγούδι. Με αυτό τον τρόπο ανοίγεται ένας δίαυλος προς το θέμα ή την έννοια που θα παρουσιασθεί στα επόμενα στάδια του μαθήματος. Δημιουργούνται δηλαδή οι απαραίτητες προσδοκίες στους μαθητές για το εισιόν (input) που θα ακολουθήσει. Με άλλα λόγια, το μυαλό των μαθητών ενεργοποιείται και γίνεται δεκτικό στη νέα πληροφορία.

Συχνότητα

Οι εκπαιδευτικοί οφείλουμε να φροντίζουμε ώστε το εισιόν προς μάθηση να εμφανίζεται συχνά στην τάξη μας. Όπως μπορεί κανείς να καταλάβει, με δεδομένη την περιορισμένη χρήση της ξένης γλώσσας εκτός της τάξης, η παρουσίαση των νέων στοιχείων που την αφορούν μία και μόνη φορά δεν είναι αρκετή.

Η μάθηση της ξένης γλώσσας είναι μια περίπλοκη και χρονοβόρα διαδικασία και αυτοματοποιείται μέσω της εξάσκησης. Άρα, οι εκπαιδευτικοί πρέπει να φροντίζουμε για την ανακύκλωση του υλικού σε τακτά χρονικά διαστήματα. Τα διαγωνίσματα προόδου (progress tests) θα μπορούσαν να προσφέρουν μια ευκαιρία για επανάληψη όσο και για έλεγχο της μάθησης. Η εργασία στο σπίτι μπορεί επίσης να βοηθήσει, παρέχοντας στους μαθητές άλλη μία ευκαιρία για εξάσκηση έξω από την τάξη και διευρύνοντας τον περιορισμένο σχολικό χρόνο (βλ. *Οδηγό για Περαιτέρω Μελέτη* στο τέλος του κεφαλαίου). Ένας άλλος τρόπος διευρύνσης του σχολικού χρόνου, περαιτέρω εξάσκησης και επανάληψης, είναι και η λεγόμενη «διευρυμένη ανάγνωση», όπου μπορούν να χρησιμοποιηθούν μικρές ιστορίες, κατά προτίμηση υψηλού επιπέδου, γραμμένες από τον ίδιο συγγραφέα, ώστε να εκτίθενται οι μαθητές σε γλώσσα και στυλ που επαναλαμβάνεται λίγο ή πολύ.

Καταληπτότητα

Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να φροντίζουμε για το κατά πόσο είναι σαφείς, αντιληπτές και κατανοητές οι νέες γνώσεις και δεξιότητες στους μαθητές μας. Άρα, θέτουμε τους στόχους του μαθήματος όσο πιο καθαρά γίνεται. Μπορούμε να ενημερώσουμε τους μαθητές σχετικά, ώστε να τους δώσουμε μια αίσθηση «συμμετοχής» στον σχεδιασμό, πρακτική εξαιρετικά σημαντική για την ενεργοποίηση των κινήτρων τους για μάθηση, όπως θα δούμε πιο κάτω. Από εκεί και πέρα, κάθε δραστηριότητα θα πρέπει να στοχεύει στην επίτευξη των στόχων αυτών. Η χρήση του πίνακα, του διαφανοσκοπείου ή του ηλεκτρονικού υπολογιστή, όπου γράφονται και τονίζονται τα νέα προς μάθηση στοιχεία, βοηθούν στο να γίνουν αυτά σαφή και παρατηρήσιμα. Για τον ίδιο σκοπό, τα posters γύρω-γύρω στην τάξη ή σε έναν ειδικό πίνακα ανακοινώσεων (τον οποίο συνήθως ονομάζουμε «Η γωνιά της ξένης γλώσσας») με τα νέα προς μάθηση στοιχεία της γλώσσας θα μπορούσαν να παρέχουν στους μαθητές συνεχή και καθημερινή έκθεση σε αυτά. Αυτή η ιδέα

προέρχεται από την λεγόμενη «περιφερειακή μάθηση» που προτάθηκε από τις ανθρωπιστικές προσεγγίσεις της εκμάθησης της ξένης γλώσσας (π.χ., Taylor *et al*, 1990). Επιπλέον, οι εκπαιδευτικοί θα μπορούσαν και οφείλουν να εκμεταλλευτούν την «παραγωγή» των μαθητών και να παρέμβουν με την κατάλληλη ανατροφοδότηση, υποβοηθώντας έτσι την παρατηρητικότητα των μαθητών ως προς τα προς μάθηση νέα γλωσσικά στοιχεία. Αυτό γίνεται, διότι με τη διόρθωση της παραγωγής των μαθητών, οι εκπαιδευτικοί έλκουμε την προσοχή των μαθητών στα στοιχεία εκείνα που δεν έχουν παρατηρηθεί ή είναι λανθασμένα. Η αρνητική ανατροφοδότηση (διόρθωση), εάν παρέχεται την κατάλληλη στιγμή ως πληροφορία και όχι ως τιμωρία και με την προϋπόθεση ότι λαμβάνει υπόψη τις μαθησιακές ανάγκες των μαθητών, έχει αποδειχθεί (πρβλ. Deci *et al* 1981, Pintrich & Schunk 1996) ότι μπορεί να λειτουργήσει υποβοηθητικά και ως προς την ενεργοποίηση των κινήτρων των μαθητών. Η παραγωγή των μαθητών μπορεί επίσης να δώσει την ευκαιρία για επαναληπτικά μαθήματα (πάνω στα «λάθη» των μαθητών) που και αυτά με τη σειρά τους εξυπηρετούν τον στόχο της σαφήνειας και της επανάληψης.

Οι δραστηριότητες

Οι διδακτικές δραστηριότητες στις οποίες καλούνται να συμμετέχουν οι μαθητές προς επίτευξη των μαθησιακών στόχων πρέπει να είναι οργανωμένες με τρόπο που να έλκουν την προσοχή των μαθητών. Είναι ευνόητο ότι πρέπει να προκαλούν το ενδιαφέρον των μαθητών και να είναι λίγο πάνω από το επίπεδο γλωσσομάθειάς τους (δηλ. ούτε πολύ εύκολες ούτε πολύ δύσκολες). Προς τούτο μπορεί ο εκπαιδευτικός να χρησιμοποιήσει κείμενα που πληρούν τις παραπάνω προϋποθέσεις και κινητροποιούν τους μαθητές (π.χ. κείμενα από το διαδίκτυο ή ακόμη και λογοτεχνικά αποσπάσματα).

Τα μαθήματα που εστιάζουν αποκλειστικά στη γραμματική δεν φαίνεται να ενδιαφέρουν τους μαθητές, παρόλο που προσφέρουν στον εκπαιδευτικό ένα σταθερό πλαίσιο. Τέτοιου τύπου μαθήματα θα μπορούσαν να λειτουργήσουν με καθαρά υποστηρικτικό τρόπο, προσδίδοντας στους μαθητές μεταγλωσσική γνώση (π.χ. κανόνες), όμως αυτό δεν είναι καθόλου βέβαιο ότι θα βελτιώσει την επικοινωνιακή τους ικανότητα. Η γραμματική βέβαια, όπως και η έκθεση των μαθητών σε διάφορους κειμενικούς τύπους, όταν εντάσσεται μέσα σε κατάλληλες επικοινωνιακές δραστηριότητες, είναι απαραίτητη για τη μάθηση αφού βοηθάει τους μαθητές να επικεντρώσουν στη γλωσσική δομή και λειτουργία της ξένης γλώσσας (Radwan, 2005). Όπως γίνεται κατανοητό, ο τρόπος που δομείται το μάθημα έχει εδώ τεράστια σημασία.

Δραστηριότητα 10

Πώς διδάσκετε τη γραμματική; Δείτε μία ενότητα του βιβλίου που χρησιμοποιείτε στην τάξη σας και προσέξτε τον τρόπο με τον οποίο παρουσιάζεται σε αυτό η γραμματική. Διαβάστε επίσης τις προτάσεις των συγγραφέων του βιβλίου ως προς αυτό το θέμα. Γράψτε τις σκέψεις σας στο τετράδιό σας.

Η διδασκαλία των στρατηγικών μάθησης πρέπει να εισαχθεί στη καθημερινή μας πρακτική, επιτρέποντας έτσι τη μέγιστη γνωστική ενεργοποίηση των μαθητών μας (Ματσαγγούρας, 2005). Εάν ο/η εκπαιδευτικός καταφέρει να ενεργοποιήσει τις δυνατότητες των μαθητών και να τις εμπλουτίσει με νέες στρατηγικές, οι τελευταίοι θα είναι σαφώς πιο κινητροποιημένοι και άρα πιο δεκτικοί στο νέο προς μάθηση υλικό (Bogaards, 1988, Cyr, 1998). Πράγματι οι μαθητές μας πρέπει να *μάθουν πώς να μαθαίνουν*. Αρκετές φορές θεωρούμε ότι αυτό το ξέρουν ήδη και εστιάζουμε μόνο στη γλώσσα που διδάσκουμε. Δυστυχώς όμως, όπως διαπιστώνουμε συχνά, τα πράγματα δεν είναι ακριβώς έτσι. Εάν λοιπόν οι μαθητές μας δεν αντιλαμβάνονται τον ρόλο που παίζουν συνιστώσες της επιτυχούς μάθησης, όπως πώς να κρατούν σημειώσεις για να υποβοηθήσουν την μνήμη τους, πώς να μην αμελούν να ρωτούν όταν δεν καταλαβαίνουν, πώς να συνεργάζονται με τους άλλους για να διαλευκάνουν σκοτεινά σημεία ή να παράγουν μαζί επικοινωνία, πώς να απομονώνουν και να «ανακαλύπτουν» τον κανόνα πίσω από τις γραμμές των

κειμένων στα οποία εκτίθενται, πώς να επικεντρώνουν την προσοχή τους, είναι σαφές ότι δεν έχουμε πολλές πιθανότητες επιτυχίας στο έργο μας.

Δραστηριότητα 11

Δείτε μία ενότητα του βιβλίου που χρησιμοποιείτε στην τάξη σας και προσέξτε τον τρόπο με τον οποίο εισάγονται κάποιες στρατηγικές μάθησης. Διαβάστε επίσης τις προτάσεις των συγγραφέων ως προς αυτό το θέμα. Γράψτε τις σκέψεις σας στο τετράδιό σας και συνεχίστε παρακάτω.

Η τελική πράξη κάθε μαθήματος θα πρέπει να είναι η αξιολόγηση της επίτευξης του στόχου του από τους μαθητές. Ένας τρόπος είναι να ζητήσουμε από τους μαθητές μας να γράψουν μόνοι τους ή σε συνεργασία με την ομάδα τους (για να αποφευχθεί η απόδοση σε άλλους προσωπικούς παράγοντες ή πιθανή μη επίτευξη του στόχου) τι έμαθαν από το μάθημα. Έτσι θα δουν μόνοι τους και θα αξιολογήσουν εάν έμαθαν αυτό που είχε τεθεί ως στόχος. Εάν διαπιστώσουν ότι δεν ήταν επιτυχές το μάθημα ως προς τον στόχο τότε μπορούν να επανέλθουν με ερωτήσεις ή να ζητήσουν επανάληψη της προσπάθειας από τον εκπαιδευτικό. Με αυτό τον τρόπο, οι μαθητές καθίστανται συνυπεύθυνοι για τη μάθησή τους και κινητροποιούνται θετικά.

Δραστηριότητα 12

Δείτε μία ενότητα του βιβλίου που χρησιμοποιείτε στην τάξη σας και προσέξτε τον τρόπο που επιχειρείται η τελική αξιολόγηση μέσα από ασκήσεις αυτο-αξιολόγησης στο τέλος κάθε κεφαλαίου. Διαβάστε επίσης τις προτάσεις των συγγραφέων ως προς αυτό ο θέμα.

Προσπαθήστε να δείτε κριτικά ένα ή περισσότερα μαθήματά σας αναστοχαζόμενοι εάν αυτά που συζητήθηκαν στην ενότητα αυτή αποτελούν μέρος της πρακτικής σας. Μπορείτε να καλέσετε έναν συνάδελφό σας να σας παρακολουθήσει και να τον/την παρακολουθήσετε και εσείς, ώστε να βοηθήσει ο ένας τον άλλο σε αυτήν την προσπάθεια κριτικού αναστοχασμού και να συζητήσετε τα θέματα αυτά με αφορμή τα δεδομένα από τα μαθήματά σας. Στη συνέχεια μπορείτε να επιχειρήσετε να ενσωματώσετε αυτά τα στοιχεία συνειδητά στα μαθήματά σας και να ελέγξετε κατά πόσο βοηθάνε στην καλύτερη επίτευξη των μαθησιακών σας στόχων.

2.2. Τα κίνητρα για μάθηση και τρόποι ενεργοποίησής τους στην σχολική τάξη

Δραστηριότητα 13

Όλοι συμφωνούμε ότι η ύπαρξη κινήτρων στους μαθητές μας για τις δραστηριότητες στις οποίες τους εμπλέκουμε είναι πολύ σημαντική. Καταγράψτε 3 τρόπους ενεργοποίησης των ενδιαφερόντων των μαθητών σας. Στη συνέχεια, διαβάστε παρακάτω και συγκρίνετε το κείμενο που ακολουθεί με το δικό σας.

Όλοι συμφωνούμε ότι οποιος εμπλέκεται σε μια οποιαδήποτε διαδικασία, της μάθησης συμπεριλαμβανομένης, πρέπει να έχει το δέον κίνητρο για να τη φέρει εις πέρας. Με άλλα λόγια, ο βαθμός στον οποίο κινητροποιούμαστε να εμπλακούμε σε μια δραστηριότητα είναι αυτός που μας ωθεί στο α) να ξεκινήσουμε την εμπλοκή μας στη διαδικασία αυτή, β) να παραμείνουμε σε αυτή παρά τα πιθανά εμπόδια που θα προκύψουν και γ) να καταβάλλουμε την απαραίτητη προσπάθεια για να πετύχουμε το στόχο μας. Αν σκεφτούμε ότι η εκμάθηση της ξένης γλώσσας συχνά απαιτεί μια μακροχρόνια προσπάθεια, τότε γίνεται σαφές ότι η διαρκής κινητροποίηση είναι απαραίτητη. Πράγματι, ο ρόλος που έχουν τα κίνητρα των μαθητών ως παράγοντας που επηρεάζει τη μάθηση της ξένης γλώσσας έχει συζητηθεί ως εξαιρετικά σημαντικός εδώ και πολλές δεκαετίες (για μια εκτενή συζήτηση του θέματος βλ. Dörnyei, 2010). Σε αντίθεση με παλαιότερες απόψεις, όμως, στις μέρες μας οι ερευνητές υποστηρίζουν ότι τα κίνητρα εξαρτώνται

από και είναι θεμελιωμένα α) στην άποψη που έχει το άτομο για την αξία του ως άτομο, β) στους στόχους που τίθενται ή θέτει ο ίδιος ο μαθητής, γ) στην προσδοκία που έχει ο μαθητής ως προς την επιτυχία ή αποτυχία της προσπάθειας που καταβάλλει και δ) στα θετικά ή αρνητικά συναισθήματα (περιέργεια, ενδιαφέρον, άγχος κτλ) που αισθάνεται κατά τη διάρκεια της διαδικασίας. Επίσης, τα κίνητρα εξαρτώνται και από εξωτερικούς παράγοντες, όπως τον γνήσιο σεβασμό που απολαμβάνει μέσα στην όλη μαθησιακή διαδικασία, την ενθάρρυνση, την αναγνώριση των προσπαθειών που καταβάλλει. Σε αυτό το θεωρητικό πλαίσιο συζήτησης, τα κίνητρα θεωρούνται ως μία εγγενή ικανότητα των μαθητών – δηλ. οι εκπαιδευτικοί δεν χρειάζεται να τα δημιουργήσουν στους μαθητές τους –, που πρέπει μέσα από κατάλληλες πρακτικές να ενεργοποιηθούν. Οι βασικές προϋποθέσεις ενεργοποίησης των κινήτρων των μαθητών/τριών είναι ότι οι μαθητές/τριες πρέπει να έχουν την αίσθηση ότι α) ελέγχουν κατά ένα μέρος τη μαθησιακή διαδικασία και αισθάνονται συνυπεύθυνοι για τα αποτελέσματα που απορρέουν από αυτή, β) μπορούν να τα καταφέρουν και γ) λειτουργούν μέσα σε μία συνεργατική, φιλική και καλά οργανωμένη ομάδα. Επίσης, ιδιαίτερο ρόλο παίζει η συνεχής πρόκληση των ενδιαφερόντων τους.

Δραστηριότητα 14

Διαβάστε το ακόλουθο απόσπασμα (από το Krumboltz 1990: 10, όπως παρατίθεται στο Covington 1992: 130) και προσπαθήστε να απομονώσετε τους παράγοντες του σχολικού περιβάλλοντος που είναι δυνατόν να απενεργοποιήσουν τα κίνητρα των μαθητών. Σκεφτείτε επίσης αν αυτοί οι παράγοντες είναι παρόντες στη δική σας περίπτωση ή αν έχετε βιώσει παρόμοιες καταστάσεις.

«Φανταστείτε πως θα μπορούσαμε να σχεδιάσουμε ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα που ο στόχος του θα ήταν να κάνει τους μαθητές να σιχαθούν την μάθηση. Πρώτον, δεν θα τους εμπλέκαμε στο σχεδιασμό των στόχων της τάξης τους. Δεύτερον, θα τους ζητούσαμε να κάνουν πολύ δύσκολες και ακατανόητες για αυτούς δραστηριότητες – π.χ. να είναι τέλειοι σε οτιδήποτε κάνουν χωρίς λάθη. Τρίτον, όταν θα ανακαλύπταμε ότι οι μαθητές μας αποτυγχάνουν να φέρουν σε πέρας τις δραστηριότητες αυτές, θα τους γελοιοποιούσαμε και θα κοινοποιούσαμε τα λάθη τους και την επίδοσή τους στους φίλους και συγγενείς τους. Τέταρτον, για να ρίξουμε αλάτι στην πληγή τους, θα ξεχωρίζαμε τους μαθητές που αρίστευσαν από εκείνους που δεν πέτυχαν λέγοντας π.χ. 'αφού μπορεί ο Α γιατί δεν μπορείς εσύ;'. Αυτό θα απομόνωνε τον Α και θα έκανε όλους τους άλλους να τον απεχθάνονται. Τέλος, εάν πιάναμε κάποιον μαθητή να προσπαθεί να βοηθήσει κάποιον άλλον να τα καταφέρει στις απίστευτες δραστηριότητές μας, θα τιμωρούσαμε μια τέτοια συνεργατική συμπεριφορά χωρίς έλεος, επιμένοντας ο καθένας να δουλεύει σιωπηλά μόνος του απομονωμένος από την υποστήριξη και την ενθάρρυνση της ομάδας των συμμαθητών του.»

Σημειώστε τις σκέψεις σας στο τετράδιό σας και, στη συνέχεια, διαβάστε παρακάτω.

Στο παραπάνω κείμενο βλέπουμε με εξαιρετική σαφήνεια την καταστρατήγηση των βασικών παραμέτρων των κινήτρων που συζητήσαμε πιο πάνω (έλεγχος, ικανότητα και συνεργατικότητα) σε αυτό το απόσπασμα. Η ανταγωνιστικότητα και τα εξωγενή κίνητρα (βαθμοί, τιμωρία, πιστοποιητικά κτλ) που καλλιεργούνται σε πολλά εκπαιδευτικά συστήματα, του ελληνικού συμπεριλαμβανομένου, και που παίρνουν ως δεδομένο ότι οι μαθητές δεν θέλουν να μάθουν και πρέπει με κάποια ανταμοιβή να ωθηθούν να συμμετέχουν στη μαθησιακή διαδικασία, συχνά δημιουργούν καταστάσεις που μπορούν να λειτουργήσουν ανασταλτικά για τη μάθηση. Όπως είπαμε και πιο πάνω, εξάλλου, τα κίνητρα υπάρχουν στους μαθητές. Εκείνο που πρέπει να κάνουμε ως εκπαιδευτικοί είναι να τα ενεργοποιήσουμε. Οι πρακτικές που περιέγραψε το πιο πάνω απόσπασμα δυστυχώς λειτουργούν στην αντίθετη κατεύθυνση, κάνοντας τους μαθητές να μισήσουν τη μαθησιακή διαδικασία και το μάθημά μας.

Δραστηριότητα 15

Τώρα σκεφτείτε ενέργειες του εκπαιδευτικού που θα μπορούσαν να ανατρέψουν αυτή την

κατάσταση και να επιτρέψουν στα κίνητρα των μαθητών για μάθηση να «ανθίσουν». Αναφερθείτε στη δική σας εμπειρία και πάρτε ως παράδειγμα μια δική σας τάξη. Στο τετράδιό σας σημειώστε τουλάχιστον 3 τέτοιες ενέργειες. Όταν ολοκληρώσετε τις σκέψεις σας, συνεχίστε να διαβάζετε παρακάτω.

Αντίθετα με την άποψη που μπορεί να έχουν πολλοί από μας ότι το εκπαιδευτικό σύστημα λειτουργεί με τέτοιο τρόπο που η αξία της δικής μας παρέμβασης είναι μηδαμινή, πρόσφατη έρευνα (Guilloteaux & Dörnyei, 2008) έδειξε ότι οι εκπαιδευτικοί μπορούν να κάνουν τη διαφορά υιοθετώντας διάφορες στρατηγικές κινητροποίησης (Dörnyei, 2001), οι οποίες μπορούν να συνοψιστούν στις παρακάτω «συμβουλές»:

Προσπαθήστε για την μεγαλύτερη δυνατή συμμετοχή των μαθητών

- Δημιουργείτε την ανάγκη για επικοινωνία μέσα από τις δραστηριότητες που επιλέγετε.
- Δείξτε ζωηρό ενδιαφέρον για τις γνώμες και τις προτιμήσεις των μαθητών.
- Κάνετε τη μαθησιακή εμπειρία διασκεδαστική.
- Προσπαθήστε ώστε να υπάρχει ικανοποιητική ποικιλία δραστηριοτήτων.
- Προκαλέστε τους μαθητές σας να σκεφτούν κριτικά.

Στο δεύτερο μέρος αυτού του υλικού θα συζητηθούν παραδείγματα διδακτικών πρακτικών που συγκεντρώνουν τέτοιες αρετές.

2.3. Πώς διδάσκεται η ξένη γλώσσα – επικαιροποιημένη επικοινωνιακή προσέγγιση

Μέχρι πρόσφατα, η ξένη γλώσσα, ως όργανο επικοινωνίας, διδασκόταν ή έπρεπε να διδάσκεται με βάση την επικοινωνιακή προσέγγιση.

Δραστηριότητα 16

Σκεφτείτε και σημειώστε τις κέψεις σας στο τετράδιό σας, πώς ορίζετε εσείς την επικοινωνιακή προσέγγιση στη διδακτική της ξένης γλώσσας. Όταν ολοκληρώσετε, συγκρίνετε την άποψή σας με αυτές του Dörnyei (2009) που παρατίθενται αμέσως παρακάτω.

Σύμφωνα με τον Dörnyei (2009: 302):

«Η πρωταρχική εστίαση της επικοινωνιακής προσέγγισης ήταν η δημιουργία και εφαρμογή προγραμμάτων και μεθοδολογιών που προωθούν την ανάπτυξη της λειτουργικής ικανότητας στην ξένη γλώσσα μέσω της συμμετοχής των μαθητών σε επικοινωνιακές δραστηριότητες. [...] Η στερεότυπη άποψη για μια ιδανική επικοινωνιακή τάξη είναι ότι προσομοιάζει όσο το δυνατό περισσότερο σε περιβάλλοντα όπου ομιλείται η ξένη γλώσσα ως φυσική παρέχοντας έτσι μία μεγάλη ποσότητα αυθεντικού εισιόντος για να «ταΐσει» τις ασυνείδητες διαδικασίες μάθησης του μαθητή [και να μάθει την ξένη γλώσσα όπως και την μητρική, προσθήκη δική μας]. Δυστυχώς όμως η αποκλειστικά ασυνείδητη μαθησιακή διαδικασία αποδείχτηκε ανεπιτυχής για την κατάκτηση της ξένης γλώσσας και έτσι την τελευταία δεκαετία βλέπουμε μια μετεξέλιξη της επικοινωνιακής προσέγγισης».

Δραστηριότητα 17

Από την πείρα σας, τι νομίζετε ότι έλειπε από την επικοινωνιακή προσέγγιση και προτείνεται τώρα ως συμπληρωματικό κομμάτι της; Αφού απαντήσετε, διαβάστε το ακόλουθο απόσπασμα και δείτε αν συμφωνείτε και σεις.

«Οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί συμφωνούν ότι η επικοινωνιακή προσέγγιση μετέρχεται μια αλλαγή που συμπεριλαμβάνει την αναγνώριση της σπουδαιότητας της γλωσσικής δομής μέσα στο προσανατολισμένο κυρίως στη σημασία πλαίσιο της επικοινωνιακής προσέγγισης στα σχολικά περιβάλλοντα.» (Spada 2007: 271)

Όπως διαφαίνεται από το παραπάνω σχόλιο, η μεθοδολογική μας προσπάθεια στο πλαίσιο της επικαιροποιημένης επικοινωνιακής προσέγγισης είναι πώς θα εστιάσουμε και στη δομή της γλώσσας (αλλιώς πώς θα διδάξουμε τη γραμματική) μέσα από επικοινωνιακές δραστηριότητες που συνήθως μέχρι τώρα εστίαζαν στη σημασία και καθόλου στη δομή. Αυτή είναι και η σημερινή μας πρόκληση ως εκπαιδευτικοί της ξένης γλώσσας.

Δραστηριότητα 18

Παρατηρείστε τα σχολικά βιβλία σας και δείτε τους τρόπους με τους οποίους επιχειρείται αυτή η εστίαση στη δομή (δηλ. πώς διδάσκεται η γραμματική). Μετά διαβάστε τις προτάσεις που ακολουθούν και προσπαθήστε να δείτε κατά πόσο αυτές οι προτάσεις χρησιμοποιούνται στα βιβλία.

Ο τρόπος που χειριζόμαστε το εισιόν υλικό παίζει ιδιαίτερο ρόλο στην επικαιροποιημένη επικοινωνιακή προσέγγιση. Ο Dörnyei (2009: 282-283) συζητά περιληπτικά τέσσερις τρόπους παρέμβασης στο εισιόν (για μεγαλύτερης έκτασης συζήτηση αυτού του θέματος, βλ. Ellis 2008: 879-80):

1. Χειρισμός του εισιόντος υλικού. Σε αυτή την περίπτωση, ο εκπαιδευτικός μπορεί α) να «πλημμυρίσει» το υλικό με τη δομή που θέλει να προσέξουν και να μάθουν οι μαθητές του, β) να τονίσει με κάποιον τρόπο τη δομή μέσα στο υλικό που χρησιμοποιεί (αυτό μπορεί να επιτευχθεί χρησιμοποιώντας χρώματα, υπογράμμιση κτλ) και γ) να δομήσει το υλικό με τρόπο που να αναγκάζει τον μαθητή να αντιληφθεί την προς μάθηση δομή προκειμένου να φέρει σε πέρας τη δραστηριότητα.
2. Απευθείας διδασκαλία της δομής που μπορεί να είναι παραγωγική (deductive instruction) ή επαγωγική (inductive instruction).
3. Παραγωγικοί τρόποι (Production options) που αφορούν δραστηριότητες που «οδηγούν» και «επιβάλλουν» στον μαθητή να υποχρεωθεί να χρησιμοποιήσει την προς μάθηση δομή για να παραγάγει τη γλώσσα.
4. Διόρθωση λαθών. Η συγκεκριμένη πρακτική περιλαμβάνει τρόπους διόρθωσης των λαθών των μαθητών που μπορεί να μην είναι πολύ σαφείς σε αυτούς (π.χ. ο εκπαιδευτικός επαναλαμβάνει απλώς τη σωστή εκφορά ή ρωτάει ξανά τον μαθητή) ή να είναι καθαρή διόρθωση του λάθους (π.χ. μεταγλωσσική εξήγηση του κανόνα) και οποιαδήποτε άλλη ανατροφοδότηση που θα διορθώσει το λάθος του μαθητή.

2.4. Πώς αξιολογούμε την πρόοδο των μαθητών αλλά και τη δική μας

Η αξιολόγηση είναι απαραίτητη για τη μαθησιακή διαδικασία σε σχολικά περιβάλλοντα και όχι μόνο για να προσδιορισθεί η επίδοση των μαθητών και να πάρουν τον αντίστοιχο βαθμό. Δίνει πολύτιμες πληροφορίες και για την επιτυχία της όλης διαδικασίας στον ίδιο τον εκπαιδευτικό και δίνει το «σήμα» τόσο στον μαθητή για περισσότερη προσπάθεια όσο και στον εκπαιδευτικό για αλλαγή προσέγγισης και διορθωτικές κινήσεις σε περίπτωση χαμηλής αξιολόγησης.

Δραστηριότητα 19

Πώς αντιλαμβάνεστε την αξιολόγηση των μαθητών σας; Τι κινήσεις κάνατε ώστε να ανταποκρίνεστε στις μέχρι σήμερα ανάγκες αξιολόγησης; Σε ποιο βαθμό θεωρείτε ότι οι δοκιμές που χρησιμοποιείτε στην καθημερινή σας πρακτική ανταποκρίνονται στην επικοινωνιακή προσέγγιση; Τι προβλήματα αντιμετωπίζετε; Τι γνώσεις και δεξιότητες πιστεύετε ότι προϋποτίθενται για την κατασκευή κατάλληλων και ποιοτικών δοκιμών αξιολόγησης για τους μαθητές σας – ποιες από αυτές θεωρείτε ότι κατέχετε και σε ποιες υστερείτε; Γράψτε τις απόψεις σας στο τετράδιο σκέψεών σας και, όταν τελειώσετε, συνεχίστε να διαβάζετε παρακάτω.

Η αξιολόγηση του μαθητή στα σχολεία γίνεται συνήθως με γραπτές δοκιμές (tests) στη διάρκεια του σχολικού έτους και στο τέλος του, όπως γνωρίζουμε. Όμως ο σκοπός όλων αυτών των διαγωνισμάτων είναι η βαθμολόγηση του μαθητή και πολύ λίγο χρησιμοποιούνται τα αποτελέσματά τους για διαμορφωτικούς σκοπούς, όπως θα έπρεπε να γίνει με τα ενδιαμέσα στη σχολική χρονιά διαγωνίσματα. Με τον όρο «διαμορφωτική αξιολόγηση» εννοούμε τη χρήση των αποτελεσμάτων με σκοπό τον έλεγχο της προόδου των μαθητών σε συγκεκριμένα θέματα τα οποία διδάχθηκαν και την αναδιαμόρφωση στόχων και πρακτικών με απώτερο στόχο τη συνεχή υποστήριξη και ενίσχυση των μαθητών. Αυτές οι δοκιμές ονομάζονται «δοκιμές προόδου» και έχουν σαφώς άλλη λειτουργία από τα τελικά διαγωνίσματα, τα οποία που έχουν αθροιστική λειτουργία και απλώς δηλώνουν την επιτυχία ή όχι του μαθητή για όλη τη σχολική χρονιά και τον προβιβασμό του ή μη στην επόμενη τάξη.

Άλλα είδη δοκιμών είναι η «κατατακτική δοκιμή», η οποία χρησιμοποιείται στην αρχή της χρονιάς με σκοπό την ομαδοποίηση των μαθητών με βάση τα επίπεδα γνωστικών τους και η «διαγνωστική δοκιμή», η οποία χρησιμοποιείται (πιθανότατα στην αρχή της χρονιάς και αυτή) με σκοπό τη διάγνωση των ελλείψεων που έχουν οι μαθητές ώστε να προσαρμοσθεί το πρόγραμμα διδασκαλίας ανάλογα. Κάθε δοκιμή πρέπει να είναι αξιόπιστη και έγκυρη. Για να είναι μια δοκιμή αξιόπιστη θα πρέπει να βαθμολογείται με τον ίδιο βαθμό κάθε φορά που διορθώνεται είτε από τον ίδιο βαθμολογητή είτε από άλλον. Για να είναι έγκυρη, θα πρέπει να εξετάζει αυτό που ισχυρίζεται ότι εξετάζει – δηλαδή, αν μια άσκηση σχεδιάζεται για να εξετάσει την ικανότητα του μαθητή να διαβάζει και να κατανοεί ένα κείμενο, θα πρέπει η άσκηση που χρησιμοποιείται να κάνει ακριβώς αυτό. Αν ζητήσουμε από τον μαθητή να γράψει ένα κείμενο (ενώ η άσκηση εξετάζει την ανάγνωση), τότε το διαγώνισμά μας δεν είναι έγκυρο.

Σύμφωνα με το ΕΠΣ-ΞΓ, γίνεται πλέον απαραίτητο να προσδιορίζουμε το προφίλ των μαθητών μας με βάση το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς που περιληπτικά αναφέρεται αμέσως παρακάτω και συζητείται εκτενώς στο Συμβούλιο της Ευρώπης (2001), καθώς επίσης και στον οδηγό του ΕΠΣ-ΞΓ.

Κοινά Επίπεδα Αναφοράς (από Συμβούλιο της Ευρώπης, 2001: 28-9):

Α. Βασικός χρήστης		Β. Ανεξάρτητος χρήστης		Γ. Ικανός χρήστης	
A1	A2	B1	B2	Γ1	Γ2
Αρχική γνώση	Βασική γνώση	Μέτρια γνώση	Καλή γνώση	Πολύ καλή γνώση	Άριστη γνώση
Μπορεί να κατανοήσει και να χρησιμοποιήσει καθημερινές εκφράσεις που του είναι οικείες και πολύ βασικές φράσεις που έχουν στόχο την ικανοποίηση συγκεκριμένων αναγκών. Μπορεί να συστηθεί και να συστήσει άλλους και μπορεί να ρωτήσει και να απαντήσει ερωτήσεις που αφορούν προσωπικά στοιχεία, όπως το πού μένει, τα άτομα που γνωρίζει και τα πράγματα	Μπορεί να κατανοήσει προτάσεις και εκφράσεις που χρησιμοποιούνται συχνά και που σχετίζονται με περιοχές που είναι άμεσα συναφείς (π.χ. πολύ βασικές ατομικές και οικογενειακές πληροφορίες, αγορές, τοπική γεωγραφία, εργασία). Μπορεί να επικοινωνήσει σε απλά και συνηθισμένα καθήκοντα που απαιτούν απλή και απευθείας ανταλλαγή πληροφοριών για θέματα που	Μπορεί να κατανοήσει τα κύρια σημεία που παρουσιάζονται με σαφήνεια και χωρίς αποκλίσεις από τον κοινό γλωσσικό τύπο και που αφορούν θέματα που συναντώνται τακτικά στη δουλειά, στο σχολείο, στον ελεύθερο χρόνο, κτλ. Μπορεί να χειριστεί καταστάσεις που είναι πιθανό να προκύψουν στη διάρκεια ενός ταξιδιού σε μια περιοχή όπου ομιλείται η γλώσσα.	Μπορεί να κατανοήσει τις κύριες ιδέες ενός σύνθετου κειμένου, τόσο για συγκεκριμένα, όσο και για αφηρημένα θέματα, συμπεριλαμβανομένων συζητήσεων πάνω σε τεχνικά ζητήματα της ειδικότητάς του. Μπορεί να συνδιαλλαγεί με κάποια άνεση και αυθόρμητισμό που καθιστούν δυνατή τη συνήθη επικοινωνία με φυσικούς ομιλητές της γλώσσας χωρίς επιβάρυνση για κανένα από τα δύο μέρη. Μπορεί να	Μπορεί να κατανοήσει ένα ευρύ φάσμα απαιτητικών, μακροσκελών κειμένων και να αναγνωρίσει τις σημασίες που υπονοούνται. Μπορεί να εκφραστεί άνετα και αυθόρμητα χωρίς να φαίνεται συχνά πως αναζητά εκφράσεις. Μπορεί να χρησιμοποιεί τη γλώσσα ευέλικτα και αποτελεσματικά για κοινωνικούς, ακαδημαϊκούς και επαγγελματικούς σκοπούς. Μπορεί να παραγάγει σαφή, καλά	Μπορεί να κατανοήσει με ευκολία σχεδόν όλα όσα ακούει ή διαβάζει. Μπορεί να κάνει περιλήψεις με βάση πληροφορίες που προέρχονται από διαφορετικές προφορικές ή γραπτές πηγές, ανασυνθέτοντας επιχειρήματα και περιγραφές σε μια συνεκτική παρουσίαση. Μπορεί να εκφραστεί αυθόρμητα, με μεγάλη άνεση και ακρίβεια, διαχωρίζοντας λεπτές σημασιολογικές αποχρώσεις ακόμα και

που κατέχει. Μπορεί να συνδιαλλαγεί με απλό τρόπο υπό την προϋπόθεση ότι ο συνομιλητής του μιλάει αργά και καθαρά και είναι διατεθειμένος να βοηθήσει.	του είναι οικεία και για θέματα ρουτίνας. Μπορεί να περιγράψει με απλά λόγια πτυχές του ιστορικού του, του άμεσου περιβάλλοντός του καθώς και θέματα άμεσης ανάγκης.	Μπορεί να παραγάγει απλό κείμενο σχετικό με θέματα που γνωρίζει ή που τον αφορούν προσωπικά. Μπορεί να περιγράψει εμπειρίες και γεγονότα, όνειρα, ελπίδες και φιλοδοξίες και να δώσει συνοπτικά λόγους και εξηγήσεις για τις γνώμες και τα σχέδιά του.	παραγάγει σαφές, λεπτομερές κείμενο για ένα ευρύ φάσμα θεμάτων και να εξηγήσει μια άποψη πάνω σε ένα κεντρικό ζήτημα, δίνοντας τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματά των διαφόρων επιλογών.	διαρθρωμένα, λεπτομερή κείμενα για σύνθετα θέματα, επιδεικνύοντας ελεγχόμενη χρήση οργανωτικών σχημάτων, συνδετικών στοιχείων και μηχανισμών συνοχής.	σε ιδιαίτερα σύνθετες περιστάσεις .
--	--	--	---	---	-------------------------------------

Ένα άλλο σημαντικό ζήτημα που πρέπει να λαμβάνουμε υπόψη μας όταν δημιουργούμε δοκιμές και διαγωνίσματα είναι ότι, εφόσον διδάσκουμε με βάση την επικαιροποιημένη επικοινωνιακή προσέγγιση, θα πρέπει αυτά να αντικατοπτρίζουν τη διδακτική μας προσέγγιση και να είναι επικοινωνιακά. Τόσο στο Συμβούλιο της Ευρώπης, 2001, αλλά και στον Milanovic (2002) δίδονται σαφείς οδηγίες προς αυτήν την κατεύθυνση.

Τα διαγωνίσματα δεν είναι ο μόνος ή και ο καλύτερος τρόπος αξιολόγησης. Οι λεγόμενοι εναλλακτικοί τρόποι αξιολόγησης προκρίνονται από πολλούς ως πολύ πιο αποτελεσματικοί για τη μάθηση (O'Malley, & Valdez Pierce, 1996, Tillema & Smith, 2000). Ο φάκελος του μαθητή, τα μαθησιακά ημερολόγια και οι συζητήσεις τύπου conference είναι μερικοί από τους τρόπους αυτούς. Το Ευρωπαϊκό Φάκελο Γλωσσών είναι επίσης ένα τέτοιο δυναμικό εργαλείο αξιολόγησης και στοχευμένης μάθησης. Με τη χρήση του Φακέλου Γλωσσών οι μαθητές εξοικειώνονται με την υιοθέτηση προσωπικών στρατηγικών εκμάθησης της γλώσσας και συνειδητοποιούν μέσα από τεχνικές αναστοχασμού τι είναι ικανοί να κάνουν με αυτά που μαθαίνουν. Στον οδηγό περαιτέρω Μελέτης θα βρείτε περισσότερο υλικό προς αυτή την κατεύθυνση.

3. Πεδία εφαρμογής

3.1 Διαφοροποιημένη Διδασκαλία και Μάθηση

Διδασκαλία

Η διδασκαλία διακρίνεται κλασικά ανάμεσα στη φυσική και τη σχολική διδασκαλία.

Η φυσική διδασκαλία πραγματοποιείται σε φυσικό χώρο και χωρίς ιδιαίτερη διδακτική προετοιμασία. Η σχολική διδασκαλία είναι αυτή που πραγματοποιείται σε θεσμικά κατοχυρωμένους φορείς (π.χ. σχολείο) και συνήθως το περιεχόμενό της καθορίζεται από κάποιο

αναλυτικό πρόγραμμα. Η σχολική διδασκαλία διεξάγεται σύμφωνα με ορισμένες παιδαγωγικές αρχές και επιδιώκει να ικανοποιήσει τις εκάστοτε κοινωνικές ανάγκες.

Δραστηριότητα

Αντιστοίχισε, κατά τη γνώμη σου, τα χαρακτηριστικά που αναφέρονται παρακάτω, στη φυσική και τη σχολική διδασκαλία

ΦΥΣΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

ΣΧΟΛΙΚΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

.....
.....
.....
.....

Χαρακτηριστικά: *Δυναμική, σκόπιμη, πολυδιάστατη, κοινωνική, αυθόρμητη, τυχαία, προγραμματισμένη, λογική, πολύπλοκη*

Διδασκαλία είναι η κάθε συνειδητή επιρροή που ασκεί κανείς στα άτομα που διδάσκει ως εκπαιδευτικός, με βασική επιδίωξη την αλλαγή της συμπεριφοράς και του τρόπου ζωής τους. Πιο συγκεκριμένα όμως είναι η διαδικασία εκείνη που επιτελεί ο διδάσκων κατά τη διάρκεια του μαθήματός του, για να υλοποιήσει τους στόχους που έχει προκαθορίσει. Είναι δηλαδή «ένα οργανωμένο σύνολο σκόπιμων και μεθοδικών, άμεσων και έμμεσων πνευματικών και συναισθηματικών, ψυχοκινητικών και συμμετοχικών ενεργειών, για την προώθηση της μάθησης, και της μόρφωσης των μαθητών, με την αυτενεργό συμμετοχή των ίδιων και τη βοήθεια των δασκάλων τους» (Χατζηδήμου, 1991). Συνεπώς, η σχολική διδασκαλία είναι μια προγραμματισμένη – και όχι τυχαία – παιδαγωγική και διδακτική διαδικασία, που συμβάλλει στο να ξεπεράσουν οι συμμετέχοντες τις δυσκολίες της ζωής με τη βοήθεια και την επίβλεψη ενός ειδικού ατόμου, του εκπαιδευτικού.

Η σύγχρονη διδασκαλία διακρίνεται για την ενεργητική συμμετοχή των μαθητών στη διδακτική διαδικασία, για το συμβουλευτικό και καθοδηγητικό ρόλο του εκπαιδευτικού, για το μαθητοκεντρικό της χαρακτήρα με στόχο την ολόπλευρη ανάπτυξη της προσωπικότητας του μαθητή.

Διαφοροποιημένη Διδασκαλία

Στις σημερινές συνθήκες έντονης διαφοροποίησης του σχολικού πληθυσμού, τόσο από κοινωνικής όσο και από πολιτισμικής άποψης, η ύπαρξη ενός μέσου, τυπικού μαθητή και άρα μιας ενιαίας διδασκαλίας που απευθύνεται σε αυτόν, αποδεικνύεται θεωρητικά δυσπρόσιτη και πρακτικά αναποτελεσματική. Απέναντι σε αυτή την πραγματικότητα, η εικόνα ενός τμήματος όπου οι μαθητές κάθονται στις θέσεις τους και εργάζονται στο ίδιο επίπεδο, με τα ίδια υλικά και την ίδια βοήθεια, ενώ ο/η εκπαιδευτικός διδάσκει με έναν μοναδικό τρόπο νέες έννοιες, φαντάζει εκτός εποχής και ανεπαρκής να αντιμετωπίσει τις μαθησιακές ανάγκες των μαθητών (Παντελιάδου 2008).

Σε αντιπαράθεση αυτής της πραγματικότητας εμφανίζεται μια νέα προσέγγιση διδασκαλίας, η διαφοροποιημένη διδασκαλία. Η διαφοροποίηση θεμελιώνεται στις θεωρίες της εποικοδόμησης της μάθησης και της αλληλεπίδρασης. Η διαφοροποίηση είναι τόσο οργανωτική στρατηγική, όσο και παιδαγωγική και επιτρέπει στην ίδια τάξη σε κάθε μαθητή να εργάζεται επιτυγχάνοντας στόχους που έχουν σχέση με τις ιδιαίτερες ανάγκες του. Η εκπαιδευτική έρευνα έχει δώσει ποικιλία μεθόδων και τεχνικές διαφοροποίησης που μπορούν να ικανοποιήσουν ταυτόχρονα τις ανάγκες όχι μόνο των αδύνατων αλλά και των «εξαιρετικών - χαρισματικών παιδιών» που βρίσκουν, όπως και οι αδύνατοι μαθητές, ανιαρό το αδιαφοροποίητο πρόγραμμα (Κουτσελίνη-Ιωαννίδου, 2001).

Σύμφωνα με τη Διαφοροποιημένη Διδασκαλία, διδάσκουμε διαφορετικούς μαθητές με ποικίλους και ιεραρχημένους βάσει συγκεκριμένων κριτηρίων τρόπους, μέσα, διαδικασίες, έτσι ώστε να ανταποκριθούν οι εκπαιδευτικοί στις διαφορετικές ανάγκες μαθητών που συνυπάρχουν σε τάξεις μεικτής ικανότητας. (Κανάκης 1991)

Δραστηριότητα 20

Βάσει της προσωπικής εμπειρίας και των βιωμάτων σου, περίγραψε στο τετράδιο σκέψεων πώς φαντάζεσαι μία τάξη όπου εφαρμόζεται μία διαφορετική/ διαφοροποιημένη διδασκαλία. Ποια στοιχεία της προσωπικότητας του μαθητή θα λάμβανες υπόψη σου, ποιο ρόλο παίζει το περιβάλλον του μαθητή και οι εμπειρίες του στη διδακτική διαδικασία, ποια σημεία του αναλυτικού προγράμματος σπουδών είναι κατά τη γνώμη σου σημαντικά;

Ο όρος «διαφοροποιημένη διδασκαλία» αναφέρεται σε μια συστηματική προσέγγιση στο σχεδιασμό του συνόλου της διδασκαλίας για μαθητές με διαφορετικές μαθησιακές ανάγκες. Για τον κατάλληλο σχεδιασμό της διδασκαλίας, δίνεται έμφαση σε δύο βασικούς άξονες: στο μαθητή και στο αναλυτικό πρόγραμμα.

Όσον αφορά στον πρώτο άξονα, τον μαθητή, διακρίνουμε τρεις επιμέρους διαστάσεις: την ετοιμότητά του ή αλλιώς το επίπεδο επίδοσης, τα ενδιαφέροντά του και τον ιδιαίτερο τρόπο με τον οποίο μαθαίνει (μαθησιακό προφίλ). Αντίστοιχα, σε ό,τι αφορά στο δεύτερο άξονα, δηλαδή το αναλυτικό πρόγραμμα και τη διδασκαλία, διακρίνουμε και εδώ τρεις διαστάσεις: το περιεχόμενο, την επεξεργασία του περιεχομένου και το τελικό προϊόν.

Η έννοια της διαφοροποιημένης διδασκαλίας εξασφαλίζει ότι το τι μαθαίνει, το πώς το μαθαίνει και το πώς μας δείχνει ότι το έμαθε ο κάθε μαθητής πρέπει να ταιριάζει με το επίπεδο και τη μαθησιακή ετοιμότητά του, τα ενδιαφέροντά του και τις προτιμήσεις του σχετικά με τον τρόπο μάθησης. (Παντελιάδου 2008).

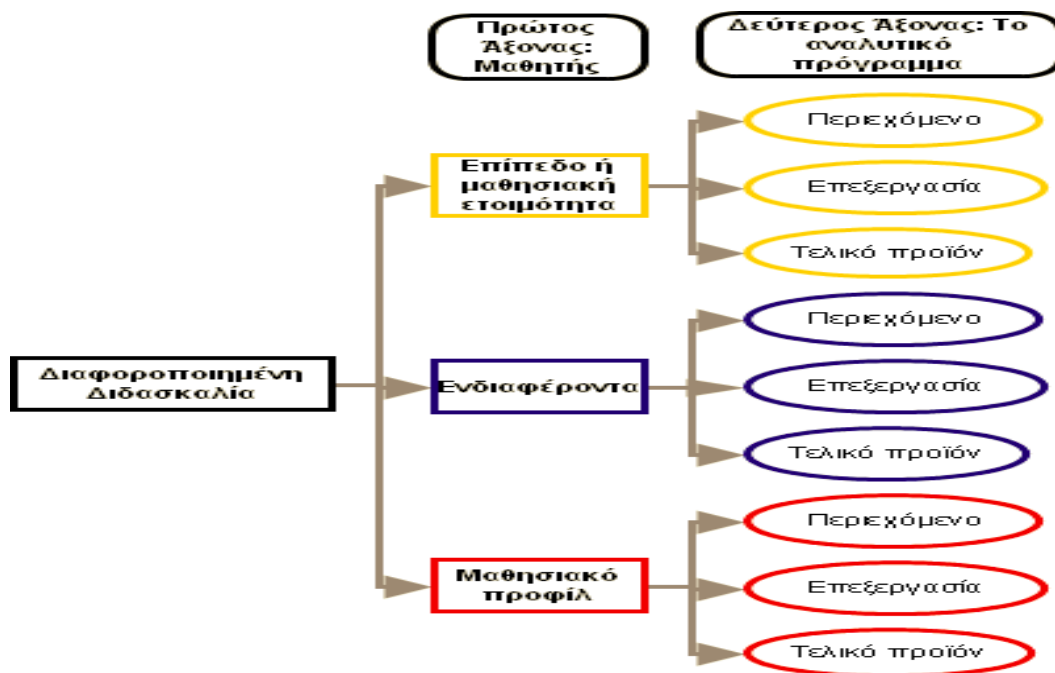
Δραστηριότητα 21

Διάβασε προσεκτικά τις παρακάτω αρχές, στις οποίες βασίζεται η διαφοροποιημένη διδασκαλία:

- Η μάθηση βελτιώνεται σε ένα περιβάλλον, όπου η γνώση είναι καλά οργανωμένη, κοντά στο επίπεδο που ήδη τα καταφέρνουν οι μαθητές (Howard 1994).
- Οι μαθητές εμπλέκονται ενεργητικά στη μάθηση και αισθάνονται ασφαλείς (Brandt 1998).
- Οι μαθητές δομούν προσωπικά τη μάθησή τους και προσπαθούν να βρουν νόημα σε ό,τι διδάσκονται (National Research Council, 1990).
- Οι μαθητές για να δομήσουν το νόημα κάθε φορά, βοηθούνται από τις προηγούμενες εμπειρίες τους, τις πεποιθήσεις τους, τα ενδιαφέροντά τους και προσεγγίζουν τη μάθηση με διαφορετικούς τρόπους (Gardner 1983, Sternberg 1985).

Προσπάθησε να αντιστοιχήσεις τις βασικές αυτές επιστημονικές αρχές στα παρακάτω ποιοτικά χαρακτηριστικά της διαφοροποιημένης διδασκαλίας:

- Προσαρμογή της διδασκαλίας στις εμπειρίες των μαθητών.
- Διαφοροποίηση της διδασκαλίας ανάλογα με την ταυτότητα των μαθητών.
- Συμμετοχική διδασκαλία και ευέλικτη ομαδοποίηση.
- Λεπτομερής και διαρκής αξιολόγηση.

Σχήμα 1: Περιεχόμενο της Διαφοροποιημένης Διδασκαλίας (Παντελιάδου 2008)

Η διαφοροποιημένη διδασκαλία είναι μια διδακτική προσέγγιση μέσα από την οποία συνδέεται η σύγχρονη έρευνα γύρω από τη μάθηση με την καθημερινή διδασκαλία. Είναι ένας τρόπος μέσα από τον οποίο ερευνητικά δεδομένα πλήρους αποδοχής σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο μαθαίνει ο άνθρωπος εφαρμόζονται στη διδασκαλία. Σε αυτά τα βασικά ερευνητικά δεδομένα στηρίζεται η διαφοροποιημένη διδασκαλία. Στο παραπάνω διάγραμμα (Σχήμα 1), αναπαρίσταται γραφικά το περιεχόμενο της διαφοροποιημένης διδασκαλίας, ως προς τους δύο άξονες και τις έξι διαστάσεις.

Είδη διαφοροποίησης

Όπως γίνεται φανερό, ο/η εκπαιδευτικός χρησιμοποιεί μια ποικιλία διδακτικών στρατηγικών και τεχνικών για να διαφοροποιήσει το περιεχόμενο, την επεξεργασία του και το τελικό προϊόν ανάλογα με το επίπεδο, τα ενδιαφέροντα και τα μαθησιακά προφίλ των μαθητών (Παντελιάδου 2008).

Μπορούμε να διακρίνουμε τα εξής είδη διαφοροποίησης (Κουτσελίνη-Ιωαννίδου 2001):

- Διαφοροποίηση ως προς το στόχο-καθήκον όπου οι μαθητές καλύπτουν το ίδιο περιεχόμενο σε διαφορετικά επίπεδα.
- Διαφοροποίηση ως προς το αποτέλεσμα, όπου οι ίδιες γενικές εργασίες-καθήκοντα απαιτούνται απ' όλα τα παιδιά, όμως υπάρχει η ευελιξία ο κάθε μαθητής να δουλέψει στο επίπεδό του.
- Διαφοροποίηση ως προς τη μαθησιακή δραστηριότητα, όπου αναγνωρίζεται ότι διαφορετικοί μαθητές είναι δυνατόν να έχουν διαφορετικό στυλ μάθησης. Μπορούν να καλύψουν το ίδιο περιεχόμενο και με επιτυχία να εκτελέσουν την ίδια εργασία στο ίδιο επίπεδο, αλλά με διαφορετικούς τρόπους.
- Διαφοροποίηση ως προς το ρυθμό στην τάξη, όπου οι δάσκαλοι τακτικά συζητούν με συγκεκριμένους μαθητές την εργασία που κάνουν με σκοπό να ερμηνεύσουν την κατανόηση που έχουν και να διαγνώσουν και αναθεωρήσουν τις επείγουσες μαθησιακές ανάγκες (Strading & Saunders, 1993). Έτσι προσφέρεται επίσης διαφορετικό ποσόν και ποιον υποστήριξης από το δάσκαλο προς τους συγκεκριμένους μαθητές.

- Διαφοροποίηση ως προς την ανατροφοδότηση που είναι ανάλογη με τις προσωπικές ανάγκες και την προσωπική πρόοδο του μαθητή.
- Διαφοροποίηση ως προς το βαθμό δυσκολίας των διδακτικών υλικών πάνω στα οποία εργάζονται οι μαθητές, για να επιτύχουν ίδιους στόχους, αποτελέσματα και περιεχόμενο.

Δραστηριότητα 22

Με βάση την παραπάνω ταξινόμηση αλλά και την εμπειρία σας, δώστε ένα παράδειγμα γλωσσικής δραστηριότητας διαφοροποιημένο τουλάχιστον ως προς το στόχο και το μαθησιακό στυλ, σύμφωνα με τα θεματικά και γλωσσολογικά περιεχόμενα του διδακτικού εγχειριδίου που χρησιμοποιείτε. Αναπτύξτε την πρότασή σας ως βήμα σε σχέδιο μαθήματος.

Επίλογος

Οι εκπαιδευτικοί που αποφασίζουν να διδάξουν μέσω της διαφοροποιημένης προσέγγισης, θα πρέπει να δουν τον εαυτό τους και το ρόλο τους κάτω από ένα νέο πρίσμα. Όχι ως κάτοχο και αναμεταδότη της γνώσης αλλά ως διευθυντή ορχήστρας (Tomlinson 1999 σε Κουτσελίνη-Ιωαννίδου, 2005). Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να οδηγήσουν όλα τα μέλη της ορχήστρας, δηλαδή τους μαθητές τους στη μέγιστη επίδοσή τους. Για να επιτευχθεί αυτός ο στόχος, οι μουσικοί θα χρειαστεί να εξασκηθούν και μόνοι τους και άρα με διαφορετικές ασκήσεις ο καθένας, και ο καθένας με το διαφορετικό χαρακτήρα του και τους διαφορετικούς τρόπους προσέγγισης. Όλοι αυτοί αφού πετύχουν τη μέγιστη ατομική τους επίδοση, θα λειτουργήσουν μαζί ως ομάδα και θα δώσουν το τελικό αποτέλεσμα. Όπως αναφέρει χαρακτηριστικά η Tomlinson (1999 σε Κουτσελίνη 2005) «ο διευθυντής της ορχήστρας βοηθά τους μουσικούς να ερμηνεύσουν τη μουσική, αλλά δεν την ερμηνεύει ο ίδιος».

3.2 Ξένη γλώσσα και Περιβαλλοντική Εκπαίδευση

Η επιστημονική γνώση δεν θα αλλάξει τις συνήθειές μας ούτε θα μας δώσει την πολιτική βούληση να αλλάξουμε τη ζωή μας – ακόμα και τα πιο δραματικά γεγονότα στον πλανήτη που μας λένε ότι δεν θα έπρεπε να κάνουμε εκείνο ή το άλλο δεν μπορούν να μας πείσουν στο βαθμό που μπορεί η συναισθηματική εμπειρία. Πρέπει να αγγίζουμε τις καρδιές του κόσμου.

Jagjit Chunan, Artist, Professor, Liverpool University, 1993

Η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση άρχισε να παίρνει σάρκα και οστά με την ίδρυση του επιστημονικού περιοδικού *Journal of Environmental Education* το 1969 και με τον εορτασμό της πρώτης Ημέρας της Γης το 1970. Για τους περισσότερους όμως παιδαγωγούς, η περιβαλλοντική εκπαίδευση ξεκινά με δύο ιδρυτικά έγγραφα, τη «Χάρτα του Βελιγραδίου» (“Belgrade Charter”, UNESCO-UNEP, 1975) και τη «Διάσκεψη της Τιφλίδας» (“Tbilisi Declaration”, UNESCO-UNEP, 1977). Σύμφωνα με τις δύο αυτές διακηρύξεις, η Περιβαλλοντολογική Εκπαίδευση επιδιώκει τη γνώση του φυσικού κόσμου και των σχετικών προβλημάτων και ιδιαίτερα τη γνώση των τρόπων λειτουργίας των οικοσυστημάτων με σκοπό την αλλαγή αντιλήψεων ως προς την αξία του φυσικού περιβάλλοντος και την υιοθέτηση διαφορετικών συμπεριφορών που θα συμβάλλουν στην επίλυση υπαρχόντων προβλημάτων και την αποφυγή νέων.

Πρόδρομος της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης είναι η «εκπαίδευση σε εξωτερικούς χώρους» (“outdoors education”) η οποία, σύμφωνα με τους Hammerman et al (2001), λαμβάνει χώρα στην ύπαιθρο ή πιο απλά έξω από την αίθουσα διδασκαλίας. Αρχικά η «εκπαίδευση σε εξωτερικούς χώρους» αξιοποιήθηκε στη μελέτη της φύσης. Σήμερα περιλαμβάνει εκτός αίθουσας δραστηριότητες με διδακτικούς στόχους πολλών γνωστικών περιοχών (Richardson & Simmons, 1996). Αρκετά νωρίς η «εκπαίδευση σε εξωτερικούς χώρους» συσχετίστηκε με την εμπειρική/βιωματική μάθηση ή μάθηση δια του πράττειν. Πρόκειται για μια άλλη, καθιερωμένη από το 1977, διαδικασία ή μέθοδο διδασκαλίας (Hammerman et al, 2001). Σύμφωνα με τον Ford

(1986), η «εκπαίδευση σε εξωτερικούς χώρους» μπορεί να θεωρηθεί ως εμπειρική/βιωματική όταν η μάθηση συντελείται μέσω εμπειριών.

Για πολλούς παιδαγωγούς οι όροι «εκπαίδευση σε εξωτερικούς χώρους», εμπειρική/βιωματική και περιβαλλοντική εκπαίδευση θεωρούνται εναλλάξιμοι. Και οι τρεις αυτοί όροι προσδιορίζουν περιοχές που έχουν τις ρίζες τους στην παιδαγωγική φιλοσοφία και μεθόδους του John Dewey (1938), ο οποίος υποστήριξε ότι μαθαίνουμε δια του πράττειν αφού αναστοχαστούμε πάνω σε ό,τι έχουμε κάνει. Παρά το γεγονός ότι η κάθε μια έχει τη δική της εστίαση και σκοπό, ωστόσο και οι τρεις έχουν κάποιες περιοχές κοινής εστίασης και στόχων. Η περιβαλλοντική εκπαίδευση μπορεί να λάβει χώρα εκτός αίθουσας διδασκαλίας χρησιμοποιώντας εμπειρικές βιωματικές προσεγγίσεις ή μέσα στην αίθουσα διδασκαλίας αξιοποιώντας πιο παραδοσιακές μορφές.

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού

Για πολλά χρόνια το σχολείο ασχολήθηκε με τη μάθηση σχετικά με το περιβάλλον. Διαπιστώθηκε όμως ότι η γνώση ως αποτέλεσμα αυτής της μάθησης δεν οδήγησε τελικά σε αλλαγή στάσεων, συμπεριφορών και δράσεων για το περιβάλλον. Το κλειδί για την αλλαγή βρίσκεται στην προσωπική ανταπόκριση μέσα από τη συναισθηματική εμπλοκότητα, μια περιοχή που δεν έχει αξιοποιηθεί επαρκώς. Οι επιπτώσεις των περιβαλλοντικών και οικολογικών καταστροφών στη ζωή του ανθρώπου, όχι απλά εμφανείς αλλά δραματικές τις τελευταίες δεκαετίες, επιβάλλουν ως επιτακτική ανάγκη τη δημιουργία μιας προσωπικής πλέον σχέσης μας με το φυσικό περιβάλλον. Η σχέση μας με τον πλανήτη έχει τεράστιες συνεπαγωγές για τη μαθησιακή διαδικασία. Δεν είναι δυνατόν να προάγουμε την περιβαλλοντική συνειδητότητα μέσα στην τάξη χωρίς την απαραίτητη προώθηση της αυτοδιερεύνησης και αυτογνωσίας και χωρίς την ενεργή αξιοποίηση όλου του δυναμικού του ατόμου.

Οι ξένες γλώσσες έχουν το πλεονέκτημα να προσφέρονται ως εξαιρετικά κατάλληλες περιοχές που συμβάλλουν σημαντικά στην επίτευξη του στόχου αυτού.

Ακολουθώντας μια ολιστική προσέγγιση ως συνέχεια της ανθρωπιστικής διδακτικής προσέγγισης εστιάζουμε στην ανάγκη για αυτοεκτίμηση. Μέσα σε περιβάλλον στο οποίο βελτιώνεται η αυτοεικόνα του ατόμου προωθείται καλύτερα η συνεργασία. Το άτομο που αισθάνεται αυτοπεποίθηση και νιώθει ότι έχει την υποστήριξη της ομάδας μπορεί να εκφράσει τις ιδέες του πιο ελεύθερα. Η αποτελεσματική επικοινωνία είναι καθοριστική ως προς την προώθηση των στόχων του γλωσσικού μαθήματος σε συνδυασμό με αυτούς της περιβαλλοντολογικής εκπαίδευσης. Εμπιστοσύνη, συνεργασία, επικοινωνία, ανάπτυξη αυτογνωσίας, διασφάλιση κατανόησης, αξιοποίηση της συναισθηματικής διάστασης του ατόμου, δημιουργία προσωπικών συναισθημάτων, αποσαφήνιση στάσεων και αξιών, απόκτηση γνώσης, καλλιέργεια δεξιοτήτων, είναι οι λέξεις κλειδιά για την ενεργή συμμετοχή του ατόμου που είναι απαραίτητη για την επιδιωκόμενη αλλαγή.

Εξίσου σημαντική στην ανάληψη δράσης για το περιβάλλον είναι η απόκτηση γνώσης αλλά και η ανάπτυξη των δεξιοτήτων που είναι απαραίτητες για την επεξεργασία της γνώσης και το συσχετισμό της με περιβαλλοντικά ζητήματα.

Δραστηριότητα 23

Με βάση τα παραπάνω, ποια στοιχεία θεωρείτε ότι είναι απαραίτητα για την ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στη δική σας τάξη; Πιστεύετε ότι αρκεί απλώς ένα μάθημα το οποίο θα έχει ως θέμα το περιβάλλον (τέτοια μαθήματα υπάρχουν αρκετά στη διδακτέα ύλη κάθε τάξης και επιπέδου); Ποιες άλλες συνθήκες θα πρέπει να υπάρχουν ώστε να επιτευχθεί το κατάλληλο κλίμα; Γράψτε τις απόψεις σας στο τετράδιο σκέψεων και, στη συνέχεια, διαβάστε παρακάτω.

Ακολουθούν ορισμένες απλές κατευθύνσεις με σκοπό τον σχεδιασμό ενός μαθήματος/εργαστηρίου με γνώμονα την περιβαλλοντική εκπαίδευση:

- Γνωρίζεις τους μαθητές/μαθήτριές σου; Το γλωσσικό τους επίπεδο και το επίπεδο περιβαλλοντικής γνώσης και εμπειρίας που έχουν;

- Να εδραιώσεις/δημιουργήσεις κλίμα εμπιστοσύνης, άμεσα και γρήγορα, με κατάλληλες δραστηριότητες χτισίματος σχέσεων ομάδας.
- Να θυμάσαι, είναι το δικό τους μάθημα/εργαστήριο, εσύ είσαι απλώς ο διαμεσολαβητής/διευκολυντής της όλης διαδικασίας.
- Τα μέσα που χρησιμοποιείς πρέπει να δένουν με το μήνυμα που επιθυμούμε να «περάσουμε».
- Να ενθαρρύνεις την επικοινωνία με την εισαγωγή θεμάτων, τη δημιουργία συναισθημάτων, στάσεων και δράσης.
- Να έχεις ανατροφοδότηση – να αξιολογείς με διαφάνεια.
- Να ακολουθείς το μοντέλο Σχεδίασε, Πράξε, Αναθεώρησε.

Συμπερασματικά:

«Η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση χρειάζεται να αναγνωρισθεί ως ουσιαστικό μέρος της μάθησης προκειμένου αυτή να οδηγήσει σε ανάληψη θετικής δράσης εναρμονισμένης με την αειφορία στην χρήση φυσικών πόρων και την αειφόρο ανάπτυξη.»

United Nations Conference on Environment and Development, 1977

Ο ρόλος της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στην εκπαίδευση για την αειφορία στο νέο τοπικό, εθνικό αλλά και παγκόσμιο πλαίσιο (οικονομικό, κοινωνικό, τεχνολογικό και θεσμικό) και στην προώθηση μέσω αυτής των αρχών της αειφόρου ανάπτυξης είναι εξαιρετικά σημαντικός και πολύπλευρος. Πολλοί από τους τρόπους με τους οποίους λειτουργούμε σε ό,τι σχετίζεται με ενέργεια, βιομηχανία, γεωργία και μεταφορές απαιτούν ριζικές αλλαγές στο πλαίσιο της επιδίωξης της αειφορίας. Στόχος είναι η επανάκτηση της ισορροπίας για την οποίαν απαραίτητο είναι να γνωρίζουμε το πρόβλημα, να γνωρίζουμε πώς πρέπει να αλλάξουμε και να προχωρήσουμε στις απαραίτητες αλλαγές.

Επειδή κάθε σύστημα που δεν χαρακτηρίζεται από ισορροπία καταρρέει, γίνεται αντιληπτή η αναγκαιότητα της μεγάλης πρόκλησης που αντιμετωπίζουν οι ξένες γλώσσες στο σχολείο να συμβάλλουν στην αλλαγή αυτή με την ανάπτυξη των απαραίτητων δεξιοτήτων που θα την αγκαλιάσουν. Πολλές φορές χρειάζεται εμείς οι εκπαιδευτικοί των ξένων γλωσσών να αλλάξουμε τις για χρόνια παγιωμένες στάσεις και αντιλήψεις μας που τροφοδοτούν τις παιδαγωγικές μας επιλογές και αυτό δεν είναι εύκολο (Deligianni, 2005). Πρόκειται για μια επίπονη διαδικασία αλλά εντελώς απαραίτητη στην αντιμετώπιση της νέας αυτής πρόκλησης για την ουσιαστική αλλαγή μέσα από το μάθημα της ξένης γλώσσας.

3.3. Η χρήση των ΤΠΕ στην εκμάθηση της ξένης γλώσσας³

Δραστηριότητα 24

Είναι σίγουρο ότι στην καθημερινή σας πρακτική, προσωπική, κοινωνική ή/και επαγγελματική ζωή χρησιμοποιείτε τις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (e-mail, διαδίκτυο, ομάδες συζητήσεων, κοινωνικά δίκτυα, πρόγραμμα ανταλλαγής άμεσων μηνυμάτων, διαδικτυακές δημοσκοπήσεις, διαδικτυακή τηλεόραση, διαδικτυακό ραδιόφωνο, κ.α.). Ποια από τα εργαλεία αυτά νομίζετε ότι θα μπορούσαν να εντάξετε στη διδασκαλία σας ως καθηγητής/καθηγήτρια ξένων γλωσσών και γιατί; Παρουσιάστε την άποψή σας στο τετράδιο σκέψεών σας χρησιμοποιώντας περίπου 80 λέξεις.

Όλες οι τελευταίες έρευνες αποδεικνύουν ότι η χρήση των νέων τεχνολογικών εργαλείων έχει επιδράσει όχι μόνο στον τρόπο με τον οποίο πλέον αντλείται και διοχετεύεται η πληροφορία και η γνώση αλλά και στην ίδια τη χρήση της γλώσσας και της σύνδεσής της με *νοήματα* καθώς όλο και περισσότερο νέοι τρόποι επικοινωνίας κυριαρχούν και ταυτόχρονα μεταλλάσσουν τη λεκτική και μη λεκτική επικοινωνία. Όπως αναφέρουν και οι Kalantzis και Cope, δεν υπάρχει μόνο ένα είδος γλωσσικού εγγραμματοτισμού, αλλά «πολυεγγραμματοισμοί», οι οποίοι έχουν ως βασικές παραδοχές την πολιτισμική πολυμορφία και τα πολυτροπικά κείμενα (Kalantzis & Cope 1999: 25-29). Αυτό

³ Συντάκτης αυτής της υποενότητας είναι κ. Στέλιος Μαρκαντωνάκης, καθηγητής ΠΕ05.

σηματοδοτεί μια νέα προσέγγιση του σχολικού εγγραμματισμού και καθορίζει τον τρόπο διασύνδεσης της σχολικής γνώσης με το νέο πολυτροπικό τρόπο έκφρασης που συνδέεται άρρηκτα. Με βάση λοιπόν τα παραπάνω, ο μαθητής θα πρέπει να μαθαίνει τις γλώσσες – μητρική και ξένες – όχι μόνο ως στατικά συστήματα δομημένα με γραμματικοσυντακτικούς κανόνες αλλά ως ένα δυναμικό εργαλείο που προσαρμόζεται σε διαφορετικές επικοινωνιακές καταστάσεις.

Ιδιαίτερα σήμερα, όπου η χρήση των ΤΠΕ, χάρη κυρίως στα συνεργατικά εργαλεία *Web 2.0*, τείνει να «δικτυώσει» κοινωνικά ανθρώπους που ζουν σε διαφορετικά μέρη του πλανήτη, με παρόμοια ή διαφορετικά πολιτισμικο-κοινωνικο-οικονομικά χαρακτηριστικά, για πρώτη ίσως φορά στην ιστορία του πλανήτη, η πληροφορία δεν διακινείται με κάθετη διάταξη, από επάνω προς τα κάτω, δηλαδή από τους κατέχοντες τα τεχνολογικά μέσα προς τους χρήστες των ΤΠΕ, αλλά με οριζόντια, από τους ίδιους τους χρήστες προς όλους τους χρήστες. Μιλάμε πλέον για τη γνώση που χτίζεται μέσα από τη διάδραση η οποία ενισχύεται όλο και περισσότερο από τη χρήση των ΤΠΕ επιτρέποντας στον χρήστη τη συμμετοχή στην παραγόμενη συνολική γνώση⁴.

Αν κάποιος επιχειρούσε μια πρώτη βασική ταξινόμηση των τρόπων και μορφών αξιοποίησης των ΤΠΕ στη διδασκαλία της ξένης γλώσσας, θα όριζε τη χρήση τους ως μέσο:

- αναζήτησης της γνώσης και της πληροφορίας (διαδίκτυο, ιστότοποι, μηχανές αναζήτησης, βάσεις δεδομένων, ψηφιακές βιβλιοθήκες, RSS, κ.ά.),
- εμπλουτισμού της διδασκαλίας (διαδικτυακή πλατφόρμα σύγχρονης και ασύγχρονης εκπαίδευσης⁵, ιστότοποι, πολυμεσικό υλικό, podcasts, CD-Rom, DVD-Rom, διαδραστικός πίνακας, ηλεκτρονικά παιχνίδια, τρισδιάστατες εικονικά περιβάλλοντα/εικονικές τάξεις, κ.ά.),
- επικοινωνίας και συνεργασίας μεταξύ των εμπλεκόμενων στη σχολική διαδικασία (διαδουκτιακές πλατφόρμες εξ αποστάσεως εκπαίδευσης⁶, email, forum, κοινωνικά δίκτυα, chat, instant messenger, κ.ά.),
- προσωπικής, επιστημονικής και επαγγελματικής έκφρασης (διαδίκτυο, ιστοσελίδες, ιστολόγια/Blogs, wikis, κ.ά.).

Με την ένταξη των παραπάνω τρόπων εκμάθησης της ξένης γλώσσας και τη χρήση των νέων αυτών τεχνολογικών εργαλείων ο μαθητής έρχεται σε επαφή με την αυθεντική χρήση της γλώσσας στόχου ενώ ταυτόχρονα βρίσκει «νόημα» στη μαθησιακή δραστηριότητα που καλείται να κάνει. Τέλος, έχει τη δυνατότητα να εξασκηθεί, σύμφωνα με τις δικές του ανάγκες και ακολουθώντας τους δικούς του μαθησιακούς ρυθμούς, σε λεξικο-γραμματικά φαινόμενα.

Δραστηριότητα 25

Με βάση την παραπάνω ταξινόμηση αλλά και τη δική σας εμπειρία δώστε ένα παράδειγμα δραστηριότητας που θα προτείνατε στους δικούς σας μαθητές χρησιμοποιώντας τις παρακάτω μορφές αξιοποίησης των ΤΠΕ.

Αναζήτηση πληροφοριών:

Εμπλουτισμός της διδασκαλίας:

Επικοινωνία/συνεργασία:

Προσωπική έκφραση:

Δραστηριότητα 26

Παρακάτω αναφέρονται μερικά από τα εργαλεία (λογισμικά, πηγές, ...) που θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει ο καθηγητής ξένης γλώσσας ώστε να αξιοποιήσει τις ΤΠΕ στη διδακτική πράξη. Σημειώστε ποιο από αυτά γνωρίζετε να χρησιμοποιείτε (1), ποια γνωρίζετε αλλά δεν είστε σίγουρος/η ότι είστε σε θέση να χρησιμοποιήσετε (2) και ποια δεν γνωρίζετε καθόλου (3).

4 Παράδειγμα τεχνολογικής εφαρμογής αυτής της νέας φιλοσοφίας των νέων τεχνολογιών αποτελεί η εφαρμογή *wiki* (βλ. www.wikipedia.org), μια βάση δεδομένων εύκολα επεξεργάσιμη από κάθε χρήστη.

5 Ηλεκτρονική τάξη: www.sch.gr, Ψηφιακό σχολείο: <http://digitalschool.minedu.gov.gr/>

6 <http://www.etwinning.gr/moodle>

Γνωρίζω και μπορώ...	1	2	3
Να βρω, στο ψηφιακό σχολείο, τα ηλεκτρονικά βιβλία των ξένων γλωσσών που έχουν εκδοθεί από το Π.Ι. και το ΥΠΔΒΜΘ καθώς και προτάσεις ψηφιακού εμπλουτισμού.			
Να βρω και να κατεβάσω το εκπαιδευτικό λογισμικό που προτείνει το Π.Ι. για τις τάξεις του Γυμνασίου.			
Να βρω, στο διαδίκτυο, υποστηρικτικό υλικό, αξιόλογες διδακτικές προτάσεις για το μάθημά μου οι οποίες αξιοποιούν τις ΤΠΕ αλλά και να καταθέσω τις δικές μου.			
Να βρω συνεργάτες από σχολεία του εξωτερικού με σκοπό την από κοινού εκπόνηση κάποιου <i>project</i> με ή χωρίς ένταξη των ΤΠΕ.			
Να βρω, στο διαδίκτυο, οδηγίες και διδακτικές προτάσεις για τη διδασκαλία της αγγλικής στις πρώτες τάξεις του δημοτικού.			
Να βρω το εκπαιδευτικό λογισμικό XENIOS που έχει σχεδιαστεί για την εκμάθηση της αγγλικής, γαλλικής και γερμανικής γλώσσας.			
Να βρω διαδραστικές ασκήσεις/παιχνίδια για την εκμάθηση της αγγλικής/γαλλικής/γερμανικής.			
Να βρω διδακτικά/παιδαγωγικά βίντεο εκτός από τις γνωστές βιντεο-πλατφόρμες <i>YouTube</i> , <i>dailymotion</i> , <i>vimeo</i> , κλπ.			
Να κατεβάσω στον υπολογιστή μου ένα βίντεο που βλέπω στο διαδίκτυο (<i>YouTube</i> , <i>dailymotion</i> , <i>vimeo</i> , κλπ).			
Να κατεβάσω μόνο τον ήχο από ένα βίντεο που παρακολουθώ στο διαδίκτυο (<i>YouTube</i> , <i>dailymotion</i> , κλπ).			
Να ηχογραφήσω τους μαθητές μου και να ακούσουμε στην τάξη τις παραγωγές τους.			
Να χρησιμοποιήσω μια ιστοσελίδα που επιτρέπει να γράψεις ένα κείμενο και να στο διαβάσει σε όποια γλώσσα επιλέξεις.			
Να φτιάξω ένα γκρουπ στο διαδίκτυο όπου οι μαθητές μου να μπορούν να ηχογραφήσουν την άποψή τους για ένα θέμα που θα τους προτείνω.			
Να φτιάξω ένα βίντεο (με εικόνες και ήχο που έχω αποθηκεύσει στον υπολογιστή μου).			
Να βρω έναν <i>player</i> που να παίζει όλα τα format των βίντεο χωρίς προβλήματα ασυμβατότητας.			
Να επεξεργάζομαι ηχητικό υλικό.			
Να επεξεργάζομαι οπτικο-ακουστικό υλικό.			
Να επεξεργάζομαι τις εικόνες μου.			
Να κατασκευάζω ένα ιστολόγιο (<i>blog</i>).			
Να ανεβάσω τις φωτογραφίες της τάξης μου στο διαδίκτυο (αν δεν διαθέτω ιστοσελίδα ή ιστολόγιο).			
Να φιλοξενήσω δωρεάν την ιστοσελίδα μου.			
Να φτιάξω τη δική μου ηλεκτρονική τάξη (e-τάξη).			
Να φτιάξω τη δική μου ιστοσελίδα <i>wiki</i> .			
Να φτιάξω ένα γκρουπ συζητήσεων και διαμοιρασμού αρχείων.			
Να κάνω <i>online</i> μάθημα σε μια εικονική τάξη με σύγχρονη επικοινωνία.			
Να δημιουργήσω το δικό μου τηλεοπτικό κανάλι.			
Να δημιουργήσω το δικό μου τηλεοπτικό κανάλι, αλλά να εκπέμψω ζωντανά.			
Να κατεβάζω στον υπολογιστή μου τις εκπομπές (ραδιοφωνικές ή τηλεοπτικές) που επιθυμώ και να τις ακούω/βλέπω κάποια άλλη			

στιγμή.			
Να βρω online βιβλία και να τα κατεβάσω στον υπολογιστή μου.			
Να φτιάξω κόμικς στο διαδίκτυο και να τα μοιραστώ με τους μαθητές μου.			
Να φτιάξω μικρές ταινίες <i>animation</i> στο διαδίκτυο και να τις μοιραστώ με τους μαθητές μου (με σύστημα <i>text-to-speech</i>).			
Να φτιάξω ιδεογράμματα για να τα εκτυπώσω ή να τα δημοσιεύσω στο διαδίκτυο.			
Να σώζω τις αγαπημένες μου σελίδες σε έναν ιστοχώρο στο διαδίκτυο ώστε να τις συμβουλευόμαι απ' όπου και όποτε θέλω.			
Να δημιουργώ τις δικές μου διαδραστικές ασκήσεις.			
Να δημιουργώ τα δικά μου <i>online</i> μαθήματα.			

Σε ένα τέτοιο περιβάλλον ένταξης των νέων τεχνολογικών εργαλείων στη διαδικασία της εκμάθησης της ξένης γλώσσας είναι λογικό να αναδιαμορφώνεται και ο ρόλος του εκπαιδευτικού, ο οποίος καλείται, χρησιμοποιώντας νέα τεχνολογικά εργαλεία σύγχρονης και ασύγχρονης εκπαίδευσης και υιοθετώντας τις αρχές της εποικοδομιστικής μάθησης, να αναλάβει ρόλους όπως:

- σχεδιαστής του μαθήματος, ενορχηστρωτής της μαθησιακής δράσης και διαμορφωτής περιεχομένου,
- μεταφορέας περιεχομένου και γνώσης,
- συντονιστής και επόπτης της εξέλιξης της μαθησιακής διαδικασίας,
- μέντορας, σύμβουλος και καθοδηγητής,
- αξιολογητής και ανατροφοδότης σχολίων ενθάρρυνσης, επιβράβευσης και διαμορφωτικής αξιολόγησης.

Ο μαθητής, με τη σειρά του, μέσα σε ένα τέτοιο περιβάλλον μάθησης δρα αυτόνομα και αποτελεσματικότερα (Βοσνιάδου 2006: 56) ως κεντρικός πρωταγωνιστής της διδακτικής πράξης και αντιλαμβάνεται την καθοριστική του συμμετοχή στην οικοδόμηση της γνώσης και στη συν-διαμόρφωση των περιεχομένων μάθησης καθώς, με τη βοήθεια των ΤΠΕ, έχει τη δυνατότητα:

- να ανακαλύπτει τι δεν έχει κατανοήσει καλά και να εντοπίζει τις αδυναμίες του,
- να κατανοεί πότε κάνει λάθος και να γνωρίζει πώς να τα διορθώσει,
- να κρίνει τι είναι ιδιαίτερα σημαντικό στην ύλη που έχει μελετήσει,
- να αναπτύσσει την αυτοπεποίθηση του,
- να ενθαρρύνεται για ενεργό συμμετοχή στην μαθησιακή διαδικασία,
- να επιλέγει τον κατάλληλο ρυθμό μελέτης με βάση τις επιδόσεις τους.

Τέλος, ένα από τα κυριότερα χαρακτηριστικά της ένταξης των ΤΠΕ στη διδακτική πράξη είναι η χρήση εργαλείων αξιολόγησης και αυτο-αξιολόγησης που επιτρέπουν να δοθεί έμφαση κυρίως στη διαμορφωτική αξιολόγηση. Σημαντική παράμετρος για μια αυθεντική αξιολόγηση με χρήση των ΤΠΕ είναι η διατήρηση ενός *e-portfolio* για τον κάθε μαθητή, δηλαδή ενός ηλεκτρονικού ή ψηφιακού «φακέλου» με τα αρχεία και τα επιτεύγματα του μαθητή. Η δυνατότητα αυτή θα προσφέρεται από τη σχεδιαζόμενη πλατφόρμα «ψηφιακό σχολείο» που σχεδιάζεται από το Υπουργείο Παιδείας και το EAITY.

Είναι βέβαιο ότι τα εντυπωσιακά επιτεύγματα της τεχνολογίας γεννούν σε ορισμένους εκπαιδευτικούς υπέρμετρες προσδοκίες. Είναι αναγκαίο, ωστόσο, να συνειδητοποιήσουμε ότι η τεχνολογία δεν αρκεί, από μόνη της, για να αλλάξει το μαθησιακό και διδακτικό τοπίο. Για να γίνει αυτό, απαραίτητος είναι ο εκπαιδευτικός, ο καταρτισμένος και επιμορφωμένος εκπαιδευτικός που θα ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις ενός σύγχρονου μοντέλου εκπαίδευσης που θα απαντά με επιτυχία στις ανάγκες του μαθητή του 21^{ου} αιώνα.

3.4. Η διαπολιτισμική προσέγγιση στη διδασκαλία της ξένης γλώσσας

Πολιτισμός και κουλτούρα

Δραστηριότητα 27

Πώς αντιλαμβάνεστε τις έννοιες «πολιτισμός» και «κουλτούρα»; Με ποιες μεθοδολογίες και προσεγγίσεις της διδασκαλίας/εκμάθησης της ξένης γλώσσας θα συνδέατε την κάθε έννοια; Σκεφτείτε το λίγο και σημειώστε στο τετράδιο σκέψεων τις απαντήσεις σας. Όταν ολοκληρώσετε τις απαντήσεις σας, διαβάστε παρακάτω.

Οι διάφορες μεθοδολογίες και προσεγγίσεις της διδασκαλίας/εκμάθησης της ξένης γλώσσας επηρεάστηκαν άλλοτε από γλωσσολογικές θεωρίες (π.χ. στρουκτουραλισμός, πραγματολογία), άλλοτε από ψυχοπαιδαγωγικές (π.χ. μετβαρισμός, γνωστική ψυχολογία) κι άλλες φορές από τον συνδυασμό και των δύο. Η επικοινωνιακή προσέγγιση, επηρεασμένη από την πραγματολογία, μελετά τη γλώσσα στις πραγματικές συνθήκες επικοινωνίας, δηλαδή όπως αυτή πραγματώνεται μέσα σε συγκεκριμένο χώρο, χρόνο και σε συγκεκριμένα συμφραζόμενα. Στο πλαίσιο αυτό, η διδασκαλία/εκμάθηση του πολιτισμού του λαού που ομιλεί την ξένη γλώσσα ως μητρική θεωρείται απαραίτητη, προκειμένου να προσδώσει στη γλώσσα την κοινωνική της πρακτική.

Βέβαια, η διδασκαλία της ξένης γλώσσας πάντοτε συμπεριελάμβανε και τη διδασκαλία του πολιτισμού. Στη μεθοδολογία της Γραμματικής-Μετάφρασης, τα λογοτεχνικά κείμενα χρησιμοποιούνταν για την εκμάθηση της ξένης γλώσσας. Στόχος τους ήταν να γνωρίσει ο μαθητευόμενος ξεχωριστές και σημαντικές δημιουργίες του πολιτισμού του λαού από τον οποίον η γλώσσα ομιλείται ως μητρική. Αλλά και αργότερα, στη δεκαετία του '50-'60, με την επικράτηση της Οπτικοακουστικής μεθοδολογίας, η διδασκαλία του πολιτισμού περιορίστηκε στην παρουσίαση ενός σκηνικού απαλλαγμένου από κοινωνικές διαφορές και αποκομμένου από κάθε αυθεντική επικοινωνιακή περίσταση. Στη δεκαετία του '70, η επικοινωνιακή προσέγγιση της γλώσσας επικεντρώθηκε στον μαθητευόμενο και στις ανάγκες του και ως πολιτισμός ορίστηκε ο καθημερινός πολιτισμός που δεν διδάσκεται στο σχολείο αλλά που τον μοιράζονται όλοι όσοι μοιράζονται την ξένη γλώσσα ως μητρική.

Υπάρχει μια σχετική ποικιλία στην ορολογία, αλλά θα μπορούσαμε να ορίσουμε ως «πολιτισμό» «το σύνολο των τεχνικών και πνευματικών επιτευγμάτων μιας εθνικής κοινότητας» και ως «κουλτούρα» τον «καθημερινό πολιτισμό» (Χαραλαμπίκης, 2003).

Δραστηριότητα 28

Διαβάστε το παρακάτω απόσπασμα και καταγράψτε τα στοιχεία τα οποία θα μπορούσαν να συμβάλουν στη γνώση του πολιτισμού και της κουλτούρας της κοινότητας ή των κοινοτήτων όπου μιλιέται η ξένη γλώσσα. Όταν ολοκληρώσετε τις απαντήσεις σας, διαβάστε παρακάτω.

«Όλη η ανθρώπινη επικοινωνία βασίζεται σε μια κοινή γνώση του κόσμου. Όσον αφορά τη χρήση και την εκμάθηση της γλώσσας, η γνώση που εμπλέκεται δεν είναι άμεσα συνδεδεμένη αποκλειστικά με τη γλώσσα και τον πολιτισμό. Η ακαδημαϊκή γνώση σε έναν επιστημονικό ή τεχνικό εκπαιδευτικό χώρο, καθώς και η ακαδημαϊκή ή εμπειρική γνώση σε έναν επαγγελματικό χώρο σίγουρα παίζουν σημαντικό ρόλο στην πρόσληψη και κατανόηση ξενόγλωσσων κειμένων που σχετίζονται με αυτούς τους χώρους. Η εμπειρική γνώση που έχει σχέση με την καθημερινή ζωή (οργάνωση της ημέρας, γεύματα, μέσα συγκοινωνίας, επικοινωνία και πληροφορίες) στο δημόσιο και στο ιδιωτικό πεδίο είναι, ωστόσο, εξίσου απαραίτητη για τη διαχείριση γλωσσικών δραστηριοτήτων σε μια ξένη γλώσσα.» (Συμβούλιο της Ευρώπης, 2008: 36).

«Η γνώση της κοινωνίας και του πολιτισμού της κοινότητας ή των κοινοτήτων όπου μιλιέται η γλώσσα αποτελεί αναμφίβολα μία πτυχή της γνώσης του κόσμου. Είναι όμως αρκετά σημαντική για τον μαθητή της γλώσσας, ώστε να απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή, ειδικά εφόσον, αντίθετα με άλλες πτυχές της γνώσης, είναι δυνατό να μη συμπεριλαμβάνεται στην προηγούμενη εμπειρία του μαθητή και είναι πιθανό να έχει διαστρεβλωθεί από στερεότυπα.

Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά στοιχεία μιας συγκεκριμένης ευρωπαϊκής κοινωνίας και του πολιτισμού της μπορεί να σχετίζονται, για παράδειγμα, με τα παρακάτω:

1. Καθημερινή ζωή, π.χ.

- φαγητό και ποτό, ώρες γευμάτων, καλούς τρόπους την ώρα του φαγητού·
- δημόσιες αργίες·

- εργασιακές πρακτικές και ωράρια
  - ασχολίες ελεύθερου χρόνου (χόμπι, αθλήματα, αναγνωστικές συνήθειες, μέσα μαζικής επικοινωνίας).
2. Συνθήκες ζωής, π.χ.:
- επίπεδο διαβίωσης (με τοπικές, ταξικές και εθνοτικές παραλλαγές)
  - συνθήκες στέγασης
  - μηχανισμοί πρόνοιας.
3. Διαπροσωπικές σχέσεις (συμπεριλαμβανομένων σχέσεων ισχύος και αλληλεγγύης), π.χ. αναφορικά με:
- την ταξική δομή της κοινωνίας και τις σχέσεις ανάμεσα στις τάξεις,
  - τις σχέσεις ανάμεσα στα φύλα (γένος, οικειότητα)
  - τις οικογενειακές δομές και σχέσεις
  - τις σχέσεις ανάμεσα στις γενιές
  - τις σχέσεις στο περιβάλλον εργασίας
  - τις σχέσεις ανάμεσα στους πολίτες και την αστυνομία, τη διοίκηση, κτλ.
  - τις σχέσεις ανάμεσα σε φυλές και κοινότητες
  - τις σχέσεις ανάμεσα σε πολιτικές και θρησκευτικές ομάδες.
4. Αξίες, αρχές και συμπεριφορές αναφορικά με παράγοντες όπως οι παρακάτω:
- κοινωνική τάξη
  - επαγγελματικές ομάδες (ακαδημαϊκοί, διευθυντές, δημόσιες υπηρεσίες, ειδικευμένοι και ανειδίκευτοι εργάτες)
  - πλούτος (έσοδα και εισοδήματα και από κληρονομιά)
  - τοπικές κουλτούρες
  - ασφάλεια
  - θεσμοί
  - παράδοση και κοινωνική αλλαγή
  - ιστορία, ιδιαίτερα σημαντικές ιστορικές προσωπικότητες και γεγονότα
  - μειονότητες (εθνοτικές, θρησκευτικές)
  - εθνική ταυτότητα
  - ξένες χώρες, κράτη, λαοί
  - πολιτική
  - τέχνες (μουσική, εικαστικές τέχνες, λογοτεχνία, δράμα, λαϊκή μουσική και τραγούδι)
  - θρησκεία
  - χιούμορ.
5. «Γλώσσα» του σώματος. Η γνώση των συμβάσεων που διέπουν αυτού του είδους τη συμπεριφορά αποτελεί μέρος της κοινωνικοπολιτισμικής ικανότητας του χρήστη/μαθητή.
6. Κοινωνικές συμβάσεις, π.χ. αναφορικά με την παροχή και αποδοχή φιλοξενίας, όπως:
- χρονική συνέπεια
  - δώρα
  - ντύσιμο
  - αναψυκτικά, ποτά, γεύματα
  - συμβάσεις και ταμπού συμπεριφοράς και συνομιλίας
  - διάρκεια παραμονής
  - αποχαιρετισμός.
7. Τελετουργική συμπεριφορά σε περιοχές όπως:
- θρησκευτικές τελετές και εκδηλώσεις
  - γέννηση, γάμος, θάνατος

- συμπεριφορά ακροατών και θεατών σε δημόσιες παραστάσεις και τελετές
- γιορτές, φεστιβάλ, χοροί, κέντρα διασκέδασης, κτλ.»

(Συμβούλιο της Ευρώπης, 2008: 156-158)

Πολιτισμική δεξιότητα

Όπως είδαμε, σύμφωνα με την επικοινωνιακή προσέγγιση, βασικός στόχος της διδασκαλίας/εκμάθησης μιας ξένης γλώσσας είναι η επικοινωνία. Προκειμένου να επικοινωνήσει ο διδασκόμενος με τα μέλη μιας ομάδας που δεν ομιλεί τη μητρική του γλώσσα, θα πρέπει, εκτός από τη γνώση της γλώσσας, να είναι σε θέση να αναγνωρίσει και να αντιληφθεί τα συστήματα ταξινόμησης βάσει των οποίων λειτουργεί η κοινωνική αυτή ομάδα. Τα συστήματα ταξινόμησης είναι ανάλογα με τις κοινωνικές, ιστορικές, οικογενειακές, θρησκευτικές, πολιτικές, κ.λπ. αναφορές των μελών της ομάδας και μπορεί να είναι ανεξάρτητα με τις επιλογές των μελών της (π.χ. η ηλικία ή το φύλο) (Porcher, 1986, 13). Κατά συνέπεια, ακόμη και αμιγείς εθνικές κοινότητες είναι πολλαπολιτισμικές αφού ενυπάρχουν πολλές κουλτούρες. Ενδεικτικά, αναφέρουμε την κουλτούρα του φύλου (ακόμη και σε κοινωνίες όπου μιλάμε για ισότητα των φύλων, τα αγόρια και τα κορίτσια δεν μεγαλώνουν με τον ίδιο τρόπο, ούτε έχουν τον ίδιο κοινωνικό προορισμό), της ηλικίας (π.χ. τα παιδιά, οι έφηβοι, οι συνταξιούχοι αποτελούν υποομάδες με τη δική τους κουλτούρα), του επαγγέλματος (π.χ. γιατροί και αγρότες δεν θα έχουν τις ίδιες καθημερινές συνήθειες), του μορφωτικού επιπέδου, της θρησκείας, κ.λπ. Οι παραπάνω κατηγορίες λειτουργούν και συνδυαστικά: π.χ. η κουλτούρα των εφήβων διαφέρει ανάλογα με το φύλο, η κουλτούρα των συνταξιούχων είναι σε συνάρτηση με το βιοτικό τους επίπεδο, κ.λπ. (Porcher, 1986, 17-24).

Μπορούμε να συμπεράνουμε ότι υπάρχουν άπειροι συνδυασμοί και ότι η περιγραφή κάποιας κουλτούρας προκειμένου να διευκολυνθεί ο μαθητευόμενος και να είναι σε θέση να προεξοφλήσει σε μια ορισμένη στιγμή αυτό που θα συμβεί είναι ουτοπία.

Δραστηριότητα 29

Διαβάστε το παρακάτω απόσπασμα και σκεφτείτε με ποιο τρόπο θα μπορούσε κανείς να διαχειριστεί την πολυπλοκότητα και την πολλαπλότητα της έννοιας της κουλτούρας.

«Αυτό που διακυβεύεται είναι δύσκολο κι αντιφατικό για τη διδασκαλία/εκμάθηση των γλωσσών. Πρώτον, η απόκτηση μιας γλωσσικής δεξιότητας προϋποθέτει την απόκτηση της πολιτισμικής δεξιότητας, η οποία φαίνεται να είναι απαραίτητη για να προσδώσει στη γλώσσα την κοινωνική της πρακτική, να την προσαρμόσει δηλαδή στις ψυχο-κοινωνικοπολιτισμικές καταστάσεις και να καταστήσει σαφέστερη την αναφορική λειτουργία της γλώσσας μέσα σ' ένα δεδομένο πλαίσιο. Δεύτερον, η μελέτη αυτής της αποσπασματικής πραγματικότητας δεν μπορεί να βοηθήσει τους διδασκόμενους να επικοινωνήσουν όταν έρχονται σ' επαφή με μια ομάδα διαφορετικής κουλτούρας διότι οδηγεί, μέσα από την προεξόφληση του νοήματος, στην παραγωγή προκαταλήψεων και στερεοτύπων. Κατά συνέπεια, αυτή η μελέτη δεν μπορεί να συμβάλει στην κατανόηση των συστημάτων λήψης και στον τρόπο που η κουλτούρα μεταβάλλει την πληροφορία την οποία ο άλλος παρέχει. Η γλωσσική και πολιτισμική γνώση δεν οδηγεί λοιπόν σε πρακτικές γνώσεις.» (Τριανταφύλλου, 2007, 46-47).

Σημειώστε τις απαντήσεις σας στο τετράδιο σκέψεων. Όταν ολοκληρώσετε την καταγραφή, διαβάστε παρακάτω.

Διαπολιτισμική δεξιότητα

Η ανάλυση της επικοινωνίας δεν βασίζεται στη γνώση μιας υποτιθέμενης πολιτισμικής πραγματικότητας, αλλά αντίθετα αποτελεί μια διαδικασία συνεχούς προσαρμογής ανάλογα με τους πολιτισμούς που έρχονται σε επαφή. Η γνώση των πολιτισμικών συστημάτων ως αφηρημένη έννοια δεν αρκεί και χρειάζεται διαπολιτισμική δεξιότητα για να παραμεριστούν τα εμπόδια στην επικοινωνία.

Δραστηριότητα 30

Πώς αντιλαμβάνεστε τον όρο «διαπολιτισμός»; Σημειώστε στο τετράδιο σκέψεων τουλάχιστον 3 ή 4 χαρακτηριστικά του όρου αυτού. Όταν ολοκληρώσετε την καταγραφή, συνεχίστε διαβάζοντας παρακάτω.

Ο διαπολιτισμός είναι κατ' αρχή μια πρακτική, ένας τρόπος σκέψης, που διευκολύνει την κατανόηση των κοινωνικών προβλημάτων που σχετίζονται με την πολιτισμική πολλαπλότητα. «Στο πλαίσιο μιας διαπολιτισμικής προσέγγισης, τίθεται ως κεντρικός στόχος της γλωσσικής εκπαίδευσης η προώθηση της καλύτερης δυνατής ανάπτυξης της συνολικής προσωπικότητας του μαθητή, καθώς και η έννοια της ταυτότητας του που είναι αναπόσπαστη από την εμπειρία της διαφορετικότητας του "άλλου" στη γλώσσα και τον πολιτισμό.» (Συμβούλιο της Ευρώπης, 2008: 24)

Αφετηρία πρέπει να είναι η ταυτότητα του μαθητευόμενου: ανακαλύπτοντας τη μητρική του κουλτούρα, θα οδηγηθεί στο να κατανοήσει τους μηχανισμούς βάσει των οποίων ανήκει κανείς σε οποιαδήποτε κουλτούρα. (De Carlo, 1998, 44). Τα στερεότυπα αποκαλύπτουν πολλά για την κουλτούρα της ομάδας που κατηγοριοποιεί και όχι για την ομάδα που κατηγοριοποιείται. (Abdallah-Preteille in Porcher, 1986, 81).

Ο όρος «διαπολιτισμός» χρησιμοποιείται υπό την έννοια της «διαπολιτισμικής επίγνωσης»: «Η γνώση, η συναίσθηση και η κατανόηση της σχέσης (ομοιότητες και διακριτικές διαφορές) ανάμεσα στον "κόσμο προέλευσης" και τον "κόσμο της κοινότητας-στόχου" αναπτύσσουν μια διαπολιτισμική επίγνωση. Ασφαλώς, είναι σημαντικό να σημειώσουμε ότι η διαπολιτισμική επίγνωση περιλαμβάνει την επίγνωση της τοπικής και κοινωνικής ποικιλότητας και των δύο κόσμων. Εμπλουτίζεται επίσης από την επίγνωση ενός φάσματος πολιτισμών, ευρύτερο από τους πολιτισμούς που φέρουν η Γ1 και η Γ2 του μαθητή. Αυτή η ευρύτερη επίγνωση βοηθάει να τοποθετηθούν στα κατάλληλα πλαίσια και οι δύο. Εκτός από την αντικειμενική γνώση, η διαπολιτισμική επίγνωση περιλαμβάνει μια επίγνωση του πώς φαίνεται η κάθε κοινότητα από την οπτική γωνία της άλλης, συχνά με τη μορφή εθνικών στερεοτύπων.» (Συμβούλιο της Ευρώπης, 2008: 158).

Δραστηριότητα 31

Κατά τη γνώμη σας, «ποια επίγνωση της σχέσης ανάμεσα στη δική του κουλτούρα και την κουλτούρα-στόχο θα χρειαστεί ο μαθητής προκειμένου να αναπτύξει μια κατάλληλη διαπολιτισμική ικανότητα»; (Συμβούλιο της Ευρώπης, 2008: 159)

Σημειώστε την απάντησή σας στο τετράδιο. Όταν ολοκληρώσετε την καταγραφή, συνεχίστε διαβάζοντας παρακάτω.

Προσεγγίζοντας τα στερεότυπα, οι μαθητευόμενοι θα μπορέσουν να διαλογιστούν πάνω στη μητρική τους κουλτούρα προσπαθώντας να εξηγήσουν πώς κωδικοποιείται η δική τους θεώρηση για τον κόσμο. Η συγκριτική αυτή διάσταση τους επιτρέπει να αναθεωρήσουν δεδομένες και παγιωμένες απόψεις.

Ο μαθητευόμενος πρέπει να συνειδητοποιήσει τη σχετικότητα των δικών του πεποιθήσεων και να αποκτήσει τις διαπολιτισμικές δεξιότητες που περιλαμβάνουν:

- «την ικανότητα να συσχετίζει τον πολιτισμό προέλευσης με τον ξένο πολιτισμό·
- την πολιτισμική ευαισθησία και την ικανότητα να εντοπίζει και να χρησιμοποιεί μια ποικιλία στρατηγικών για την επαφή του με άτομα από άλλους πολιτισμούς·
- την ικανότητα να επιτελεί το ρόλο του πολιτισμικού διαμεσολαβητή ανάμεσα στη δική του και την ξένη κουλτούρα και να χειρίζεται αποτελεσματικά διαπολιτισμικές παρεξηγήσεις και καταστάσεις σύγκρουσης·
- την ικανότητα να υπερβαίνει στερεοτυπικές σχέσεις.»

(Συμβούλιο της Ευρώπης, 2008: 160).

Δραστηριότητα 32

Πιστεύετε ότι ο μαθητής μπορεί να δράσει ως πολιτισμικός διαμεσολαβητής; Τι ευκαιρίες πρέπει να του δοθούν στο μαθητή για να αναλάβει τον ρόλο αυτόν; Διαβάστε παρακάτω αφού ολοκληρώσετε την καταγραφή των σκέψεών σας.

Οποιαδήποτε προσέγγιση της κουλτούρας εμπεριέχει συναισθηματική φόρτιση. Ο αναστοχασμός πάνω σε αξίες που θεωρούνται δεδομένες από τη παιδική ηλικία θα επηρεασθεί, για παράδειγμα, από: το «αν ενδιαφέρεται ο μαθητής για τη διαφορετικότητα και αν είναι ανοιχτός προς αυτήν· την προθυμία του να σχετικοποιήσει τη δική του πολιτισμική άποψη και το δικό του σύστημα αξιών· την προθυμία να αναλάβει τον ρόλο του ‘πολιτισμικού μεσάζοντα’ μεταξύ της δικής του και της ξένης κουλτούρας και να λύσει διαπολιτισμικές παρεξηγήσεις και συγκρούσεις.» (Συμβούλιο της Ευρώπης, 2008: 233).

3.5. Η αξιοποίηση της εξωσχολικής γνώσης στην εκμάθηση της ξένης γλώσσας

«Περισσότερη σημασία για την εκμάθηση μιας γλώσσας έχει η απλή έκθεση στη ζωή. Πολλές από τις καταστάσεις που ταυτίζουμε με τον όρο εκπαίδευση δεν αποτελούν πραγματική εκπαίδευση αλλά ένα είδος τελετουργικού. Το γεγονός είναι ότι εκπαιδευόμαστε περισσότερο όταν δεν έχουμε επίγνωση αυτού.» (D. P. Gardner)⁷

Οι πρόσφατες και πλέον δημοφιλείς προτάσεις για τη διδασκαλία/εκμάθηση της ξένης γλώσσας προσδιορίζουν μια σημαντική καινοτομία στην αποτελεσματικότερη εκμάθηση της ξένης γλώσσας. Χαρακτηριστικό τους είναι η αξιοποίηση στο γλωσσικό μάθημα, επίκαιρου και ενδιαφέροντος περιεχομένου για τη ζωή του μαθητή και για το κοινωνικό περιβάλλον μέσα στο οποίο ζει. Έχει στενή σχέση με σχέδια εργασίας (project work), την εργασιοκεντρική μάθηση (task-based learning) και την ολιστική προσέγγιση στη γλωσσική διδασκαλία.

Η έμφαση δίνεται στη θέμα το οποίο προσεγγίζεται με όχημα την ξένη γλώσσα.

Οι μαθητές καλούνται να εστιάσουν περισσότερο στο συγκεκριμένο θέμα παρά στη γλωσσική μαθησιακή διαδικασία. Υποστηριζόμενοι από τον εκπαιδευτικό εμπλέκονται σε ενημερωτικές και ταυτόχρονα απαιτητικές δραστηριότητες και κατ’ αυτό τον τρόπο αναπτύσσουν σταδιακά ολοένα και πιο σύνθετες γλωσσικές δεξιότητες μαθαίνοντας άμεσα την γλώσσα.

Δραστηριότητα 33

Γράψτε στο τετράδιο σκέψεων όσα περισσότερα πλεονεκτήματα μπορείτε να σκεφτείτε για τη συγκεκριμένη πρακτική. Στη συνέχεια, συγκρίνετε τις απόψεις σας με το κείμενο που ακολουθεί.

Παρακάτω παραθέτουμε ορισμένα από τα σημαντικότερα πλεονεκτήματα αυτής της προσέγγισης. Σε γενικές γραμμές, η αξιοποίηση της εξωσχολικής γνώσης στην εκμάθηση της ξένης γλώσσας:

- προσδίδει ιδιαίτερο ενδιαφέρον στην εκμάθηση της ξένης γλώσσας και διασφαλίζει την παρακίνηση και συμμετοχή των μαθητών σε μεγάλο βαθμό,
- καθιστά τον μαθητή περισσότερο ανεξάρτητο με μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση μέσα από τη χρήση της ξένης γλώσσας για την ολοκλήρωση εργασιών με πραγματικό νόημα και σκοπό,
- βοηθά τον μαθητή να αναπτύξει πλατιά γνώση του κόσμου η οποία μπορεί με τη σειρά της να συμβάλλει στην κάλυψη γενικών εκπαιδευτικών αναγκών του και στην βελτίωση της γνώσης του κόσμου,

⁷ ‘More of the learning of a language is simply by the exposure of living. Much that passes for education is not education at all but a ritual. The fact is that we are being educated when we know it least.’

- συντελεί στην ανάπτυξη πολύτιμων δεξιοτήτων μελέτης και ζωής (δεξιότητες δια βίου μάθησης και σκέψης, όπως η δημιουργία σημειώσεων, περίληψης, αξιολόγησης, αναδόμησης κειμένων, επικέντρωσης στο ουσιαστικό και ζητούμενο),
- βοηθά τον μαθητή να αναπτύξει τη συνεργατική του ικανότητα στοιχείο με ιδιαίτερη κοινωνική αξία,
- υποστηρίζει/προωθεί την εφαρμογή της διαφοροποιημένης μάθησης.

Ειδικότερα,

- παρέχει την ευκαιρία στον μαθητή να έχει πρόσβαση σε αυθεντικό γλωσσικό εισιόν με μέσο την ξένη γλώσσα, και μέσα από δελεαστικά θέματα,
- μέσα από τη διερεύνηση ενδιαφέροντων θεμάτων, προσφέρει στους μαθητές ευκαιρίες εμπλοκής σε ενδιαφέρουσες γλωσσικές δραστηριότητες και έτσι η εκμάθηση της γλώσσας συντελείται σχεδόν αυτόματα,
- βοηθά τον μαθητή στην εκμάθηση χρήσιμου λεξιλογίου στο πλαίσιο του θέματος που έχει επιλεγεί και όχι ως απομονωμένο λεξιλόγιο για τις ανάγκες του μαθήματος – αυτό βοηθά τον μαθητή να συνδέει σε μεγαλύτερο βαθμό αυτό που ήδη γνωρίζει με τη γλώσσα,
- διευκολύνει τη συγκράτηση σύνθετων πληροφοριών καθώς αυτές διαχέονται μέσα από ενδιαφέροντα περιεχόμενα που αντλούνται από την καθημερινή ζωή και τον πραγματικό κόσμο,
- τέλος, συνδέει την ξένη γλώσσα με όλες τις περιοχές του σχολικού προγράμματος καθώς η πραγματική ζωή δεν γνωρίζει τα στεγανά μεταξύ των διαφορετικών μαθημάτων τα οποία προκύπτουν ως φυσική κατάληξη των αναλυτικών προγραμμάτων – εισηγείται μεγαλύτερη ευελιξία και προσαρμοστικότητα στο αναλυτικό πρόγραμμα με στόχο την ανταπόκριση στα ενδιαφέροντα του μαθητή.

Γενικά, όταν το διδακτικό υλικό συσχετίζεται άμεσα με την πραγματική ζωή, η εκμάθηση της ξένης γλώσσας εξελίσσεται σε μια ευχάριστη, αυτόματη και σχετικά εύκολη διαδικασία και η νέα γνώση αποθηκεύεται στη μνήμη για μεγάλο χρονικό διάστημα.

3.5.1. Θεωρητικό πλαίσιο

Σύμφωνα με γνωστούς παιδαγωγούς και ψυχολόγους ο καλύτερος τρόπος να μάθουμε μια γλώσσα είναι μέσα από θέματα που όχι απλά μας ενδιαφέρουν αλλά μας «καίνε». Όπως ισχυρίζονται άλλωστε οι Williams & Burden (1997), η νέα γνώση θα έχει μεγαλύτερη αξία αν το προς μάθηση αντικείμενο έχει ευρύτερη αξία και νόημα για τη ζωή του μαθητή στο συγκεκριμένο περιβάλλον στο οποίο ζει. Πολύ νωρίτερα και ο Carl Rogers (1969) ισχυρίζεται και αυτός ότι η ουσιαστική μάθηση θα επέλθει όταν το γνωστικό αντικείμενο θεωρείται ότι έχει σχέση με τον μαθητή ως ανθρώπινη οντότητα και ως εκ τούτου αποτελεί προσωπική αξία για εκείνον.

Σχετικές έρευνες έχουν καταλήξει στο συμπέρασμα ότι οι δεξιότητες, οι αξίες και οι αντιλήψεις αναπτύσσονται και αξιολογούνται καλύτερα όταν συνδέονται με ό,τι έχει σημασία και ενδιαφέρον για αυτόν που μαθαίνει (Murdoch, 1998). Η εκμάθηση της ξένης γλώσσας μέσα από θέματα/ευκαιρίες που έρχονται από τον κόσμο έξω από τα στενά όρια της σχολικής τάξης συνδέει την ξένη γλώσσα με «φρέσκες» καταστάσεις ζωής (Berns & Erickson 2001) και έτσι καλύπτονται περισσότερο οι ανάγκες και τα ενδιαφέροντα των μαθητών. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα όχι απλά τη μεγαλύτερη παρακίνηση αλλά την εστιασμένη παρακίνηση, όπως την χρησιμοποιεί ο ψυχολόγος Csikszentmihalyi (2005) στην απόδοση της έννοιας της «ροής» (flow) την οποία εισάγει για να περιγράψει τη νοητική κατάσταση της απόλυτης απορρόφησης του ατόμου σε μια δραστηριότητα, της πλήρους εμπλοκής του αλλά και της επιτυχίας του στον στόχο της.

Η αξιοποίηση της εξωσχολικής γνώσης στην εκμάθηση της ξένης γλώσσας μπορεί να θεωρηθεί ως μια συστημική ολιστική μαθησιακή προσέγγιση (Johnson, 2002), η οποία διευκολύνει τη δημιουργία πραγματικού νοήματος μέσα από την εμπειρία, παραπέμποντας κατ'αυτόν τον τρόπο στη θεωρία της εμπειρικής και κοινωνικής μάθησης του John Dewey. Πρόκειται για μια δημιουργική κοινωνικο-πολιτισμική διαδικασία μέσα από την οποία ο εκπαιδευτικός βοηθά το μαθητή να χτίσει επάνω στην ήδη υπάρχουσα γνώση και εμπειρία του και

να δημιουργήσει τη δική του αντίληψη του κόσμου μέσα από μια βιωματική προσέγγιση και διαδικασίες αλληλεπίδρασης (Beck, 2008).

Η νέα αυτή τάση στην εκμάθηση της ξένης γλώσσας είναι εναρμονισμένη με τις βασικές αρχές της μαθητοκεντρικής γνωσιακής/γνωστικής διερευνητικής και συνεργατικής μάθησης, με άμεση αναφορά στις θεωρίες του ανθρωπισμού (Rogers 1969, 1980), του κονστρουκτιβισμού (Piaget, Papert, Gagne), του κοινωνικού κονστρουκτιβισμού και της διαδραστικότητας (Vygotsky, Bruner), της βιωματικής εκπαίδευσης (Dewey) και στις αρχές της διαθεματικότητας (Murdoch, 1998).

Δραστηριότητα 34

Με βάση τα παραπάνω, σκεφτείτε (και σημειώστε στο τετράδιο σκέψεων) πώς μπορεί να προσδιοριστεί ο ρόλος του εκπαιδευτικού ξένων γλωσσών με βάση τις αρχές της βιωματικής μάθησης. Επίσης, καταγράψτε τρόπους με τους οποίους οι αρχές αυτές μπορούν να ενσωματωθούν στο σχεδιασμό μαθημάτων. Όταν ολοκληρώσετε τις σκέψεις σας, συγκρίνετέ τις με τα παρακάτω.

3.5.2. Ο ρόλος του εκπαιδευτικού

Ο εκπαιδευτικός της ξένης γλώσσας μπορεί να επιμορφωθεί και να καλλιεργήσει περαιτέρω ικανότητες εκπαιδευτικού σχεδιασμού. Κατ' αυτό τον τρόπο, θα μπορεί να εντοπίζει και να επιλέγει με παιδαγωγικά κριτήρια τις κατάλληλες διαδικτυακές πηγές ή/και πολυτροπικά κείμενα/ερεθίσματα για να δομεί σχέδια μαθημάτων πάνω σε αυθεντικά και επίκαιρα θέματα που απορρέουν από την πραγματική ζωή. Κατά συνέπεια, ο εκπαιδευτικός αποσκοπεί στο να συμβάλλει καθοριστικά στη διαμόρφωση του πολίτη του κόσμου που θα μπορεί να σκέφτεται κριτικά και να λαμβάνει αποφάσεις για τον εαυτό του αλλά και για το κοινωνικό περιβάλλον μέσα στο οποίο ζει, σε μικρότερη ή μεγαλύτερη κλίμακα, ανάλογα με την ηλικία του, μέσα από τη διδασκαλία και εκμάθηση της ξένης γλώσσας.

Σχεδιάζοντας το μάθημα

Κατά τη διάρκεια του μαθήματος, οι μαθητές εστιάζουν σε συγκεκριμένο θέμα που θα μπορούσε να τους ενδιαφέρει: από ένα δημοφιλές πρόσωπο (συγγραφέας, ζωγράφος, ποιητής, μουσικοσυνθέτης, τραγουδιστής, ηθοποιός, σκηνοθέτης, κλπ) έως ένα καιτό θέμα της τοπικής κοινωνίας ή και του κόσμου (πολιτιστικά δρώμενα, φυσικές καταστροφές, δράσεις εθελοντισμού κλπ). Ο εκπαιδευτικός λειτουργεί ως διαμεσολαβητής (Vygotsky 1960) ανάμεσα στο αυθεντικό υλικό και στον μαθητή, επιλέγοντας και τροποποιώντας το πολυτροπικό κείμενο έτσι ώστε να ανταποκρίνεται στο ηλικιακό και γνωσιακό επίπεδο του μαθητή με στόχο την κοινωνική, συναισθηματική και γνωσιακή του ανάπτυξη. Αξιοποιεί την προς εκμάθηση ξένη γλώσσα ως εργαλείο για την απόκτηση γνώσης σε ορισμένο θέμα, ενώ παράλληλα διευκολύνει τον μαθητή στην εξέλιξη της γλωσσικής του ικανότητας στη συγκεκριμένη ξένη γλώσσα. Αυτός ο τρόπος θεωρείται ότι είναι ο πλέον φυσικός τρόπος ανάπτυξης της γλωσσικής ικανότητας και προσομοιάζει με τον τρόπο που μαθαίνουμε την μητρική/πρώτη γλώσσα.

Ο σχεδιασμός μαθημάτων με βλαση αυτή την προσέγγιση έχει τα ακόλουθα στάδια:

A. Στάδιο προετοιμασίας:

- Επιλογή ενδιαφέροντος θέματος (λαμβάνονται υπόψη τα ενδιαφέροντα των μαθητών).
- Εύρεση κατάλληλων πηγών πολυτροπικών κειμένων (ιστοσελίδες, βιβλία, περιοδικά, εφημερίδες, φυσικά πρόσωπα).

B. Στάδιο υλοποίησης του μαθήματος:

- Ανάθεση μικρού μεγέθους ερευνητικής εργασίας (projects), σε ομάδες, με τις προτεινόμενες πηγές πληροφοριών ξεχωριστές για κάθε ομάδα.
- Ανταλλαγή πληροφοριών ανάμεσα στις ομάδες με την εναλλαγή μελών (διαφορετική σύνθεση ομάδων).

- Ανακοίνωση (report) στην τάξη του τελικού προϊόντος της εργασίας των ομάδων μετά από τη διάχυση των ξεχωριστών πληροφοριών της κάθε ομάδας σε όλη την τάξη μέσα από το προηγούμενο βήμα.

Δραστηριότητα 35

Από τα παραπάνω γίνεται σαφές ότι η αναφορά σε πολυτροπικά κείμενα λειτουργεί με ιδιαίτερα θετικό τρόπο, ενεργοποιώντας τον μαθητή και εμπλέκοντάς τον στη μαθησιακή διαδικασία μέσα από πράξεις που ενέχουν αυθεντικότητα. Παρ' όλα αυτά, η χρήση τέτοιων κειμένων εγκυμονεί έναν πολύ συγκεκριμένο κίνδυνο. Μπορείτε να σκεφτείτε ποιος είναι αυτός; Γράψτε τις σκέψεις σας στο τετράδιο και, όταν τελειώσετε, συγκρίνετέ τις με το κείμενο που ακολουθεί.

Ιδιαίτερη προσοχή απαιτείται από τον εκπαιδευτικό στην περίπτωση που ο μαθητής αντιγράψει κάποιο κείμενο από την πηγή. Ο εκπαιδευτικός μπορεί να ελαχιστοποιήσει αυτό το ολίσθημα με τον σχεδιασμό κατάλληλων δραστηριοτήτων που απαιτούν από τον μαθητή:

- να αξιολογήσει την πληροφορία,
- να εξαγάγει τα δικά του συμπεράσματα
- να εντοπίσει κάποιον τρόπο αξιοποίησης της πληροφορίας στην πράξη
- να συγκρίνει διαφορετικές πληροφορίες για το ίδιο θέμα
- να συμφωνήσει /διαφωνήσει με διαφορετικές πληροφορίες για το ίδιο θέμα ή/και
- να εκφράσει την προτίμηση του για μια από διαφορετικές πληροφορίες για το ίδιο θέμα με αιτιολόγηση.

Στη διεθνή βιβλιογραφία, το πρόβλημα της «τυφλής» αντιγραφής κειμένων από το διαδίκτυο χωρίς οποιαδήποτε αναφορά στην πηγή τους, ιδίως από μαθητές των μεγαλύτερων τάξεων, αποτελεί τα τελευταία χρόνια θέμα συζήτησης (πρβλ. MacDonald & Carroll, 2006, Pecorari, 2008, Sutherland-Smith, 2009). Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τους τρόπους αντιμετώπισης αυτού του προβλήματος, βλ. τον Οδηγό Περαιτέρω Μελέτης στο τέλος του κεφαλαίου).

Γ. Αξιολόγηση:

Το μέτρο της επιτυχίας της αξιοποίησης της εξωσχολικής γνώσης στη ξενόγλωσση διδασκαλία είναι ο ίδιος ο μαθητής και γι αυτό είναι πολύ σημαντικό ο εκπαιδευτικός να γνωρίζει πώς νιώθουν οι μαθητές του για το είδος του μαθήματος που παρακολούθησε και στο οποίο συμμετείχε. Ο μαθητής καλείται να αξιολογήσει το μάθημα με εναλλακτικούς τρόπους αξιολόγησης, συγκρίνοντάς το παράλληλα με μαθήματα σχεδιασμένα με πιο παραδοσιακό τρόπο.

Συμπερασματικά:

Η αξιοποίηση της εξωσχολικής γνώσης στην εκμάθηση της ξένης γλώσσας αποτελεί μια μεγάλη πρόκληση και είναι μια εξαιρετικά απαιτητική διδακτική προσέγγιση για τον εκπαιδευτικό με μεγάλα, ωστόσο, ανταποδοτικά οφέλη για τον μαθητή και κατά συνέπεια για τον εκπαιδευτικό. Η καινοτομία αυτή απαντά στο πρόβλημα της έλλειψης γνήσιου ενδιαφέροντος των μαθητών και κατ' επέκταση στο φαινόμενο της αποστασιοποίησής τους από το διδακτικό υλικό, από την σχολική τάξη, από τον εκπαιδευτικό, από τους συμμαθητές του, από το ίδιο το σχολείο. Θεωρείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως ένας εξαιρετικός τρόπος για πρόοδο στην εκμάθηση της ξένης γλώσσας. Αυξάνει το γνωσιακό/γνωστικό επίπεδο του μαθητή ο οποίος διδάσκεται δεξιότητες πολύτιμες για τη ζωή του μετά το σχολείο. Ο μαθητής σταδιακά αναπτύσσει μεγαλύτερο έλεγχο της ξένης γλώσσας και κατ' αυτόν τον τρόπο αυξάνει η αυτοπεποίθησή του με αποτέλεσμα την αποτελεσματική συμμετοχή του σε ολοένα πιο απαιτητικές γλωσσικές περιστάσεις.

Ο βαθμός κατά τον οποίον και ο τρόπος με τον οποίον μπορεί να υλοποιηθεί η συγκεκριμένη προσέγγιση στην εκμάθηση της ξένης γλώσσας εξαρτάται κάθε φορά από το σχολείο και τις διαθέσιμες υπάρχουσες υποδομές, τη συγκεκριμένη τάξη και τα ενδιαφέροντα των μαθητών,

καθώς και από τη διάθεση άλλων ειδικοτήτων να συνεργαστούν και να συμβάλλουν υποστηρικτικά στην προσπάθεια του εκπαιδευτικού ξένης γλώσσας.

Βιβλιογραφικές παραπομπές

- Beck, S. (2008). 'The teacher's role and approaches in a knowledge society.' *Cambridge Journal of Education*, 38/4: 465-481.
- Berns, R. G. & Erickson, P. M. (2001). 'Contextual teaching and learning: Preparing students for the new economy.' *The Highlight Zone: Research @ Work*, 5: 2-9. (ERIC Document Reproduction Service No. ED452376).
- Bogaards, P. (1988). *Aptitude et affectivité dans l'apprentissage des langues étrangères*. Paris: Hatier-Crédif, Col. LAL.
- Βοσνιάδου, Στ. (2006). *Παιδιά, Σχολεία και Υπολογιστές*. Αθήνα: Gutenberg.
- Brandt, R. (1998). *Powerful learning*. Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development.
- Castells, M. (2001). *The Internet galaxy*. Oxford, UK: Oxford University Press.
- Csikszentmihályi, M. (1990). *Flow: The Psychology of Optimal Experience*, New York: Harper and Row.
- Coiro, J., Knobel, M., Lankshear, C. & Leu, D. (Eds.) (2007). *New literacies research handbook*. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Collins, J. and Blot, R.K. (2003) *Literacy and literacies: Texts, power, and identity*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Cope, B. & Kalantzis, M. (Eds.) (2000). *Multiliteracies: Literacy Learning and the Design of Social Futures*. London: Routledge.
- Covington, M. V. (1992). *Making the Grade. A Self-Worth Perspective on Motivation and School Reform*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Cyr, P. (1998). *Les stratégies d'apprentissage*. Paris : Cle International.
- De Carlo, M. (1995). *L'interculturel*. Paris: Cle International.
- Deci, L, Nezlek J. & Sheinman, L. (1981). 'Characteristics of the rewarder and intrinsic motivation of the rewardee.' *Journal of Personality and Social Psychology*. 40/1: 1-10.
- Deligianni A. (2005). *Evaluating an INSET course: Focus on teachers' beliefs. Challenges in Teacher Education*. Thessaloniki: University Studio Press.
- Dewey, J. (1938). *Experience and education*. New York: The Macmillan Company.
- Dörnyei, Z. (2001). *Motivational Strategies in the Language Classroom*. Cambridge University Press, Cambridge.
- Dörnyei, Z. (2009). *The Psychology of Second Language Acquisition*. Oxford: Oxford University Press.
- Dörnyei, Z. & Ushioda, E. (2010). *Teaching and Researching Motivation (2nd ed.)*. Harlow: Longman.
- Doughty, C. J. and Long, M. (eds) (2003). *The Handbook of Second Language Acquisition*. Oxford: Blackwell.
- Ellis, R. (2003). *Task-based Language Learning and Teaching*. Oxford: Oxford University Press.
- Ellis, R. (2008). *The Study of Second Language Acquisition, 2nd Edition*. Oxford: Oxford University Press.
- Hammerman, D. R., Hammerman, W. M., & Hammerman, E. L. (2001). *Teaching in the outdoors (5th ed.)*. Danville, IL: Interstate Publishers.
- Howard, P. (1994). *An owner's manual for the brain*. Austin, TX: Leornian Press. National Research Council.
- Ford, P. (1986). 'Outdoor education: Definition and philosophy.' ERIC Digest. Las Cruces, NM: ERIC Clearinghouse on Rural Education and Small Schools. (ERIC Document Reproduction Service No. ED 267 941).

- Guilloteaux, M.J. & Dörnyei, Z. (2008). 'Motivating language learners: a classroom oriented investigation of the effects of motivational strategies on student motivation.' *TESOL Quarterly*, 42:1: 55-77.
- Jewitt, C. (2006). *Technology, literacy and learning: A multimodal approach*. London: Routledge.
- Johnson, E. B. (2002). *Contextual teaching and learning: what it is and why it's here to stay*. Thousand Oaks, CA: Corwin Press.
- Kalantzis M. & Cope, B. (1999). 'Πολυγραμματισμοί: επανεξέταση του τι εννοούμε γραμματισμό και τι διδάσκουμε ως γραμματισμό στα πλαίσια της παγκόσμιας πολιτισμικής πολυμορφίας και των νέων τεχνολογιών επικοινωνίας.' Στο Α.-Φ. Χριστίδης (επιμ.), *Ισχυρές και ασθενείς γλώσσες στην Ευρωπαϊκή Ένωση: όψεις του γλωσσικού ηγεμονισμού*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, σελ. 680-695.
- Κανάκης, Ι. (1991). 'Η μεθόδευση της καθημερινής διδασκαλίας στα σχολεία της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.' *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, 14-15: 5-32.
- Κουτσελίνη-Ιωαννίδου, Μ. (2001), *Ανάπτυξη προγραμμάτων: Θεωρία – Έρευνα – Πράξη*. Λευκωσία: η συγγραφέας.
- Κουτσελίνη-Ιωαννίδου, Μ. (2005). *Διαφοροποίηση Διδασκαλίας-Μάθησης: Από τη Θεωρία στην Πράξη*. Λευκωσία: Τμήμα Επιστημών της Αγωγής, Πανεπιστήμιο Κύπρου.
- Lesko, N. (2001). *Act your age!: A cultural construction of adolescence*. New York: Routledge Falmer.
- Malderez, A. & Weddel, M. (2007). *Teaching Teachers: processes and Practices*. London: Continuum.
- Manolopoulou-Sergi, E. (2004) 'Motivation within the information processing model of foreign language learning.' *System*, 32/3: 427-441.
- Ματσαγγούρας, Η. (2005). *Στρατηγικές διδασκαλίας. Η Κριτική Σκέψη στη Διδακτική Πράξη*. Αθήνα: Gutenberg.
- McCombs, B.L. & Whisler, J.S. (1997). *The Learner-Centered Classroom and School*. San Francisco: Jossey-Bass Publishers.
- McKenna, M., Reinking, D., Labbo, D. & Kieffer, R. (Eds.) (2005). *Handbook of literacy & technology*, v2.0. Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Milanovic, M. (2002). *Language examining and test development*. Strasbourg: Council of Europe.
- Μπαμπινιώτης Γ. (2005). *Λεξικό της νέας ελληνικής γλώσσας*. Αθήνα: Κέντρο Λεξικολογίας.
- Murdoch, K. (1998). *Classroom connections: Strategies for integrating learning*. Australia: Eleanor Curtain Publishing.
- Kress, G. (2003). *Literacy in the new media age*. London: Routledge.
- Palmer, S. (2006). *Toxic Childhood*. London: Orion.
- Παντελιάδου, Σ. (2008). 'Διαφοροποιημένη διδασκαλία.' σε: Σ. Παντελιάδου & Φ. Αντωνίου (επιμ.), *Διδακτικές προσεγγίσεις και πρακτικές για μαθητές με Μαθησιακές Δυσκολίες*. Βόλος: Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.
- Patel Stevens, L. & Bean, T.W. (2007). *Critical literacy: Context, research, and practice in the K-12 classroom*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Pintrich, P. R. & Schunk, D. H. (1996). *Motivation in Education*. Englewood Cliffs: Prentice Hall.
- Porcher, L. (éd.) (1986). *La civilisation*. Paris: Clé international.
- Radwan, A.A. (2005). 'The effectiveness of explicit attention to form in language learning.' *System*, 33/1: 69-87.
- Rettie, R. (2009). 'SMS: Exploiting the interactional characteristics of near synchrony.' *Information, Communication & Society*, 12/8: 1131-1148.
- Richardson, M., & Simmons, D. (1996). 'Recommended competencies for outdoor educators.' ERIC Digest. Charleston, WV: ERIC Clearinghouse on Rural Education and Small Schools. (ERIC Document Reproduction Service No. ED 391 624).
- Rogers, C. R. (1969). *Freedom to Learn*. Columbus, Ohio: Charles Merrill.

- Skehan, P. (1998). *A Cognitive Approach to language Learning*. Oxford: Oxford University Press.
- Spada, N. (2007). 'Communicative language teaching: Current status and future prospects'. In J. Cummins and C. Davison (eds.), *International Handbook of English Language Teaching*, Vol. 1. New York: Springer, pp. 271-88.
- Strading, B., & Saunders, L. (1993). 'Differentiation in practice: responding to the needs of all pupils.' *Educational Research*, 35/2: 127-137.
- Συμβούλιο της Ευρώπης (2008, Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας για την Ελληνική Μετάφραση). *Κοινό Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Αναφοράς [ΚΕΠΑ] για τη γλώσσα: εκμάθηση, διδασκαλία, αξιολόγηση*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.
- Taylor, E., Sadana, R. & Bey, R. (Eds.) (1990). *Peripheral Perception: Information Processing Without Awareness*. Spokane, WA: Progressive Awareness Research
- Thompson, P. (2002). *Schooling the rustbelt kids: Making difference in changing times*. Sydney: Allen & Unwin.
- Τριανταφύλλου, Α. (2007). *Για μια ανθρωπολογία των διαπολιτισμικών ανταλλαγών*. Αθήνα: Κάουφμαν.
- UNESCO-UNEP. (1977). 'The Tbilisi Declaration: Final report intergovernmental conference on environmental education.' Organized by UNESCO in cooperation with UNEP, Tbilisi, USSR, 14-26 October 1977, Paris, France: UNESCO ED/MD/49.
- UNESCO-UNEP. (1975). 'The Belgrade Charter: A global framework for environmental education.' *Connect: UNESCO-UNEP Environmental Education Newsletter*, 1/1: 1-2.
- UNESCO. (2006). *Information literacy: Key for lifelong learning*.
- Ur, P. (2007). *A Course in Language Teaching: Practice and Theory*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Vygotsky, L. S. (1962). *Thought and Language*. Cambridge, Mass: MIT Press.
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society*. Cambridge, Mass: MIT Press.
- Williams, M. & Burden, R. L. (1997). *Psychology for Language Teachers* Cambridge: Cambridge University Press.
- Wright, T & Bolitho, R (2007) *Trainer Development*. www.lulu.com.
- Χατζηδήμου, Δ. (1991). *Εισαγωγή στην Παιδαγωγική*. Θεσσαλονίκη: Κυριακίδη.
- Χαραλαμπίδης, Χ. (2003). 'Διαπολιτισμική επικοινωνία και γλωσσικά στερεότυπα.' *Γλωσσολογία*, 15: 129-173.

Οδηγός Περαιτέρω Μελέτης

- Διαπολιτισμική εκπαίδευση:
Abdallah-Preteceille, M. (1996). *Vers une pédagogie interculturelle*. Paris: Anthropos.
Byram, M. (1992). *Culture et éducation en langue étrangère*. Paris: Didier.
Gohard-Radenkovic, A. (1999). *Communiquer en langue étrangère*. Bern, Berlin, Bruxelles, Frankfurt/M., New York, Wien: Peter Lang.
- Για έναν διαφορετικό τρόπο χειρισμού της εργασίας στο σπίτι, βλ. το blog που έχει δημιουργήσει η Αγγελική Παπασταμάτη, καθηγήτρια Αγγλικής στο 2ο ΓΕΛ Καματερού (<http://papastamati.wordpress.com>).
- Oxford, R. L. 1990. *Language Learning Strategies*. Rowley, M.A.: Newbury House. Ένα κλασικό βιβλίο με θέμα τις μαθησιακές στρατηγικές, με παρουσίαση τόσο των θεωρητικών προσεγγίσεων όσο και (το κυριότερο) πολλών πρακτικών παραδειγμάτων και εφαρμογών.
Woodward, T. 2002. *Planning lessons and courses: Designing sequences of work for the language classroom*. Cambridge: Cambridge University Press. Ιδιαίτερα χρήσιμο βιβλίο για τη χρήση καινοτόμων πρακτικών σχεδιασμού μαθημάτων.
- Σχετικά με θεωρίες εκμάθησης της ξένης γλώσσας:
Ellis, R. (2008). *The Study of Second Language Acquisition*, 2nd Edition. Oxford: Oxford University Press.

- Lightbown, P. M. and N. Spada (2006). *How Languages Are Learned*, 3rd Edition. Oxford: Oxford University Press.
- Οι παρακάτω παραπομπές αναφέρονται στη θεωρία των κινήτρων:
Κωσταρίδου-Ευκλείδη, Α. (1997). *Ψυχολογία των Κινήτρων*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
Sansone, J. Harackiewicz, J.M. (eds). (2000). *Intrinsic and Extrinsic Motivation: The Search for Optimal Motivation and Performance*. San Diego, CA: Academic Press.
Weaver, S. J. and A. D. Cohen, (1997). *Strategies-Based Instruction: A Teacher-Training Manual*. University of Minnesota, Minneapolis: Centre for Advanced Research on Language Acquisition.
Wu, X. (2003). 'Intrinsic motivation and young language learners: the impact of the classroom environment.' *System*. 31/4:..501-517.
  - Η ελληνική μετάφραση του Κοινού Πλαισίου Αναφοράς για τη γλώσσα: <http://www.komvos.edu.gr/Common%20European%20Framework.pdf>
  - Η Διεύθυνση Γλωσσικής Πολιτικής του Συμβουλίου της Ευρώπης: http://www.coe.int/t/dg4/linguistic/default_en.asp.
  - Πληροφορίες σχετικά με τον Ευρωπαϊκό Portfolio Γλώσσας μπορείτε να βρείτε από τον επίσημο ιστότοπο του Συμβουλίου της Ευρώπης, εδώ: www.coe.int/portfolio. Επίσης, οι παρακάτω πηγές αναφέρονται στον Ευρωπαϊκό Portfolio Γλωσσών:
Γεωργούσης, Ν.Π. (1998). *Η αξιολόγηση των μαθητών με βάση το φάκελο υλικού (portfolio assessment): Μία νέα τάση στην εκπαιδευτική αξιολόγηση*. Αθήνα: Δελφοί.
Καγκά, Ε. (2003). *Ευρωπαϊκό Portfolio γλωσσών (European Language Portfolio, Portfolio Européen des Langues, Europäisches Sprachenportfolio)*, Αθήνα, Eiffel (και στην ιστοσελίδα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου http://www.pi-schools.gr/content/index.php?lesson_id=5&ep=72).
Καγκά, Ε. *Οδηγός Εφαρμογής του Ευρωπαϊκού Portfolio Γλωσσών στο Δημοτικό Σχολείο*. Αθήνα, ΥΠΕΠΘ (και στην ιστοσελίδα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου http://www.pi-schools.gr/content/index.php?lesson_id=5&ep=72)
Little, D. (2004). «Le plurilinguisme dans le Portefeuille des langues européennes». *Le français dans le monde, Numéro spécial, juillet 2004*.
Καγκά, Ε. (2004). *Portfolio γλωσσών: Καινοτόμες πρακτικές προσεγγίσεις πολυγλωσσικού γραμματισμού. Γλώσσα και γραμματισμός στη νέα χιλιετία*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
Καγκά, Ε. (2007). 'Το Ευρωπαϊκό Portfolio Γλωσσών ως μέσο προώθησης της πολυγλωσσίας και της πολυπολιτισμικότητας' Στο *Ευ. Μακρή-Μπότσαρη (επιμ.), Θέματα Διαχείρισης Προβλημάτων Σχολικής Τάξης*. Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.
Καγκά, Ε. (2010). *Ευρωπαϊκό Portfolio Γλωσσών για την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση*, Αθήνα, ΥΠΕΠΘ (και στην ιστοσελίδα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου http://www.pi-schools.gr/content/index.php?lesson_id=5&ep=72)
Μανωλοπούλου-Σέργη Ε. (2001). 'Χρήση φακέλου υλικού (portfolio) στην ξενόγλωσση τάξη του Γυμνασίου: μια καινοτομία σε πειραματική εφαρμογή.' *Σύγχρονη Εκπαίδευση*, 117: 111-114.
  - Αξιολόγηση:
O'Malley, J.M. & Valdez Pierce, L. (1996). *Authentic Assessment for English Language Learners: practical approaches for teachers*. USA: Addison-Wesley.
Tillema, H.H. & Smith, K. (2000). 'Learning from portfolios: a differential use of feedback in portfolio construction.' *Studies in Educational Evaluation*, 26: 193-210.
  - Λογοκλοπή. Ως λογοκλοπή ορίζουμε την αντιγραφή κειμένων από το διαδίκτυο (ή άλλες πηγές) και η χρήση τους σε κείμενα χωρίς την οποιαδήποτε αναφορά στην πηγή τους (γνωστό και με τη φράση "copy-paste"). Ορισμένες χρήσιμες βιβλιογραφικές αναφορές:

- Pecorari, D. (2008). Academic writing and plagiarism: A linguistic analysis. London: Continuum. Περιγράφονται τρόποι γλωσσικής ανάλυσης κειμένων-προϊόντων λογοκλοπής.
- Marsh, B. (2007). Plagiarism: Alchemy and Remedy in Higher Education. Albany, NY State University of New York Press. Αναφέρεται σε ζητήματα πρόληψης και ανίχνευσης λογοκλοπής από το διαδίκτυο.
- Οι παρακάτω πηγές αναδεικνύουν τρόπους με τους οποίους είναι δυνατή η βελτίωση της παραγωγής γραπτών κειμένων με σωστή χρήση διαδικτυακών πηγών:
Macdonald, R., and J. Carroll (2006). 'Plagiarism – A complex issue requiring a holistic institutional approach.' *Assessment & Evaluation in Higher Education* 31, no. 2: 233-245.
Sterngold, A. (2004). 'Confronting plagiarism: How conventional teaching invites cyber-cheating.' *Change* 36/3: 16-21.
Sutherland-Smith, W. (2008). *Plagiarism, the Internet and Student Learning: Improving Academic Integrity*. New York: Routledge Taylor and Francis Group.
  - Ορισμένοι χρήσιμοι διαδικτυακοί τόποι ανίχνευσης λογοκλοπής:
<http://www.turnitin.com/>. Το πιο διαδεδομένο σύστημα, το οποίο απαιτεί συνδρομή.
<http://plagiarisma.net/>. Δωρεάν προσβάσιμο.
<http://www.duplilchecker.com/>. Δωρεάν προσβάσιμο.

B2: ΓΑΛΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΣΕΝΑΡΙΟ – ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Νο. 1

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΣΕΝΑΡΙΟΥ - ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ **Εναισθητοποίηση απέναντι στο περιβάλλον**

1.1 Τίτλος (Θέμα) σεναρίου - σχεδίου διδασκαλίας) ***Η πετρόσουπα***

1.2 Εμπλεκόμενες γνωστικές περιοχές

Γνωστικό/-ά αντικείμενο/-α του σεναρίου - σχεδίου διδασκαλίας):

Γαλλικά ΣΤ' Δημοτικού

Σύνδεση με Ενότητα Σχολικού Εγχειριδίου: Φαγητά - διατροφή

Επίπεδο γλωσσομάθειας: A1

1.3 Σκοπός & Στόχοι του σεναρίου - σχεδίου διδασκαλίας)

Γενικός Σκοπός

Να είναι ικανός ο μαθητής να διαβάσει και να κατανοήσει ένα εικονογραφημένο λογοτεχνικό κείμενο (album).

Να εξοικειωθεί με την παραγωγή προφορικού λόγου με βάση κυρίως παιγνιώδεις δραστηριότητες και δραματοποίηση.

Επιμέρους στόχοι ως προς το γνωστικό αντικείμενο και ως προς τη μαθησιακή διαδικασία

- Γενικές γνώσεις, στάσεις, αντιλήψεις, ικανότητες

να εξοικειωθεί με την ανάγνωση ενός αυθεντικού λογοτεχνικού κειμένου στη ξένη γλώσσα

να αναπτύξει δεξιότητες συνεργατικής μάθησης

να οικοδομήσει τη γνώση με τρόπο διερευνητικό μέσω αναζήτησης στο διαδίκτυο

να μάθει ενεργώντας

να μάθει να αξιολογεί και να αξιολογείται

- Γλωσσικές-επικοινωνιακές ικανότητες

Να μπορεί να:

αναζητήσει και να απομονώσει πληροφορίες σε πολυτροπικό κείμενο που παρουσιάζει ένα θέμα της καθημερινής ζωής

χρησιμοποιήσει λεξιλογικές εκφράσεις (expressions toutes faites π.χ. « Qui est là ? »)

κατανοήσει λεξιλόγιο που έχει σχέση με ζώα και λαχανικά (relations hypéronymiques : animaux > poule, cochon, canard, cheval, etc. ; légumes > céleri, courgettes, poireaux, navets, chou, etc.)

κατανοήσει γραμματικά φαινόμενα (articles partitifs « du chou »)

γνωρίσει τις κατάλληλες γλωσσικές δομές που χρησιμοποιούνται σε ένα συγκεκριμένο κειμενικό είδος (συνταγές μαγειρικής)

εξασκήσει τη φωνολογική ικανότητα (δραστηριότητα δραματοποίησης)

- Κοινωνιογλωσσική δεξιότητα:

Να μπορεί να:

κατανοήσει και ενδεχομένως να χρησιμοποιήσει κανόνες ευγενείας (le cochon s'enquiert de la santé de la poule « Est-ce que tout se passe bien ? », la poule l'invite chez elle « entre, cochon ! », avant de quitter les animaux, le loup les « remercie pour cette bonne soirée » ; la poule exprime un regret « Vous partez déjà ? »)

- Πραγματολογική δεξιότητα:

Να μπορεί να:

κατανοήσει το αφηγηματικό μοντέλο της διήγησης μιας ιστορίας:

– la situation initiale (le décor et les personnages) : le village des animaux sous la neige où les habitants semblent vivre en bonne entente)

– le déséquilibre : l'arrivée du vieux loup qui agit à l'encontre des stéréotypes et ne présente rien de menaçant

– les actions visant à dépasser la difficulté rencontrée : la concoction de la soupe qui vise à remédier au manque de gaieté et de convivialité, peut-être à l'ennui

– la situation finale : les animaux, en partageant la soupe, ont goûté au plaisir simple de se réunir entre amis et envisagent de recommencer, alors que le loup s'en va, après avoir été invité à revenir (tous les préjugés à son encontre ont été dissipés).

Το συγκεκριμένο παραμύθι αποτελεί αυθεντικό υλικό το οποίο εκθέτει τους μαθητές σε αυθεντικό γλωσσικό περιβάλλον.

Σημειώστε αν αξιοποιούνται εκπαιδευτικά λογισμικά και υπηρεσίες των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ)

Διαδίκτυο

1.4 Προτεινόμενη Εκπαιδευτική μέθοδος

Ερωτήσεις – Απαντήσεις

Καταιγισμός Ιδεών

Ομαδική – Δυαδική Εργασία

1.5 Εκτιμώμενη διάρκεια

2 Διδακτικές ώρες των 45'

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΕΝΑΡΙΟΥ- ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

2.1 Γενική Περιγραφή

1^η Δραστηριότητα – Δυαδική εργασία – Καταιγισμός ιδεών

Η δραστηριότητα αυτή πραγματοποιείται πριν την ανάγνωση του βιβλίου. Οι μαθητές προσπαθούν ανά ζεύγη να προβούν σε υποθέσεις σχετικές με το περιεχόμενο του βιβλίου. Οι δραστηριότητες αυτές επιτρέπουν στους μαθητές να συνειδητοποιήσουν το πλήθος των πληροφοριών που μπορούν να αντλήσουν από την εικονογράφηση ενός κειμένου. Γίνεται καταγραφή στον πίνακα των υποθέσεων που εκφράζουν οι μαθητές.

Διάρκεια: Περίπου 5'

Ανάγνωση του βιβλίου της Vaugelade, A. (2000). *Une soupe au caillou*. Paris : L'école des loisirs. (2007, lutin poche de l'école des loisirs)

Επαλήθευση των υποθέσεων που έγιναν κατά τη Δραστηριότητα 1.

Διάρκεια: Περίπου 15'

2^η Δραστηριότητα – Δυαδική εργασία – Διαπολιτισμική προσέγγιση

Οι μαθητές καλούνται να βρουν τους τίτλους στα ελληνικά γνωστών παραμυθιών στα οποία ο λύκος έχει πρωταγωνιστικό ρόλο. Με αφετηρία τα εξώφυλλα των βιβλίων του φύλλου εργασίας, θα σημειώσουν τους τίτλους στα ελληνικά των παραμυθιών που γνωρίζουν.

Η δραστηριότητα αυτή επιτρέπει και μια εισαγωγή στον κόσμο του παραμυθιού και στη διαπολιτισμική του διάσταση.

Διάρκεια: Περίπου 10'

3^η Δραστηριότητα – Δυαδική εργασία – Ερευνώ & Μαθαίνω να μαθαίνω – Κατευθυνόμενη ιστοεξερεύνηση

Με αφετηρία την τελευταία εικόνα του βιβλίου, οι μαθητές καλούνται να κάνουν υποθέσεις για τον προορισμό του. Οι προτάσεις τους καταγράφονται στον πίνακα.

Στη συνέχεια αναζητούν στους προτεινόμενους ιστότοπους πληροφορίες για τις συνθήκες διαβίωσης του λύκου σήμερα.

<http://www.momes.net/mini-dossiers/loups/loups-presentation-loup-france.html>

<http://www.arcturos.gr/gr/center/D.asp>

Διάρκεια: Περίπου 15'

4^η Δραστηριότητα – Ομαδική εργασία – Λεξιλογική άσκηση

Οι μαθητές χωρίζονται σε τέσσερις ομάδες και προσπαθούν να γεμίσουν τη χύτρα με τα υλικά που χρειάζονται για να παρασκευάσουν τη σούπα. Κερδίζει η ομάδα που έβαλε τα σωστά υλικά.

Διάρκεια: Περίπου 10'

5^η Δραστηριότητα – Σύνολο της τάξης – Δραματοποίηση / Ετερο-αξιολόγηση

Οι μαθητές αναλαμβάνουν να δραματοποιήσουν την παρασκευή της πετρόσουπας και να την παίξουν μπροστά στους συμμαθητές τους. Χρησιμοποιώντας τις φράσεις του βιβλίου (– « On peut y mettre des courgettes ? » – « On peut » /– « C'est possible ça une soupe au caillou avec des poireaux ? » – « C'est possible. ») προτείνουν στον λύκο διάφορα λαχανικά της αρεσκείας τους για να εμπλουτίσουν τη σούπα. Το κοινό αξιολογεί τις προτάσεις των συμμαθητών του χρησιμοποιώντας το έντυπο αξιολόγησης του φύλλου εργασίας.

Διάρκεια: Περίπου 15'

6^η Δραστηριότητα – Ατομική εργασία για το σπίτι

Με βάση την προτεινόμενη συνταγή, οι μαθητές θα πρέπει να συντάξουν τη συνταγή της πετρόσουπας. Ευαισθητοποίηση στο συγκεκριμένο κειμενικό είδος.

2.2 Υλικοτεχνική Υποδομή

- Το βιβλίο της Vaugelade, A. (2000). *Une soupe au caillou*. Paris : L'école des loisirs. (2007, lutin poche de l'école des loisirs).

- Φωτοτυπίες με το φύλλο εργασίας.

- Διαδίκτυο για πλοήγηση στις ιστοσελίδες:

<http://www.momes.net/mini-dossiers/loups/loups-presentation-loup-france.html>

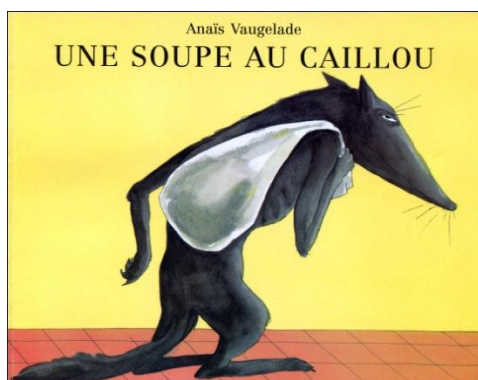
<http://www.arcturos.gr/gr/center/D.asp>

1) ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Το μάθημα σου άρεσε	Ναι ☺	Όχι ☹
Αν ☺ τι σου άρεσε περισσότερο;		
Αν ☹ τι δεν σου άρεσε;		
Σε δυσκόλεψε κάτι;		
Αν ναι, τι σε δυσκόλεψε;	....	
Τώρα που τελείωσε το μάθημα, γράψε τι μπορείς να κάνεις με αυτά που έμαθες.	....	

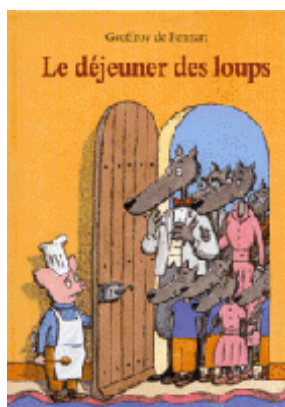
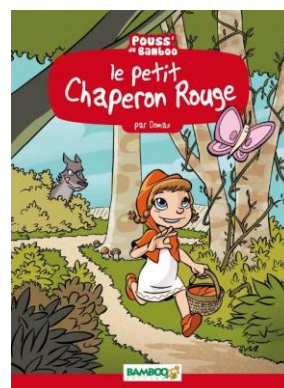
ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

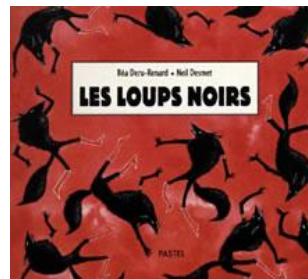
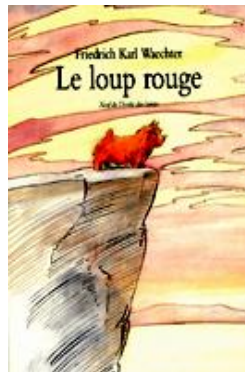
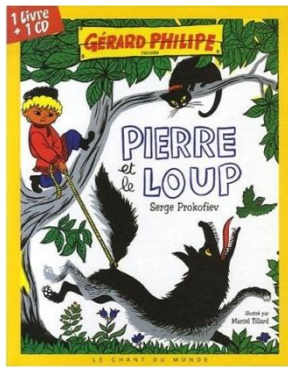
Δραστηριότητα 1 : Κοιτάξετε το εξώφυλλο του βιβλίου. Τι νομίζετε ότι έχει στο σάκο του ο λύκος; Τι φαντάζεστε ότι πάει να κάνει;

Δραστηριότητα 2:

« Et le canard demande au loup de raconter quelques-unes de ces terribles histoires, pour avoir son point de vue. » Τι ιστορίες φαντάζεστε ότι μπορεί να διηγηθεί ο λύκος; Κοιτάξετε τα εξώφυλλα των βιβλίων που ακολουθούν και κυκλώστε τους τίτλους που σας είναι γνωστοί. Σημειώστε κάτω από τα βιβλία που γνωρίζετε τον αντίστοιχο τίτλο στα ελληνικά.

Δραστηριότητα 3:

Κοιτάξετε την τελευταία εικόνα του βιβλίου. Πού νομίζετε ότι πηγαίνει ο λύκος;

Ο λύκος φεύγει από το χωριό

Συμβουλευτείτε τις παρακάτω ιστοσελίδες και προσπαθήστε να απαντήσετε στις ερωτήσεις που ακολουθούν:

<http://www.momes.net/mini-dossiers/loups/loups-presentation-loup-france.html>
<http://www.arcturos.gr/gr/center/D.asp>

Σε ποιες χώρες υπάρχουν ακόμα λύκοι σήμερα;

.....
Είναι προστατευόμενο είδος;

.....
Στη Ελλάδα υπάρχουν πρωτοβουλίες για την προστασία του λύκου;

Δραστηριότητα 4:

Για να γίνει η πετρόσουπα, τα ζώα έφεραν διάφορα λαχανικά. Βάλτε στη χύτρα τα λαχανικά της σούπας. Μήπως κάτι ξεχάσαμε;

a

b

c

d

e

f

g

h

i

j

Δραστηριότητα 5:

Θα παίξετε τη σκηνή της παρασκευής της πετρόσουπας. Εκτός από τον λύκο που έχει τον πρωταγωνιστικό ρόλο, θα χρειαστούμε και... μία κότα, ένα γουρούνι, μία πάπια, ένα άλογο, ένα πρόβατο, μία κατσίκα και ένα σκύλο. Ο καθένας θα προτείνει στον λύκο ένα λαχανικό της αρεσκείας του για να εμπλουτίσει την πετρόσουπα. Εσείς θα αξιολογήσετε αν οι προτάσεις τους είναι πειστικές οι όχι.

	☺	☹	☹
Κότα			
Γουρούνι			
Πάπια			
Άλογο			
Πρόβατο			
Κατσίκα			
Σκύλος			

Δραστηριότητα 6 (Δραστηριότητα για το σπίτι):

Γράψτε τη συνταγή της πετρόσουπας του λύκου σύμφωνα με την παρακάτω συνταγή:

Soupe au potiron

Pour 2 personnes :

- 1 tranche de potiron
- 3 petites pommes de terre
- 1 petite branche de persil
- sel
- poivre

- ◆ Eplucher le potiron.
- ◆ Peler et laver les pommes de terre.
- ◆ Couper le potiron et les pommes de terre en gros dés.
- ◆ Mettre les dés dans une marmite avec de l'eau et le persil.
- ◆ Saler et poivrer.
- ◆ Faire cuire pendant 1 heure.
- ◆ Passer la soupe au mixeur.

<http://www.les-coccinelles.fr/>

B3: ΓΑΛΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΣΕΝΑΡΙΟ – ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Νο. 2

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΣΕΝΑΡΙΟΥ - ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ **Διαπολιτισμική και διαγλωσσική συνείδηση**

1.1 Τίτλος (Θέμα) σεναρίου- σχεδίου διδασκαλίας)

Νέοι και μόδα

1.2 Εμπλεκόμενες γνωστικές περιοχές

Γνωστικό/-ά αντικείμενο/-α του σεναρίου - σχεδίου διδασκαλίας):

Γαλλικά Β΄ Γυμνασίου

Σύνδεση με Ενότητα Σχολικού Εγχειριδίου

Ενότητα 6 : « Vive le Carnaval » (*Action.fr-gr1*)

Επίπεδο γλωσσομάθειας

A2

1.3 Σκοπός & Στόχοι του σεναρίου- σχεδίου διδασκαλίας)

Γενικός Σκοπός

Να είναι ικανός ο μαθητής να κατανοεί και να δίνει πληροφορίες (χρησιμοποιώντας απλές δομές της γλώσσας) σχετικά με την καθημερινότητά του (μόδα, ντύσιμο, ενδυματολογικές προτιμήσεις...).

Επιμέρους Στόχοι ως προς το γνωστικό αντικείμενο και ως προς τη μαθησιακή διαδικασία.

- Γενικές γνώσεις, στάσεις, αντιλήψεις, ικανότητες
  - να γνωρίσει τις ενδυματολογικές προτιμήσεις νέων μιας άλλης χώρας
  - να συνειδητοποιήσει τις ομοιότητες και τις διαφορές μεταξύ των ενδυματολογικών προτιμήσεων των νέων
  - να αναπτύξει δεξιότητες συνεργατικής μάθησης
  - να οικοδομήσει τη γνώση με τρόπο διερευνητικό μέσω αναζήτησης στο διαδίκτυο
  - να μάθει ενεργώντας

- Γλωσσικές-επικοινωνιακές ικανότητες
Να μπορεί να:
  - αναζητήσει και να απομονώσει πληροφορίες σε πολυτροπικό κείμενο που παρουσιάζει ένα θέμα της καθημερινής ζωής
  - κατανοήσει και να δώσει πληροφορίες (απλές) σχετικές με τη μόδα και την ενδυμασία
  - κατανοήσει και να δώσει πληροφορίες σχετικά με ενδυματολογικές προτιμήσεις
  - χρησιμοποιεί τις κατάλληλες γλωσσικές δομές για να πραγματοποιήσει τις παραπάνω επικοινωνιακές πράξεις όπως
    - εκφράσεις που δηλώνουν προτίμηση,
    - λεξιλόγιο ρούχων,
    - χρώματα,
    - τα ρ. *préférer, porter, choisir, ...*

Σημειώστε αν αξιοποιούνται εκπαιδευτικά λογισμικά και υπηρεσίες των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ)

Διαδίκτυο

1.4 Προτεινόμενη Εκπαιδευτική μέθοδος

Ερωτήσεις – Απαντήσεις
Καταιγισμός Ιδεών
Ομαδική – Δυαδική Εργασία

1.5 Εκτιμώμενη διάρκεια

2 Διδακτικές ώρες των 45'.

1) ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΕΝΑΡΙΟΥ- ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

2.1 Γενική Περιγραφή

- 1^η Δραστηριότητα – Καταιγισμός ιδεών

Ρωτάμε τους μαθητές πού θα ήθελαν να πάνε διακοπές/ταξίδι και πότε. Αφού δουν το λεξιλόγιο των ρούχων ανατρέχοντας στις παρακάτω ιστοσελίδες που αναφέρονται στο φύλλο εργασίας:

http://www.europschool.net/static/dico/fr/vetements/vetements_fr.html

<http://lexiquefle.free.fr/vetement.swf>

τους ζητάμε να μας πουν τι ρούχα θα έβαζαν στη βαλίτσα τους για να πάνε στον προορισμό που επέλεξαν.

Διάρκεια: 10' περίπου

- 2^η Δραστηριότητα – Εμπέδωση του λεξιλογίου – Δυαδική εργασία

Ζητάμε από τους μαθητές να συμπληρώσουν τον πίνακα γράφοντας τις λέξεις και τη μετάφρασή τους ελληνικά, γαλλικά και αγγλικά. Επιλέξαμε λέξεις ρούχων που χρησιμοποιούνται με διαφορετική σημασία σε κάθε γλώσσα (καλσόν, κολλάν...) ή που δεν υπάρχουν (bouffant, ante επίθετο: un pantalon *bouffant*, des manches *bouffantes*).

Διάρκεια: 15' περίπου

- 3^η Δραστηριότητα⁸ – Ερωτήσεις-απαντήσεις – Δυαδική εργασία – Ετεροαξιολόγηση

Προβάλουμε το βίντεο-κλιπ « La valise » και ζητάμε από τους μαθητές αφού το δουν (χωρίς ήχο) να συμπληρώσουν τα ρούχα που η πρωταγωνίστρια του βίντεο-κλιπ θα βάλει στη βαλίτσα της. Στη συνέχεια, αφού τα γκρουπ ανταλλάξουν τα φύλλα εργασίας, ακούνε το βίντεο-κλιπ και διορθώνουν τις ενδεχόμενες λανθασμένες απαντήσεις.

Διάρκεια: 15' περίπου

Corrigé de l'activité

Et des chaussettes rouges et jaunes à petits pois

Un, dos, tres, quatre...

J'ai mis dans ma valise

Trois ou quatre **chemises**

Mon **foulard**, ma casquette

Une paire de **baskets**

Mon **anorak** et mon béret

Mon **maillot** et mon **bonnet**

Et des chaussettes rouges et jaunes à petits pois(x2)

J'ai mis dans ma valise

Ma belle **jupe grise**

Ma trousse de toilette

Une paire de serviettes

La laisse et le collier du chien

⁸ Η δραστηριότητα αυτή προτάθηκε από την κ. Μαρία Σαλονίκη, καθηγήτρια ΠΕ 05 στο πλαίσιο του διδακτικού σχεδίου « Les vêtements, les accessoires et les couleurs ».

La photo de Sébastien
Et des chaussettes rouges et jaunes à petits pois (x2)

J'ai mis dans ma valise
Mon écharpe cerise
Mes balles et ma raquette
Mes patins à roulette
Mon magnétophone à cassettes
Des pinceaux et ma palette
Et des chaussettes rouges et jaunes à petits pois (x2)

J'ai mis dans ma valise
Ma perruque qui frise
Mes pastilles pour la gorge
Un bout de sucre d'orge
Mon dictionnaire français-anglais
Et ma **ceinture dorée**
Un kilo de poires pour la soif
Un bouquin et une coiffe
Ma télévision portative
Et un **t-shirt vert** olive
Mon stylo, mon aide-mémoire
Mon col roulé et mon mouchoir
Un **parapluie** s'il pleuvait
De la crème pour bronzer
Des cachets pour le mal de tête
Des bonbons et mes **lunettes**
Un peu de papier pour écrire
Un **pyjama** pour dormir
Une paire de **chaussures** à crampons
Et deux ou trois **pantalons**
Du mouron pour mon canari
Et un gros **pull-over gris**
Et des chaussettes rouges et jaunes à petits pois

2^η διδακτική ώρα

- 4^η Δραστηριότητα – Ερωτήσεις-απαντήσεις – Δυαδική εργασία – Αυτοαξιολόγηση

Ζητάμε από τους μαθητές να πουν τα διαφορετικά στυλ μόδας που γνωρίζουν (sportif, classique, chic, branché, ...). Σημειώνουμε τις απαντήσεις στον πίνακα. Στη συνέχεια ακούμε τις ενδυματολογικές συνήθειες τριών νέων (βίντεο « Les goûts des ados ») και τους ζητάμε να κάνουν τις ασκήσεις που προτείνονται στην ιστοσελίδα. Σε περίπτωση που δεν υπάρχει δυνατότητα πρόσβασης στο εργαστήριο πληροφορικής, προτείνεται εναλλακτικά να προβληθεί το βίντεο στην τάξη με βίντεο-προβολέα και να μοιραστούν οι προτεινόμενες ασκήσεις σε φωτοτυπία (βλ. φύλλο εργασίας).

Διάρκεια: 25' περίπου

- 5^η Δραστηριότητα – Ομαδική εργασία – Ετεροαξιολόγηση

Ζητάμε από κάθε ομάδα να περιγράψει, προφορικά, ένα από τα 3 εμφανιζόμενα πρόσωπα της άσκησης. Οι υπόλοιπες ομάδες χρησιμοποιώντας το έντυπο αξιολόγησης που τους προτείνουμε, αξιολογούν τις παρουσιάσεις των συμμαθητών τους.

Διάρκεια: 15' περίπου

- 6^η Δραστηριότητα – Ατομική γραπτή εργασία για το σπίτι

Ζητάμε από τους μαθητές να περιγράψουν γραπτά τις ενδυματολογικές τους προτιμήσεις στο πλαίσιο της

συμμετοχής τους σε ένα forum στο site (π.χ. www.cyberados.com). Προκειμένου να βοηθηθούν, μπορούν να συμβουλευθούν τον ιστότοπο:

<http://babelnet.sbg.ac.at/canalreve/mode/presentation.htm>

2.2 Υλικοτεχνική Υποδομή

Φωτοτυπίες με τα φύλλα εργασίας.

Διαδίκτυο για πλοήγηση στις ιστοσελίδες:

http://www.europschool.net/static/dico/fr/vetements/vetements_fr.html

<http://lexiquefle.free.fr/vetement.swf>

<http://translate.google.gr/?hl=el&tab=wT#>

http://www.oddcast.com/home/demos/tts/tts_example.php?sitepal

Βίντεο-κλιπ τραγουδιού « La valise »

Ακουστικά αρχεία της παρουσίασης των ενδυματολογικών προτιμήσεων των 3 νέων (εναλλακτικά την ιστοσελίδα <http://babelnet.sbg.ac.at/canalreve/mode/interviews.htm>) + ιστοσελίδες με τις διαδραστικές ασκήσεις

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ (για τους μαθητές Δημοτικού)

Το μάθημα σου άρεσε	Ναι ☺	Όχι ☹
Αν ☺ τι σου άρεσε περισσότερο;		
Αν ☹ τι σε δυσκόλεψε περισσότερο;		
Τι νομίζεις ότι έμαθες από αυτό το μάθημα;		

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ (για τους μαθητές Γυμνασίου-Λυκείου)

Σου άρεσε το μάθημα; Δικαιολόγησε την άποψή σου με λίγα λόγια.	☐ Πολύ	☐ Λίγο	☐ Καθόλου
Σου φάνηκαν ενδιαφέρουσες οι δραστηριότητες;	☐ Πολύ	☐ Λίγο	☐ Καθόλου
Σου άρεσαν οι δραστηριότητες στις οποίες έπρεπε να συνεργαστείς με τους συμμαθητές σου;	☐ Πολύ	☐ Λίγο	☐ Καθόλου
	☐ Πολύ	☐ Λίγο	☐ Καθόλου

<p>Σου άρεσαν οι δραστηριότητες στις οποίες έπρεπε να εργαστείς μόνος σου;</p>			
<p>Πώς θεωρείς ότι ανταποκρίθηκες στις απαιτήσεις των δραστηριοτήτων; Δικαιολόγησε την άποψή σου με λίγα λόγια.</p>	<p>☐ Με επιτυχία</p>	<p>☐ Είχα δυσκολίες αλλά τα κατάφερα</p>	<p>☐ Δεν νομίζω ότι τα κατάφερα πολύ καλά</p>
<p>Τώρα που τελείωσε το μάθημα σκέψου τι μπορείς να κάνεις με αυτά που έμαθες. Μπορώ να .....</p>			

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Δραστηριότητα 1

Πού θα θέλατε να πάτε διακοπές και πότε; Ποια ρούχα θα βάζατε στη βαλίτσα σας; Θα βοηθηθείτε αν ανατρέξετε στις παρακάτω ιστοσελίδες για να εξασκηθείτε στο λεξιλόγιο:

http://www.europschool.net/static/dico/fr/vetements/vetements_fr.html

<http://lexiquefle.free.fr/vetement.swf>

Δραστηριότητα 2

Συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα γράφοντας πώς λέγονται στα ελληνικά, γαλλικά και αγγλικά οι παρακάτω λέξεις:

<http://translate.google.gr/?hl=el&tab=wT#>

http://www.oddcast.com/home/demos/tts/tts_example.php?sitepal
(για να ακούσετε πώς προφέρονται οι λέξεις)

	Ελληνικά	Γαλλικά	Αγγλικά
			tights
		caleçon	
	αθλητική φόρμα		

		maillot de corps	
	μπουφάν		

Δραστηριότητα 3⁹ : Ακούστε το τραγούδι *La valise* της Dorothée και συμπληρώστε τα ρούχα που λείπουν.

http://www.wat.tv/video/valise-13wrb_2hkf9_.html

Et des chaussettes _____ et _____ à petits pois

Un, dos, tres, quatre...

J'ai mis dans ma valise

Trois ou quatre _____

Mon _____, ma casquette

Une paire de _____

Mon _____ et mon béret

Mon _____ et mon _____

Et des chaussettes rouges et jaunes à petits pois (x2)

J'ai mis dans ma valise

Ma belle _____ grise

Ma trousse de toilette

Une paire de serviettes

La laisse et le collier du chien

La photo de Sébastien

Et des chaussettes rouges et jaunes à petits pois (x2)

J'ai mis dans ma valise

Mon _____ cerise

Mes balles et ma raquette

Mes patins à roulette

Mon magnétophone à cassettes

Des pinceaux et ma palette

⁹ Η δραστηριότητα αυτή προτάθηκε από την κ. Μαρία Σαλονίκη, καθηγήτρια ΠΕ 05 στο πλαίσιο του διδακτικού σχεδίου « Les vêtements, les accessoires et les couleurs ».

Et des chaussettes rouges et jaunes à petits pois (x2)

J'ai mis dans ma valise
Ma perruque qui frise
Mes pastilles pour la gorge
Un bout de sucre d'orge
Mon dictionnaire français-anglais
Et ma _____ dorée
Un kilo de poires pour la soif
Un bouquin et une coiffe
Ma télévision portative
Et un _____ vert olive
Mon stylo, mon aide-mémoire
Mon col roulé et mon mouchoir
Un _____ s'il pleuvait
De la crème pour bronzer
Des cachets pour le mal de tête
Des bonbons et mes _____
Un peu de papier pour écrire
Un _____ pour dormir
Une paire de _____ à crampons
Et deux ou trois _____
Du mouron pour mon canari
Et un gros _____ gris
Et des chaussettes rouges et jaunes à petits pois

Liste des mots qui manquent

- anorak
- baskets
- bonnet
- ceinture
- chaussures
- chemises
- écharpe
- foulard
- jupe
- lunettes
- maillot
- pantalons
- parapluie
- pull-over
- pyjama
- t-shirt

Δραστηριότητα 4: Παρακολουθείστε το βίντεο που προτείνεται στην ιστοσελίδα <http://babelnet.sbg.ac.at/canalreve/mode/interviews.htm>

και ακούστε τις ενδυματολογικές προτιμήσεις των Nadja, Zoé και Oscar. Στη συνέχεια συμπληρώστε τις ασκήσεις που προτείνονται στην ιστοσελίδα.

L'avis de Nadja

Écoutez l'avis de Nadja et remplissez les cases vides avec les expressions ci-dessous.

bande dessinée	fringues	victime de la mode	
vêtement préféré	mon style à moi	sportive	
T-shirt	vêtements	m'habille	
vêtements griffés	m'intéresse à		

Je [ ] de façon plutôt [ ], mais j'aime aussi les [ ] un peu "funky". Je [ ] la mode, mais je ne suis pas une [ ]. Pour moi, il est important d'avoir [ ]. Je ne dépense pas beaucoup d'argent pour des [ ]. Mon magasin préféré est H&M, mais j'aime aussi les [ ], comme Adidas ou Kookaï. Comme couleur, j'adore le rouge. Mon [ ], c'est un [ ] rouge avec comme imprimé une [ ].

L'avis de Zoé

Écoutez l'avis de Zoé et remettez le texte en ordre :

- Je déteste les pantalons larges, je les trouve ringards. J'achète mes vêtements surtout chez Morgan, Zara ou Mango.
- Je suis une véritable amoureuse de la mode. Pour avoir un look branché, je m'informe dans des magazines.
- Être à la mode, c'est aussi avoir les accessoires et le maquillage branchés. "Le must" de cette saison c'est le "look romantique".

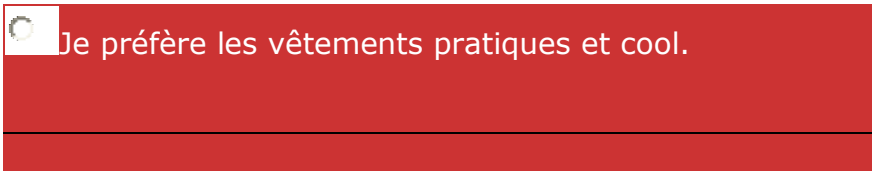
Moi, j'adore les jupes. Je les mets toujours avec une ceinture, cela donne un "look stylé".

J'aime aussi commander mes fringues chez 'La Redoute'. Ils ont des vêtements très chics et c'est pratique de commander de chez soi.

L'avis de Oscar

Écoutez bien et choisissez la bonne réponse !

☐	La mode, ce n'est pas important pour moi.
☐	La mode, c'est important pour moi.
☐	La mode, ce n'est pas intéressant pour moi.
☐	Je mets souvent un jean avec un T-shirt ou un sweater et des tennis.
☐	Je mets toujours un jean avec une chemise ou un sweater et des baskets.
☐	Je mets toujours un jean avec un sweater ou un T-shirt et des baskets.
☐	Mon look n'est pas cool.
☐	C'est mon look et c'est sportif.
☐	C'est mon look et c'est cool.
☐	Je dépense beaucoup d'argent pour mes vêtements.
☐	Je ne dépense pas beaucoup d'argent pour mes vêtements.
☐	Je ne pense pas beaucoup à mes vêtements.
☐	Seules les baskets coûtent toujours chers.
☐	Seules les casquettes coûtent très chers.
☐	Seules les baskets ne coûtent pas chers.
☐	Je préfère les vêtements confortables et cool.
☐	Je préfère les vêtements pratiques et confortables.

Δραστηριότητα 5:

Ένας εκπρόσωπος από κάθε ομάδα περιγράφει, προφορικά, ένα από τα 3 εμφανιζόμενα πρόσωπα της προηγούμενης δραστηριότητας. Οι υπόλοιπες ομάδες χρησιμοποιώντας το παρακάτω έντυπο αξιολόγησης, αξιολογήστε τις παρουσιάσεις των συμμαθητών σας.

Η παρουσίαση ήταν κατανοητή;	☐ Πολύ	☐ Αρκετά	☐ Καθόλου
Η περιγραφή ανταποκρινόταν στο περιεχόμενο του βίντεο που είδατε;	☐ Πολύ	☐ Αρκετά	☐ Καθόλου
Χρησιμοποίησε όλες τις πληροφορίες που υπήρχαν στο βίντεο που είδατε;.	☐ Ναι		☐ Όχι

Δραστηριότητα 6: Δραστηριότητα για το σπίτι

Συμμετέχετε σε ένα forum στο site www.cyberados.com και περιγράψτε τις ενδυματολογικές σας προτιμήσεις. Για να βοηθηθείτε, μπορείτε να συμβουλευθείτε τον ιστότοπο: <http://babelnet.sbg.ac.at/canalreve/mode/presentation.htm>

B4: ΓΑΛΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΣΕΝΑΡΙΟ – ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Νο. 3

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΣΕΝΑΡΙΟΥ - ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

1.1 Τίτλος (Θέμα) σεναρίου - σχεδίου διδασκαλίας)

Τα γαλλικά μέσα από τη ζωγραφική

1.2 Εμπλεκόμενες γνωστικές περιοχές

Γνωστικό/-ά αντικείμενο/-α του σεναρίου- σχεδίου διδασκαλίας):

Γαλλικά Β΄ Γυμνασίου

Σύνδεση με Ενότητα Σχολικού Εγχειριδίου

Ενότητα 5 : En route (Action.fr-gr 1)

Επίπεδο γλωσσομάθειας

A2

Δυνατή σύνδεση με άλλα μαθήματα (Διαθεματικότητα)

Καλλιτεχνικά, Μουσική, Τεχνολογία, Πληροφορική

1.3 Σκοπός & Στόχοι του σεναρίου- σχεδίου διδασκαλίας)

Γενικός Σκοπός

Να είναι ικανός ο μαθητής να κατανοεί και να δίνει πληροφορίες , να κατανοεί τη γνώμη κάποιου άλλου και να παρουσιάζει τη δική του σχετικά με την τέχνη της ζωγραφικής, χρησιμοποιώντας απλές δομές της γλώσσας.

Επιμέρους στόχοι ως προς το γνωστικό αντικείμενο και ως προς τη μαθησιακή διαδικασία

- Γενικές γνώσεις, στάσεις, αντιλήψεις, ικανότητες
  - να έρθει σε επαφή με την τέχνη ως μορφή έκφρασης
  - να γνωρίσει το έργο σημαντικών ζωγράφων
  - να κατανοήσει έναν πίνακα ζωγραφικής και να τον περιγράψει
  - να αναπτύξει δεξιότητες συνεργατικής μάθησης
  - να οικοδομήσει τη γνώση με τρόπο διερευνητικό μέσω κριτικής αναζήτησης στο διαδίκτυο
- Γλωσσικές-επικοινωνιακές ικανότητες
Να μπορεί :
  - να αναζητά και να απομονώνει πληροφορίες σχετικά με την τέχνη σε πολυτροπικό κείμενο
  - να κατανοεί την περιγραφή ενός πίνακα ζωγραφικής
  - να περιγράφει έναν πίνακα ζωγραφικής
  - να κατανοεί και να δίνει πληροφορίες για τη θέση κάποιου αντικειμένου ή κάποιου ανθρώπου στο χώρο
  - να εκφράζει τη γνώμη του (je pense que...), την προτίμησή του (je préfère...), τι του αρέσει και τι δεν του αρέσει (j'aime..., je n'aime pas...)
  - να χρησιμοποιεί τις κατάλληλες γλωσσικές δομές για να πραγματοποιήσει τις παραπάνω επικοινωνιακές πράξεις, όπως
    - προθέσεις τόπου (sur, sous, devant, derrière, ...)
    - εκφράσεις που χρησιμοποιούνται για να δηλώσουμε τις προτιμήσεις μας (*c'est intéressant, c'est beau, c'es mauvais, c'est triste, ...*)
    - λεξιλόγιο (βασικό) σχετικό με την τέχνη της ζωγραφικής
    - *parce que* + πρόταση για να δικαιολογήσουν τη γνώμη τους ή την προτίμησή τους

- ο τα ρ. *aimer, préférer, détester, adorer, plaire*

Αξιοποίηση εκπαιδευτικών λογισμικών και υπηρεσιών των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ)

Διαδίκτυο (ή εναλλακτικά λογισμικό παρουσίασης χωρίς χρήση διαδικτύου)

1.4 Προτεινόμενη Εκπαιδευτική μέθοδος

Εμπλουτισμένη διδασκαλία – Εκπαίδευση μέσα από την Τέχνη

Ερωτήσεις - Απαντήσεις

Καταιγισμός ιδεών

Παιχνίδι ρόλων

Ομαδική – Δυαδική εργασία

Διαθεματική προσέγγιση

Ένταξη ΤΠΕ – Κατευθυνόμενη ιστοεξερεύνηση

1.5 Εκτιμώμενη διάρκεια

2 Διδακτικές ώρες των 45'

1) ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΕΝΑΡΙΟΥ- ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

2.1 Γενική Περιγραφή

- 1^η Δραστηριότητα – Καταιγισμός ιδεών

Ο καθηγητής ζητάει από τους μαθητές, αφού βρουν τις λέξεις στο κρυπτόλεξο, να αναφέρουν λέξεις που γνωρίζουν στα γαλλικά και σχετίζονται με την τέχνη της ζωγραφικής (π.χ. *musée, tableau, peinture, artiste, ticket, couleur, nature morte, portrait, ...*). Σημειώνει τις λέξεις στον πίνακα. Με τη δραστηριότητα αυτή επιχειρείται ευαισθητοποίηση στο θέμα του μαθήματος και εξοικείωση με το βασικό λεξιλόγιο που σχετίζεται με την τέχνη της ζωγραφικής (*champ lexical : la peinture*).

Εάν υπάρχει δυνατότητα σύνδεσης στο διαδίκτυο οι μαθητές μπορούν να κάνουν την άσκηση με το κρυπτόλεξο στην ιστοσελίδα που τους δίνεται στο φύλλο εργασίας.

Διάρκεια: Περίπου 10'

- 2^η Δραστηριότητα – Δυαδική εργασία

Οι μαθητές καλούνται να αντιστοιχίσουν τα αντικείμενα του πίνακα ζωγραφικής που τους δίνεται με τα ρήματα των 5 αισθήσεων. Με τη δραστηριότητα αυτή οι μαθητές κατανοούν απλούς συμβολισμούς ενός έργου τέχνης και μαθαίνουν τη σημασία των ρημάτων των 5 αισθήσεων (*voir, entendre, sentir, toucher, goûter*)

Διάρκεια: Περίπου 5'

- 3^η Δραστηριότητα – Ατομική εργασία – Εκπαίδευση μέσα από την τέχνη – Σχέση ζωγραφικής με μουσική

Οι μαθητές, αφού ακούσουν 4 μουσικά αποσπάσματα από τη συλλογή του Modest Moussorgski «Πίνακες μιας έκθεσης», καλούνται να μαντέψουν σε ποιο πίνακα αναφέρεται το κάθε μουσικό κομμάτι. Ο εκπαιδευτικός πρέπει να δεχτεί κάθε απάντηση ως ορθή αρκεί να δικαιολογείται από τους μαθητές η κάθε επιλογή (π.χ. «Πιστεύω ότι είναι ο πρώτος πίνακας επειδή η μουσική είναι πολύ γρήγορη, ... επειδή είναι χορευτική, επειδή είναι σαν να ακούω βήματα, επειδή είναι πολύ χαρούμενη,...»). Η δραστηριότητα αυτή θα βοηθήσει τους μαθητές να συνειδητοποιήσουν τη σχέση μεταξύ διαφόρων ειδών τέχνης (μουσικής & ζωγραφικής).

Διάρκεια: Περίπου 15'

- 4^η Δραστηριότητα – Ομαδική εργασία – Εκπαίδευση μέσα από την τέχνη – Ετερο-αξιολόγηση

α. Οι μαθητές βλέπουν το βίντεο (χωρίς ήχο) που αναφέρεται στον πίνακα του Van Gogh και τους ζητάμε να αναφέρουν τι βλέπουν σε αυτόν (*φώτα, σπίτια, δύο ερωτευμένους, βάρκα, αστέρια,...*). Στη συνέχεια παρακολουθούν το βίντεο (με ήχο) και καλούνται να απαντήσουν στις ερωτήσεις κατανόησης

του φύλλου εργασίας επιλέγοντας την ορθή απάντηση. Οι ομάδες ανταλλάσσουν και διορθώνουν τα φύλλα εργασίας, μετά από συζήτηση για τις σωστές απαντήσεις, με όλη την ομάδα-τάξη.

β. Οι μαθητές περιγράφουν γραπτά τον πίνακα που παρουσιάζεται στο βίντεο.

Διάρκεια: Περίπου 15'

- 5^η δραστηριότητα (Προτεινόμενη ομαδική εργασία για το σπίτι) – Εικονική επίσκεψη – Ιστοεξερεύνηση

Στη δραστηριότητα αυτή οι μαθητές καλούνται να συμπληρώσουν μια καρτέλα που θα συνοδεύει τον πίνακα που επέλεξαν να παρουσιάσουν στην ομάδα-τάξη. Θα χρειαστεί να περιηγηθούν εικονικά στην ιστοσελίδα που τους προτείνεται ή/και σε άλλες απ' όπου θα αντλήσουν τις πληροφορίες που τους χρειάζονται για να περιγράψουν τον πίνακα.

(Σε περίπτωση που η παραπάνω δραστηριότητα γίνει στην τάξη, υπολογιζόμενη διάρκεια: Περίπου 20')

- 6^η Δραστηριότητα – Ομαδική εργασία – Εκπαίδευση μέσα από την τέχνη

Οι μαθητές αντιστοιχούν τους πίνακες που προτείνονται σε ένα από τα είδη ζωγραφικής που αναφέρονται και στη συνέχεια προτείνουν έναν τίτλο για τον κάθε πίνακα. Ο καθηγητής ενθαρρύνει τη συζήτηση μέσα στις ομάδες ώστε να επιλέξουν έναν τίτλο και να δικαιολογήσουν την άποψή τους. Ο καθηγητής δέχεται ως σωστή απάντηση κάθε τίτλο που προτείνεται, αρκεί να έχει άμεση ή έμμεση σχέση με τον πίνακα. Διάρκεια: Περίπου 20'

- 7^η δραστηριότητα – Ομαδική εργασία - Διάδραση

Οι μαθητές περιγράφουν προφορικά τον πίνακα που επέλεξαν, χωρίς να αποκαλύψουν σε ποιο είδος ανήκει. Αναφέρουν τον τίτλο του, το όνομα και την εθνικότητα του ζωγράφου, τι τους άρεσε ή τι δεν τους άρεσε, τι τους έκανε εντύπωση, τι τους φάνηκε παράξενο, τι δεν κατάλαβε. Οι υπόλοιπες ομάδες ακούνε και προσπαθούν να συμπληρώνουν την αντίστοιχη φόρμα με απώτερο στόχο να καταλάβουν σε ποιο είδος ανήκει ο πίνακας που περιέγραψε η άλλη ομάδα .

Διάρκεια: Περίπου 25'

2.2 Υλικοτεχνική Υποδομή

Φωτοτυπίες με το φύλλο εργασίας

CD player ή υπολογιστής με εξωτερικά ηχεία

Το μουσικό CD με το έργο του Modest Moussorgski με τίτλο *Πίνακες μιας έκθεσης* (Tableaux d'une exposition)

Σύνδεση στο διαδίκτυο για την πλοήγηση στις παρακάτω ιστοσελίδες:

-<http://peinturefle.free.fr/jeux/motsmelem/motmel.htm>

-<http://www.musee-orsay.fr/fr/outils-transversaux/galerie-video/1-minute-au-musee/la-nuitetoilee.html>

-[http://fr.wikipedia.org/wiki/Nabi_\(peinture\)](http://fr.wikipedia.org/wiki/Nabi_(peinture))

-[http://fr.wikipedia.org/wiki/Rapha%C3%ABl_\(peintre\)](http://fr.wikipedia.org/wiki/Rapha%C3%ABl_(peintre))

-http://fr.wikipedia.org/wiki/La_Joconde

-<http://www.grandspeintres.com>.

Εναλλακτικά μπορεί να χρησιμοποιηθεί παρουσίαση των έργων ζωγραφικής σε Power Point χωρίς να είναι απαραίτητη η σύνδεση με το διαδίκτυο. Επίσης, σε περίπτωση που δεν υπάρχει σύνδεση στο διαδίκτυο μπορεί να προβλεφθεί να «κατέβει» το βίντεο στον υπολογιστή ώστε να προβληθεί χωρίς σύνδεση στο διαδίκτυο.

Σημείωση: Ευχαριστούμε τη συνάδελφο εκπαιδευτικό Παπαθεοδώρου Ελένη, καθηγήτρια Γαλλικής ΠΕ 05, Υποψήφια διδάκτωρ του Πανεπιστημίου Αιγαίου, για την πρόταση διδασκαλίας που εκπόνησε και στην οποία στηρίχθηκε το παραπάνω σχέδιο εργασίας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ (για τους μαθητές Δημοτικού)

Το μάθημα σου άρεσε	Ναι ☺	Όχι ☹
Αν ☺ τι σου άρεσε περισσότερο;		
Αν ☹ τι σε δυσκόλεψε περισσότερο;		
Τι νομίζεις ότι έμαθες από αυτό το μάθημα;		

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ (για τους μαθητές Γυμνασίου-Λυκείου)

Σου άρεσε το μάθημα; Δικαιολόγησε την άποψή σου με λίγα λόγια.	☐ Πολύ	☐ Λίγο	☐ Καθόλου
Σου φάνηκαν ενδιαφέρουσες οι δραστηριότητες;	☐ Πολύ	☐ Λίγο	☐ Καθόλου
Σου άρεσαν οι δραστηριότητες στις οποίες έπρεπε να συνεργαστείς με τους συμμαθητές σου;	☐ Πολύ	☐ Λίγο	☐ Καθόλου
Σου άρεσαν οι δραστηριότητες στις οποίες έπρεπε να εργαστείς μόνος σου;	☐ Πολύ	☐ Λίγο	☐ Καθόλου
Πώς θεωρείς ότι ανταποκρίθηκες στις απαιτήσεις των δραστηριοτήτων; Δικαιολόγησε την άποψή σου με λίγα λόγια.	☐ Με επιτυχία	☐ Είχα δυσκολίες αλλά τα κατάφερα	☐ Δεν νομίζω ότι τα κατάφερα πολύ καλά
Τώρα που τελείωσε το μάθημα σκέψου τι μπορείς να κάνεις με αυτά που έμαθες. Μπορώ να			

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

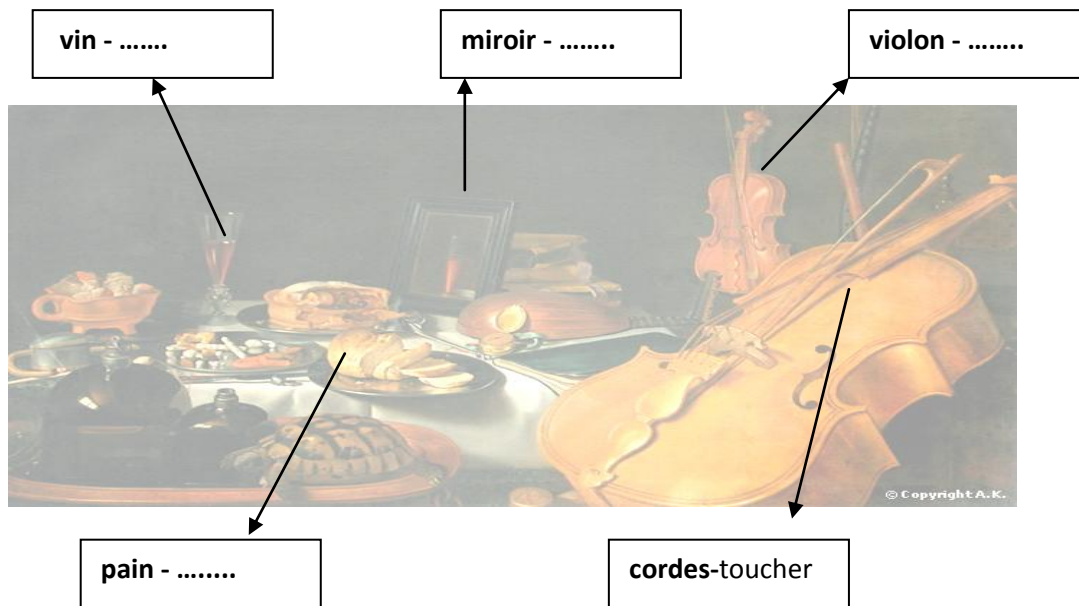
Τα γαλλικά μέσα από τη ζωγραφική

Δραστηριότητα 1 : Βρείτε τις λέξεις που σχετίζονται με τη ζωγραφική και οι οποίες προτείνονται στη λίστα (δεξιά). Ποιες από αυτές χρησιμοποιούνται στα ελληνικά; Έχουν την ίδια σημασία; Γνωρίζετε άλλες λέξεις που σχετίζονται με τη ζωγραφική;

V	U	G	O	U	A	C	H	E	B	P	N	J	W	Y	 PINCEAU CHEVALET SPATULE BROSSE PALETTE FUSAIN AQUARELLE HUILE TOILE PORTRAIT ESQUISSE PAYSAGE ENCRE ESTAMPE GOUACHE ACRYLIQUE
I	E	Q	K	F	S	S	V	I	I	A	E	C	H	K	
G	E	M	M	F	T	M	S	N	Z	O	C	K	O	W	
X	S	F	E	W	Z	R	C	U	B	H	M	C	T	E	
J	W	P	S	Y	R	E	G	S	E	A	X	W	I	P	
E	X	C	Q	X	A	U	T	V	E	Q	P	E	A	M	
C	E	M	U	U	J	X	A	Y	S	U	E	N	R	A	
B	T	E	I	U	C	L	Y	A	S	A	L	C	T	T	
F	T	L	S	P	E	O	Q	M	O	R	U	R	R	S	
U	E	I	S	T	A	E	J	B	R	E	T	E	O	E	
S	L	O	E	G	Y	Y	G	B	B	L	A	E	P	I	
A	A	T	H	V	U	D	S	D	V	L	P	L	X	Z	
I	P	O	T	H	D	E	V	A	P	E	S	I	M	P	
N	P	H	J	Q	W	P	Z	J	G	E	E	U	M	D	
A	C	R	Y	L	I	Q	U	E	D	E	C	H	M	H	

(<http://peinturefle.free.fr/jeux/motsmelem/motmel.htm>)

Δραστηριότητα 2: Παρατηρήστε τον πίνακα *Une Nature morte aux instruments de musique* του Pieter Claesz (1617-1677) ο οποίος εκτίθεται στο Μουσείο του Λούβρου. Προσπαθήστε να αντιστοιχίσετε τα αντικείμενα με τα παρακάτω ρήματα των 5 αισθήσεων όπως στο παράδειγμα: *voir, entendre, sentir, toucher, goûter*

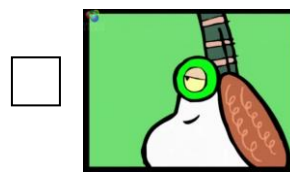
Δραστηριότητα 3: Θα ακούσετε 4 αποσπάσματα από τη μουσική συλλογή του Modest Moussorgski με τίτλο *Πίνακες μιας έκθεσης* (Tableaux d'une exposition). Προσπαθήστε να μαντέψετε σε ποιο πίνακα αναφέρεται κάθε μουσικό κομμάτι. Δικαιολογήστε την επιλογή σας.

N°	N°	N°	N°
<i>Le Ballet des poussins</i>	<i>Plan pour la grande porte de Kiev (Porte de Kiev)</i>	<i>La maison de Baba Yaga (La cabane sur des pattes de poule)</i>	<i>Les catacombes de Paris (Catacombes)</i>

Δραστηριότητα 4α: Παρακολουθείστε το βίντεο που προτείνεται στην ιστοσελίδα <http://www.musee-orsay.fr/fr/outils-transversaux/galerie-video/1-minute-au-musee/la-nuit-etoilee.html> και απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις.

1. Σε ποιο μουσείο βρίσκονται τα 3 παιδιά;
  - Au Musée du Louvre
  - Au Musée d'Orsay
  - Au Centre Pompidou
2. Ποιος είναι ο τίτλος του πίνακα που βλέπουν τα παιδιά στο μουσείο;
  - « La chambre à Arles »
  - « Roses et anémones »
  - « La nuit étoilée »
3. Ποιο είναι το όνομα του ζωγράφου;
  - Paul Cézanne
  - Vincent Van Gogh
  - Eugène Delacroix
4. Αντιστοιχίστε τον κάθε ήρωα του βίντεο με τις προτάσεις που τον περιγράφουν:

- A. Il pose toujours des questions de façon très spontanée.
- B. Il cherche à donner des réponses et des explications précises.
- C. Il s'intéresse aux détails et à l'aspect psychologique de l'œuvre.

Δραστηριότητα 4β: Προσπαθήστε να περιγράψετε τον πίνακα του βίντεο (πρόσωπα, αντικείμενα, στιγμή της ημέρας, χρώματα,...)

.....

.....

.....

Δραστηριότητα 5 (ομαδική εργασία για το σπίτι): Επισκεφθείτε την ιστοσελίδα <http://www.grandspeintres.com>. Αναζητείστε ένα έργο ζωγραφικής που ανήκει στα παρακάτω είδη και συμπληρώστε για τον κάθε πίνακα την ταμπέλα που θα τον συνοδεύει (μπορείτε να χρησιμοποιήσετε λεξικό και άλλες πηγές για να βρείτε τη σημασία των λέξεων ή των νοημάτων/ιδεών που θα συναντήσετε για πρώτη φορά).

- Τοπίο (Un paysage)
- Νεκρή φύση (Une nature morte)
- Πορτραίτο (Un portrait)
- Αφηρημένη ζωγραφική (Une peinture abstraite)
- Σκηνή καθημερινής ζωής (Une scène de genre)
- Ιστορική ζωγραφική (Peinture d'histoire)

ΚΑΡΤΕΛΑ ΕΡΓΟΥ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ

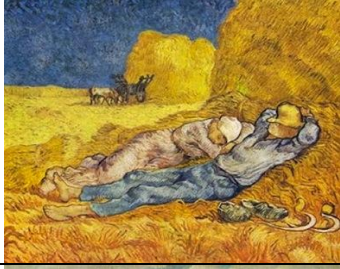

The diagram shows a central rectangular form for an art label. It is divided into several sections:

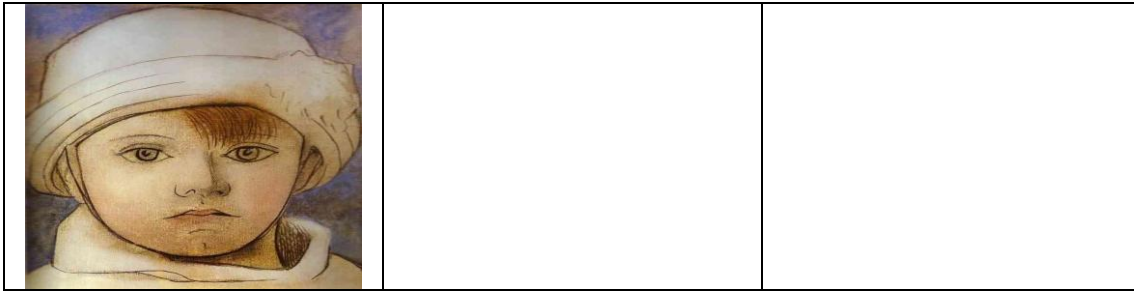
- Top section:** Four horizontal lines for text.
- Middle section:** Four horizontal dotted lines for text.
- Bottom section:** A larger rectangular area for a text block.

Arrows point from descriptive boxes to these sections:

- Top-left box:** "Το όνομα του ζωγράφου" (The name of the painter) points to the first line.
- Top-right box:** "Ο τίτλος του έργου και η χρονολογία δημιουργίας" (The title of the work and the date of creation) points to the second line.
- Middle-left box:** "Εθνικότητα, ημερομηνία γέννησης και θανάτου" (Nationality, date of birth and death) points to the third line.
- Middle-right box:** "Ο τόπος και το μουσείο που εκτίθεται" (The place and the museum where it is exhibited) points to the fourth line.
- Bottom box:** "Κείμενο που παρέχει πληροφορίες για το έργο (υποκείμενο του έργου, πρόσωπο/α ή αντικείμενο/α που απεικονίζεται, ιστορία που περιγράφεται)" (Text providing information about the work (subject of the work, person/object depicted, history described)) points to the bottom section.
- Left box:** "Τα υλικά ή η τεχνοτροπία του έργου και οι διαστάσεις του" (The materials or the style of the work and its dimensions) points to the dotted lines section.

Δραστηριότητα 6 : Παρατηρείστε τους παρακάτω πίνακες, σημειώστε το είδος τους (Τοπίο-Paysage, Νεκρή φύση-Nature morte, Πορτραίτο-Portrait, Αφηρημένη ζωγραφική- Peinture abstraite, Σκηνή καθημερινής ζωής-Scène de genre, Ιστορική ζωγραφική-Peinture d'histoire) και προτείνετε ένα τίτλο για τον καθένα από αυτούς.

Tableau de peinture	Genre	Titre
		
		
		
		
		

Δραστηριότητα 7 : Περιγράψτε προφορικά τον πίνακα που επιλέξατε στη δραστηριότητα 5, χωρίς να αποκαλύψετε σε ποιο είδος ανήκει, και αναφέρετε τον τίτλο του, το όνομα και την εθνικότητα του ζωγράφου, κάντε μια σύντομη περιγραφή και πείτε τι σας άρεσε και/ή τι δεν σας άρεσε. Οι υπόλοιπες ομάδες ακούνε και προσπαθούν να συμπληρώνουν τον παρακάτω πίνακα.

Τίτλος έργου:	
Όνομα ζωγράφου:	Εθνικότητα:
Σύντομη περιγραφή του πίνακα:	
Τι άρεσε στην ομάδα:	
Τι δεν άρεσε στην ομάδα:	
Είδος έργου:	?

B5: ΓΑΛΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

ΣΕΝΑΡΙΟ – ΣΧΕΔΙΟ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ Νο. 4

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΣΕΝΑΡΙΟΥ - ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

1.1 Τίτλος (Θέμα) σεναρίου- σχεδίου διδασκαλίας)

Η Ευρωπαϊκή Ένωση

1.2 Εμπλεκόμενες γνωστικές περιοχές

Γνωστικό/-ά αντικείμενο/-α του σεναρίου- σχεδίου διδασκαλίας):

Γαλλικά Α΄ Γυμνασίου

Σύνδεση με Ενότητα Σχολικού Εγχειριδίου

Ενότητα 1 : On se fait des amis (Action.fr-gr 1)

Επίπεδο γλωσσομάθειας

A1

Δυνατή σύνδεση με άλλα μαθήματα (Διαθεματικότητα)

Γεωγραφία, Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή, Πληροφορική

1.3 Σκοπός & Στόχοι του σεναρίου- σχεδίου διδασκαλίας)

Γενικός Σκοπός

Να είναι ικανός ο μαθητής να αναζητά, να κατανοεί και να δίνει απλές πληροφορίες για τις χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Επιμέρους στόχοι ως προς το γνωστικό αντικείμενο και ως προς τη μαθησιακή διαδικασία

- Γενικές γνώσεις, στάσεις, αντιλήψεις, ικανότητες
  - να γνωρίσει τις χώρες-μέλη της Ε.Ε.
  - να πληροφορηθεί σχετικά με την εξέλιξη της Ε.Ε.
  - να μάθει τη χρονολογία ένταξης της Ελλάδας και άλλων χωρών στην Ε.Ε.
  - να μάθει σε ποιες χώρες χρησιμοποιείται το νόμισμα του ευρώ
  - να μπορεί να χρησιμοποιεί το διαδίκτυο για εύρεση πληροφοριών
  - να μπορεί να χρησιμοποιεί διαδικτυακά εργαλεία, με κριτικό τρόπο, με σκοπό τη μετάφραση άγνωστων λέξεων
  - να κατανοήσει τη χρησιμότητα του διαδικτύου στην εκμάθηση ξένων γλωσσών
  - να οικοδομήσει τη γνώση με τρόπο διερευνητικό μέσω κριτικής αναζήτησης στο διαδίκτυο
  - να μάθει να συνεργάζεται
  - να μάθει να αξιολογεί και να αξιολογείται
- Γλωσσικές-επικοινωνιακές ικανότητες
Να μπορεί :
  - να αναζητήσει και να απομονώσει πληροφορίες σε διαδικτυακές πηγές
  - να κατανοήσει και να δώσει πληροφορίες (απλές) σχετικές με τις χώρες της Ε.Ε.
  - να χρησιμοποιεί το κατάλληλο άρθρο μπροστά από ονόματα χωρών
  - να χρησιμοποιεί την κατάλληλη πρόθεση μπροστά από ονόματα χωρών και πόλεων
  - να πει από ποια πόλη είναι κάποιος και σε ποια χώρα βρίσκεται η πόλη του.
  - να χρησιμοποιεί το ρ. aller σε κάποια πρόσωπα του ενεστώτα

Αξιοποίηση εκπαιδευτικών λογισμικών και υπηρεσιών των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ)

Διαδίκτυο (ιστοσελίδες, μεταφραστικά εργαλεία, εργαλεία σύνθεσης φωνής)
Λογισμικό καταγραφής φωνής (audacity)
Διαδικτυακή εφαρμογή κατασκευής κόμικς (toonadoo)

1.4 Προτεινόμενη Εκπαιδευτική μέθοδος

Χρήση των ΤΠΕ – Κατευθυνόμενη εξερεύνηση
Έρευνα – Μαθαίνω να μαθαίνω
Εμπλουτισμένη διδασκαλία
Ομαδική – Δυαδική Εργασία
Διαθεματική προσέγγιση

1.5 Εκτιμώμενη διάρκεια

1 Διδακτική ώρα των 45'

1) ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΕΝΑΡΙΟΥ- ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

2.1 Γενική Περιγραφή

- 1^η Δραστηριότητα – Ομαδική εργασία – Κατευθυνόμενη Ιστοεξερεύνηση - Διάδραση

Οι μαθητές χωρίζονται σε 4 Ομάδες και αναζητούν πληροφορίες από τις προτεινόμενες ιστοσελίδες. Στη συνέχεια μοιράζονται τις πληροφορίες που βρήκαν με τις υπόλοιπες ομάδες με στόχο να συμπληρωθεί ο πίνακας με τις 27 χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Διάρκεια: Περίπου 10'

- 2^η Δραστηριότητα –Ερευνώ & Μαθαίνω να μαθαίνω

Οι μαθητές καλούνται να παρατηρήσουν και να εξάγουν συμπεράσματα σχετικά με το γένος των χωρών σε συνάρτηση με τα άρθρα που χρησιμοποιούνται ώστε να συμπληρώσουν τον πίνακα που περιγράφει τη χρήση των άρθρων μπροστά από ονόματα χωρών.

Διάρκεια: Περίπου 5'

- 3^η Δραστηριότητα – Δυαδική εργασία – Χρήση των ΤΠΕ

Οι μαθητές εργάζονται ανά δύο σε κάθε τερματικό/υπολογιστή. Ξεκινούν γράφοντας μια φράση σύμφωνα με το μοντέλο που τους δίνεται. Έπειτα, ο ένας είναι υπεύθυνος να ακούσει να προφέρεται η φράση σύμφωνα με τις οδηγίες που του δίνονται. Στη συνέχεια προφέρει τη φράση στο/στη συμμαθητή/ριά του που θα την ηχογραφήσει χρησιμοποιώντας το audacity.

Διάρκεια: Περίπου 10'

- 4^η Δραστηριότητα – Σύνολο της τάξης – Ετερο-αξιολόγηση

Οι μαθητές ακούνε τις ηχογραφημένες φράσεις των συμμαθητών τους και τις αξιολογούν με τη βοήθεια ενός απλού πίνακα αξιολόγησης.

Διάρκεια: Περίπου 10'

- 5^η Δραστηριότητα – Ατομική εργασία (ή δυαδική ανάλογα με τον αριθμό των διαθέσιμων τερματικών/υπολογιστών) – Ερευνώ & μαθαίνω να μαθαίνω

Οι μαθητές καλούνται να αξιοποιήσουν το διαδίκτυο ως πηγή μάθησης να παρατηρήσουν τη χρήση των προθέσεων που χρησιμοποιούνται πριν από τις χώρες και τις πόλεις και να αναπτύξουν τη μεταγλωσσική τους ικανότητα αλλά και χρήσιμες στρατηγικές μάθησης ανακαλύπτοντας μόνοι τους τον κανόνα που διέπει τη χρήση αυτών των προθέσεων.

Διάρκεια: Περίπου 5'

- 6^η δραστηριότητα – Ομαδική εργασία (ή δυαδική ανάλογα με τον αριθμό των διαθέσιμων τερματικών/υπολογιστών) – Σχέση με τις ΤΠΕ – Δημιουργικότητα

Στη δραστηριότητα αυτή οι μαθητές καλούνται να κατασκευάσουν ένα κόμικς χρησιμοποιώντας ένα διαδικτυακό εργαλείο. Στη συνέχεια, αφού τα αξιολογήσουν θα αναλάβουν να τα αναρτήσουν στο ιστολόγιο της τάξης και στον ιστότοπο του σχολείου (εφόσον υπάρχουν).

Διάρκεια: Η Δραστηριότητα αυτή μπορεί να αρχίσει κατά τη διάρκεια του μαθήματος και να ολοκληρωθεί ως εργασία που θα ανατεθεί στους μαθητές για το σπίτι καθώς πρόκειται για εργασία στην οποία θα έχουν πρόσβαση από οπουδήποτε και οποτεδήποτε με τη χρήση του διαδικτύου.

2.2 Υλικοτεχνική Υποδομή

- Φωτοτυπίες με το φύλλο εργασίας
- Τερματικά/υπολογιστές (τουλάχιστον 10)
- Το ελεύθερο λογισμικό audacity
- Σύνδεση στο διαδίκτυο για την πλοήγηση στις παρακάτω ιστοσελίδες:
  - http://www.europschool.net/static/formation/drag_and_drop_europe/europe.html
  - http://www.xtec.net/~ealonso/flash/europ_union3f.html
  - http://europa.eu/abc/panorama/whatdoes/index_fr.htm#continent
  - <http://www.ecb.europa.eu/euro/intro/html/map.fr.html>
  - http://www.oddcast.com/home/demos/tts/tts_example.php?sitepal
  - <http://www.goethe-verlag.com/book2/EL/ELFR/ELFR007.HTM>
  - www.toondoo.com

Και οι παρακάτω ιστοσελίδες, βοηθητικά:

- <http://translate.google.gr/#>
- http://www.aquadesign.be/include/capitale_pays.php

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ (για τους μαθητές Δημοτικού)

Το μάθημα σου άρεσε	Ναι ☺	Όχι ☹
Αν ☺ τι σου άρεσε περισσότερο;		
Αν ☹ τι σε δυσκόλεψε περισσότερο;		
Τι νομίζεις ότι έμαθες από αυτό το μάθημα;		

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ (για τους μαθητές Γυμνασίου-Λυκείου)

Σου άρεσε το μάθημα; Δικαιολόγησε την άποψή σου με λίγα λόγια.	☐ Πολύ	☐ Λίγο	☐ Καθόλου
Σου φάνηκαν ενδιαφέρουσες οι δραστηριότητες;	☐ Πολύ	☐ Λίγο	☐ Καθόλου

Σου άρεσαν οι δραστηριότητες στις οποίες έπρεπε να συνεργαστείς με τους συμμαθητές σου;	☐ Πολύ	☐ Λίγο	☐ Καθόλου
Σου άρεσαν οι δραστηριότητες στις οποίες έπρεπε να εργαστείς μόνος σου;	☐ Πολύ	☐ Λίγο	☐ Καθόλου
Πώς θεωρείς ότι ανταποκρίθηκες στις απαιτήσεις των δραστηριοτήτων; Δικαιολόγησε την άποψή σου με λίγα λόγια.	☐ Με επιτυχία	☐ Είχα δυσκολίες αλλά τα κατάφερα	☐ Δεν νομίζω ότι τα κατάφερα πολύ καλά
Τώρα που τελείωσε το μάθημα σκέψου τι μπορείς να κάνεις με αυτά που έμαθες. Μπορώ να			

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση

Δραστηριότητα 1

Les 27 pays membres de l'Union Européenne					
Nom du pays	Date d'adhésion	€	Nom du pays	Date d'adhésion	€
1.			15.		
2.			16.		
3.			17.		
4.			18.		
5.			19.		
6.			20.		
7.			21.		
8.			22.		
9.			23.		
10.			24.		
11.			25.		
12.			26.		
13.			27.		
14.					

(για την ομάδα Α): Επισκεφτείτε την παρακάτω ιστοσελίδα, σύρετε τις χώρες που εμφανίζονται στη σωστή θέση του χάρτη και στη συνέχεια σημειώστε τις χώρες στον πίνακα των 27 χωρών-μελών της Ευρώπης. Διαβάστε στις υπόλοιπες Ομάδες τις χώρες που βρήκατε ώστε να τις σημειώσουν και αυτές.

http://www.europschool.net/static/formation/drag_and_drop_europe/europe.html

Εάν δεν γνωρίζετε πώς προφέρεται μια χώρα χρησιμοποιείστε τον μεταφραστή της Google για να ακούσετε την προφορά της.

(για την ομάδα Β): Επισκεφθείτε την ιστοσελίδα που ακολουθεί και σύρετε τις χώρες στη σωστή θέση του χάρτη. Αφού ακούσετε τις χώρες που σημείωσε η Ομάδα Α, διαβάστε τις χώρες που δεν ακούσατε ώστε να βοηθήσετε τις υπόλοιπες Ομάδες να συμπληρώσουν τον πίνακα με τις 27 χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

http://www.xtec.net/~ealonso/flash/europ_union3f.html

Εάν δεν γνωρίζετε πώς προφέρεται μια χώρα χρησιμοποιείστε τον μεταφραστή της Google για να ακούσετε την προφορά της.

(για την ομάδα Γ):

Επισκεφθείτε την ιστοσελίδα της Ε.Ε. και κάντε κλικ στον τίτλο «Tout un continent»

http://europa.eu/abc/panorama/whatdoes/index_fr.htm#continent και δείτε τις χρονολογίες ένταξης στην Ευρώπη για κάθε χώρα. Διαβάστε στις υπόλοιπες Ομάδες τις χρονολογίες ώστε να τις σημειώσουν στον πίνακα με τις 27 χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Εάν δεν γνωρίζετε πώς προφέρεται κάποιος αριθμός χρησιμοποιείστε τον μεταφραστή της Google για να ακούσετε την προφορά του.

(για την ομάδα Δ):

Επισκεφθείτε την ιστοσελίδα της ΕΕ και πληροφορηθείτε για τις χώρες που χρησιμοποιούν το ευρώ: <http://www.ecb.europa.eu/euro/intro/html/map.fr.html>

Στη συνέχεια διαβάστε στις υπόλοιπες ομάδες ποιες από τις 27 χώρες-μέλη χρησιμοποιούν το ευρώ ώστε να συμπληρώσουν τον πίνακα.

Εάν δεν γνωρίζετε πώς προφέρεται μια χώρα χρησιμοποιήστε τον μεταφραστή της Google για να ακούσετε την προφορά της.

Δραστηριότητα 2 : Παρατηρήστε το γένος και των αριθμό των χωρών που σημειώσατε και συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα.

Γένος/Αριθμός	Άρθρο	Καταλήξεις	Παραδείγματα
Αρσενικό	.....	Όλες εκτός από την κατάληξη του θηλυκού	le ..... le .....
Θηλυκό	la	Κατάληξη σε -.....	la ..... la .....
Πληθυντικός	.....	Κατάληξη σε -.....	..... Pays-Bas
.....	l'	X	
X	Χωρίς άρθρο	X	

*Μπορείτε τώρα να συμπληρώσετε ή να διορθώσετε τα άρθρα που είχατε χρησιμοποιήσει στον πίνακα με τις 27 χώρες-μέλη.

Δραστηριότητα 3 : Επισκεφθείτε την παρακάτω ιστοσελίδα, γράψτε μια φράση και επιλέξτε τη γλώσσα στην οποία θα διαβαστεί αυτόματα. Ακούστε προσεκτικά τη φράση και επαναλάβετε την στο/στη συμμαθητή/τρια σας που θα την ηχογραφήσει χρησιμοποιώντας το audacity.

http://www.oddcast.com/home/demos/tts/tts_example.php?sitepal

Je veux visiter le/la/l'/les ..... (Όνομα χώρας).

Δραστηριότητα 4 : Ακούστε τις ηχογραφημένες φράσεις των συμμαθητών σας και αξιολογήστε τις σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα αξιολόγησης.

Πρόφερε σωστά το όνομα της χώρας		
Χρησιμοποίησε σωστά το άρθρο πριν τη χώρα		
Πρόφερε σωστά το ρήμα το ρ. <i>veux</i>		
Πρόφερε σωστά το ρήμα το ρ. <i>visiter</i>		
Αξιολόγηση	.....	.....

Δραστηριότητα 5 : Αφού επισκεφθείτε την ιστοσελίδα <http://www.goethe-verlag.com/book2/EL/ELFR/ELFR007.HTM> μεταφράστε τις παρακάτω φράσεις στα γαλλικά. Τι παρατηρείτε; Τι διαφορές υπάρχουν στη χρήση των προθέσεων που χρησιμοποιούνται μπροστά από τις χώρες και τις πόλεις;

A. Ο Τζον είναι από το Λονδίνο. Το Λονδίνο βρίσκεται στη .....

_____

B. Η Μαρία είναι από τη ..... Η ..... βρίσκεται στην Ισπανία.

_____

C. Ο Γιώργος είναι από την Αθήνα. Η Αθήνα βρίσκεται στην Ελλάδα

_____

D. Ο Ρίτα είναι από τη ..... Η ..... βρίσκεται στην .....

_____

E. Ο Όττο είναι από το ..... Το ..... βρίσκεται στην Ολλανδία.

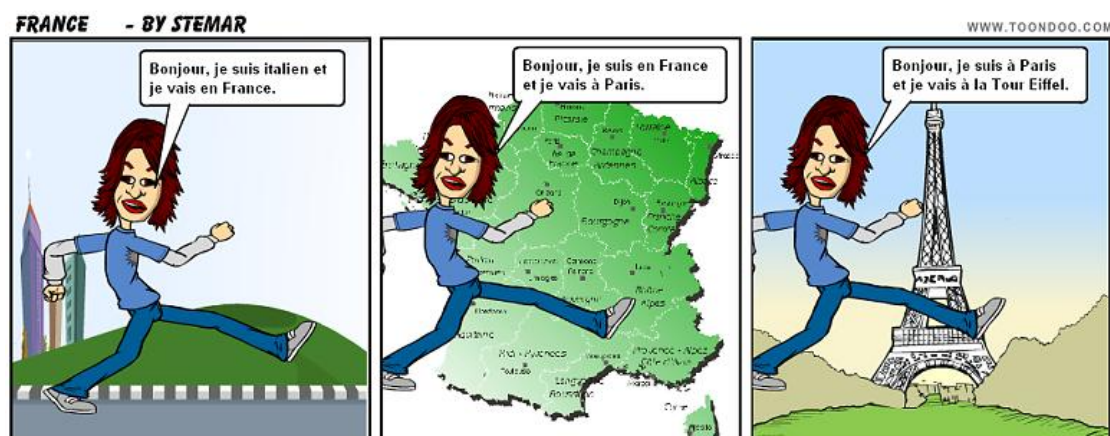
_____

*Χρησιμοποιείστε, αν είναι απαραίτητο, τον μεταφραστή της Google.

* Για να δείτε τις πρωτεύουσες όλων των χωρών του κόσμου:

http://www.aquadesign.be/include/capitale_pays.php

Δραστηριότητα 6 : Επιλέξτε μια ευρωπαϊκή χώρα της αρεσκείας σας. Ψάξτε στο διαδίκτυο φωτογραφίες που να απεικονίζουν τον χάρτη ή κάποιο από τα αξιοθέατα αυτής της χώρας. Χρησιμοποιείστε αυτές τις φωτογραφίες για να φτιάξετε ένα κόμικς όπως το παράδειγμα. Για να κατασκευάσετε το κόμικς σας χρησιμοποιείστε την ιστοσελίδα www.toondoo.com. Τα κόμικς που θα δημιουργηθούν θα αναρτηθούν στο Blog της τάξης ενώ το καλύτερο θα δημοσιευτεί και στην ιστοσελίδα του σχολείου.

*Μπορείτε εναλλακτικά να χρησιμοποιήσετε το google maps ή το google images για να βρείτε εικόνες: <http://maps.google.com>